

ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1881

ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΤΕΥΧΟΣ ΜΑ΄.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — Δέρκων Νεόφυτος, Βιογραφία αὐτοῦ.— Φιλοσοφία, Περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ζωῆς (συνέχεια καὶ τέλος).— Ἰωάννινα.— Οἱ ὄρκοι τοῦ κυρ Πέτρου (διήγημα).— Περιοδίαί ἐν Περσίᾳ (συνέχεια).— Ὁ ἰατρὸς τῶν πτωχῶν (συνέχεια).— Πρόγραμμα τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου.— Ποιήσεις.— Διάφορα.

ΕΙΚΟΝΕΣ.— Δέρκων Νεόφυτος.— Ἡ λίμνη τῶν Ἰωαννίνων.— Παταυῖα.— Σινώπη.— Σιλίστρια.— Γιούργεθον.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΙΟΥ Ο ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ.

Γνωστοποιεῖται εἰς τοὺς κ. κ. μετόχους τῆς Τραπεζῆς ταύτης, ὅτι κατὰ τὴν 1]13 Ἰανουαρίου προσεχοῦς ἔτους, πληρωθήσεται ὁ τόκος ἐξ τοῖς ἑκατὸν (6 0[0] ἐπὶ τῶν κεφαλαίων, ἧτοι 48 ἑκατοστὰ τῆς ὀθωμανικῆς λίρας ἐφ' ἑκάστης μετοχῆς, ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ ἐν Χίῳ, παρὰ τῇ Τραπεζῇ, τῆς μερισματαποδίξεως τῆς 1^{ης} μαρτίου 1882, ὅπως γένηται ἐπ' αὐτῆς ἡ σημειώσις τῆς πληρωμῆς ταύτης.

Ἐν Χίῳ, τῇ 1 δεκεμβρίου 1881.

Ὁ διευθυντῆς
ΕΠ. Α. ΚΑΡΑΒΑΣ.

Ο ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΣ ΔΕΡΚΩΝ ΝΕΟΦΥΤΟΣ

(Βιογραφία)

ΝΕΟΦΥΤΟΣ ὁ ἀείμνηστος μητροπολίτης Δέρκων γεννηθεὶς τῷ 1820, ἰδιαιτέραν ἔσχε πατρίδα τὴν ἐν Ἠπείρῳ (ἐν τῷ τμήματι τῆς Παλαιᾶς Πωγωνιανῆς, περιλαμβανομένη ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Δρυϊνουπόλεως) κώμην *Δρυμάδες*, ἐξ οὗ κατὰ τὰ ἔτη τῆς μαθητείας αὐτοῦ καὶ μικρὸν ἔτι μετὰ ταῦτα ἔφερεν ὡς ἐπώνυμον τὸ *Δρυμάδης*. Καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ Δημήτριος ἀπέθανεν ἐν Μεσολογίῳ, ἡ δὲ μήτηρ Σουλτάνη μόλις ἐλθοῦσα εἰς Κωνσταντινουπόλιν τῷ 1865 ἔπεσε θύμα τῆς τὴν πόλιν ταύτην μαστιζούσης τότε βροτολοιγοῦ χολέρας. Τὸ ἔννατον τῆς ἡλικίας ἔτος ἄγων ὁ Νικόλαος—τοῦτο ἦν τὸ κατὰ κόσμον αὐ-

του ὄνομα — παρελήφθη πτωχὸς καὶ ὄρφανὸς ὑπὸ τοῦ τότε μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως, ὕστερον Ἰωαννίνων, κατόπον Κυζίκου, καὶ μετὰ ταῦτα δις πατριαρχεύσαντος Ἰωακείμ. τοῦ Β'. ὃν οὐ διέλαθε τότε ἢ τοῦ παιδὸς ὀξύνουα.

Δεκαοκταέτης ὢν ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ προστάτου αὐτοῦ ἱεροδιάκονος ἐν τῇ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀρχιμανδρείου ἐν Ἰωαννίνοις, ἐνθα κυρίως καὶ τὰ πρῶτα ἐδιδάχθη γράμματα. Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἠκολούθησεν εἰς ἄγιον Ὄρος τὸν γέροντα αὐτοῦ Ἰωακείμ, ὁπότε οὗτος ἐξωρίσθη ἐκεῖσε, ἐπὶ τῆς πατρ. Γρηγορίου τοῦ στ'. Ἐκεῖθεν μετὰ τινὰς μῆνας ἦλθον ἀμφοτέροι εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ τοῦ γέροντος αὐτοῦ οὐκ ἔβαινον καλῶς, ἵνα μὴ μὲν ἄνευ τινὸς ἐργασίας, προσκολληθῆ, καὶ τῇ ἐκείνου συγκαταθέσει, εἰς τὸν Μάρωνειας (μετὰ ταῦτα Ἐρέσου) Ἀνθιμον, μεθ' οὗ καὶ μετέβη εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπ' ὀλίγον καιρὸν ἐκεῖ διέμεινε, διότι, ἅμ' ὡς ἐπετράπη τῷ γέροντι αὐτοῦ Ἰωαννίνων ἐπανελθεῖν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἀμέσως ἐπανέκαμψε παρ' αὐτῷ. Διακαῶς δ' ἐπιθυμῶν ἵνα τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις ποιήσῃται κατώρθωσεν ὅπως ἀποσταλῆ ἐκεῖσε τῷ 1843 παρὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ, μετὰ δύο ὡς ἐγγιστα ἔτη, καταρτισθείσης τῆς ἐν Χάλκῃ θεολογικῆς Σχολῆς, μετακαλεῖται ἐνταῦθα. Ὁ αἰοῖδημος Νεόφυτος μετ' ἐγκαρδίου ἄλγους ἤκουσε τὸ ἐπίταγμα τοῦτο, ἐφ' ᾧ καὶ τότε μόνον ἠναγκάσθη καταλιπεῖν τὰς Ἀθήνας, ὁπότε οὐκ ἀπεστέλλοντο αὐτῷ τὰ πρὸς συντήρησιν ἀπαιτούμενα. Εἰσαχθεὶς δὲ ἐν τῇ θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης τῷ 1845, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ σειρὰν τῶν διδασκομένων μαθημάτων διακούσας ἀπεφοίτησε τῷ 1849. Ὅποιαν δ' ἐπιμέλειαν ἐν τῷ τῆς μαθητείας αὐτοῦ ὁχλίῳ ἐπεδείξατο, καὶ ὅσα πνεύματος ἐτοιμότης καὶ ὀξύτης αὐτὸν διέκρινεν, ἀλλὰ καὶ οἷος ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ζῆλος ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὴν καρδίαν αὐτοῦ διεθέρμαινε, μαρτυρεῖ ἐν μέρει ἢ ὑπ' αὐτοῦ, μαθητεύοντος εἰσέτι, συνταχθεῖσα πραγματεία περὶ τοῦ πατριαρχικοῦ ἀξιώματος.

Ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πρώτη αὐτῷ ἀνατεθεῖσα ἐντολή ἦν ἡ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1849 εἰς Δρύστραν ἐξαρχικῶς, ὁπότεν, ἐκπληρώσας ἐπιτυχῶς τὰ ἀνατεθέντα αὐτῷ, ἐπανῆλθε μετὰ τινὰς

μῆνας, καὶ ἀπεστάλη παρὰ τοῦ γέροντος αὐτοῦ εἰς Κύζικον ὡς ἀντιπρόσωπος καὶ ἐπίτροπος αὐτοῦ. Ἐπὶ ἐξαετίαν ὄλην ἐνταῦθα ἐπαξίως τὰ τῆς μητροπόλεως Κυζίκου διευθύνας, καὶ τὰς ἀρίστας ἀφείδεν ἐντυπώσεις, προσκαλεῖται κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1855 ὡς μέγας πρωτοσύγγελος τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὁπότε καὶ εἰς τὸ τῆς Ἱερωσύνης ἀξίωμα προεχειρίσθη, τοῦ ἀπὸ Ἀματείας αἰοῖδημου Κυρίλλου πατριαρχούντος. Μόλις δ' ἀναλαθὼν τὰ τῆς ὑψηλῆς ταύτης θέσεως καθήκοντα, κατώρθωσε, δι' ὧν ἐκείνητο φυσικῶν καὶ ἐπικτήτων προτερημάτων, ὅπως ἐπισπάσῃται τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑπόληψιν ὧν ἔδει. Μετ' οὗ πολὺ δὲ χηρευσάσης τῆς ἐπαρχίας Χίου, ὑποδεικνύεται καὶ προτείνεται ὡς ποιμενάρχης αὐτῆς, ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ μέγα, ὡς γνωστὸν, ἰσχύοντος Χίου ἀειμνήστου Ἰωάννου Ψυχάρη, ὡς καὶ τοῦ κ. Γ. Παπαλαμπρινοῦ. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπεποιεῖτο τὴν πρότασιν ταύτην, ἄλλως τε δὲ οὐκ ἐπεθύμει δυσαρεστῆσαι τὸν γέροντα αὐτοῦ καὶ μητροπολίτην Κυζίκου μὴ συγκατατιθέμενον εἰς τοῦτο· ἀλλ' εἰτα ἐνέδωκεν εἰς τὴν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας φωνήν, προαχθεὶς ὁμοθύμῳ συνοδικῇ ψήφῳ καὶ ἀποφάσει εἰς τὸν τῆς Χίου μητροπολιτικὸν θρόνον τὴν 13. Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1856.

Θεωροῦντες περιττὸν ἱστορῆσαι ὃν τρόπον διεκυβέρνησεν ἐπὶ πενταετίαν διὰ τῆς ποιμαντορικῆς αὐτοῦ φρονήσεως καὶ ἱκανότητος τὴν ἐπαρχίαν ταύτην σημειοῦμεν μόνον ὅτι μεγάλως ἐλυπεῖτο ὅτι, ἕνεκα τῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους ἀνωμαλιῶν, οὐκ ἔβλεπεν, ὡς ἐπεθύμει, καρποφορούσας τὰς ὑπὲρ τοῦ κοινῷ καλοῦ ἐνεργείας αὐτοῦ. Ὅτε δὲ, φθίνοντος τοῦ ἔτους 1860 (κδ'. δεκεμβρίου), μετετέθη εἰς τὴν τῆς Κασανδρείας μητρόπολιν ἐπὶ τῆς τοῦ γέροντος αὐτοῦ πατριαρχείας, οἱ Χῖοι κατεβλήθησαν σπεύσαντες ἵνα καὶ διὰ τῶν ἐφημερίδων «Ἡμέρας» καὶ «Ἀμαλθείας» τὴν ἐπὶ τούτῳ λύπην αὐτῶν ἐκδηλώσωσιν. Ὡσαύτως οἱ ἐν Χίῳ πρόξενοι τῶν εὐρωπαϊκῶν κυβερνήσεων δι' ἰδίᾳ ἕκαστος ἐπιστολῆς πρὸς τὸν αἰοῖδημον τὴν μεγάλην αὐτῶν θλίψιν ἐπὶ τούτῳ διετράνωσαν (1).

(1) Καταχωρίζομεν ὧδε μόνον τὴν τοῦ κ. Μ.

Περὶ τὰς ἀρχὰς φεβρουαρίου τοῦ ἐπιόντος ἔτους ἤψατο τῆς πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀγούσης, ὁπότεν μετὰ μικρὸν ἀπῆλθεν εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ παροικίαν. Ὅπόσον κατέβληθε τὴν πατρικὴν καὶ φιλόμουσον αὐτοῦ καρδίαν ἢ ὑπὸ τὴν τῆς πνευματικῆς προόδου ἔποψιν μὴ εὐάρεστος κατάστασις τῆς γωνίας ἐκείνης τῆς Μακεδονίας, καταφαίνεται ἐκ τῆς ἐκτενοῦς αὐτοῦ ἀλληλογραφίας, πρὸς πολλοὺς φίλους καὶ ἐπαρχιώτας περὶ τούτου γράφοντος. Καίπερ δὲ μακρὰν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κέντρου εὐρισκόμενος, ἐν τούτοις τὴν καρδίαν ἀλγῶν ἐπὶ τῇ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων γενικῇ ἀνωμαλίᾳ, οὐκ ἐπαύετο ὅτε μὲν δι' ἐπιστολῶν πρὸς οὓς ἔδει, ὅτε δὲ διὰ τῆς δημοσιογραφίας, ἀνωνύμως συνήθως, πειρώμενος καὶ ἀγωνιζόμενος ἵνα τὸ καθ' ἑαυτὸν εἰς τὴν τούτων βελτίωσιν συντελέσῃ.

Οὕτως ἐκ πολλῶν περιστάσεων καταδῆλων γενομένων τῶν περικοσμούντων αὐτὸν προσόντων, οἱ τοῦ ἡμετέρου Γένους πρόκριτοι τὰ ἑαυτῶν βλέμματα πρὸς τὸν Κασανδρείας Νεόφυτον ἔστρεψαν

Β. Μποτζάνη ἐπιστολὴν ἔχουσαν ὡς ἑξῆς:

Σεβασμιώτατε Ἱεράρχα!

Ἡ κατὰ θεῖαν βούλησιν καὶ ἀπόφασιν τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας γενομένη μετὰθεσις τῆς Ἱμ. Σεβασμιότητος εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν, μεγάλην μὲν ἐντύπωσιν καὶ θλίψιν ἐνεποίησεν εἰς πάντα εὐαίσθητον καὶ ἀμερόληπτον φίλον τῶν καλῶν καὶ τῆς προόδου κάτοικον τῆς νήσου ταύτης, μείζονα δὲ εἰς τοὺς προσπελάσαντας Αὐτῇ, συναναστραφέντας καὶ διαφόρους ὑποθέσεις συνθεωρήσαντας καὶ συνδιεξαγαγόντας, ὧν τοῦ ἀριθμοῦ καὶ ἡμεῖς ἠτύχησομεν ὄντες ὡς ἐκ τῆς θέσεως ἡμῶν. Ὁφείλομεν τοίνυν ὁμολογεῖσθαι ὅτι ἐν διαφόροις περιστάσεσι καὶ πολυπλόκοις πράγμασι, ὧν ἡ διάλυσις, ἐξομάλυνσις καὶ συμβιβασμὸς ἀπῆλθον τὴν μεσολαβήσιν τῆς Ἱμ. Σεβασμιότητος, ἀπεδείχθη ὁ φιλοδίκαιος καὶ συνδιαλλακτικὸς αὐτῆς τρόπος, ὁ πρᾶος καὶ μετῴμιος χαρακτήρ καὶ ἡ σύνεσις καὶ ὀρθότης μεθ' ὧν ἐγνωμοδότει καὶ ἀπεφάσιζεν, εὐαρεστοῦσα τοῖς διαφερομένοις, εἰλικρινῶς Αὐτῇ ἐγνωμονοῦσι, διὰ τὴν συνδιαλλαγὴν καὶ τὴν νομίμως τε καὶ προσήκοντως γενομένην ἀπόδοσιν τῶν δικαίων.

Ἐπὶ πολλῶν δὲ περιστάσεων ἡ Ἱμ. Σεβασμιό-

δτε (τῷ 1863) ὁ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως πατριαρχικὸς θρόνος ἐχρήρευσε. Μεθ' ὅλην δὲ τὴν σπουδὴν τινῶν ὅπως διαβάλωσιν αὐτὸν ἐν τούτοις ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς γενομένης ψηφοφορίας ἐγνώσθη ὅτι μικροῦ δεῖν οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐξελέγετο.

Εἰς οὐδὲν δὲ λογιζόμενος τὴν ἀποτυχίαν ταύ-

της ἐναργῶς ἀποδείξασα καὶ μετὰ παρησίας ὑπερασπίσασα τὸ ἀληθές καὶ δίκαιον, κατέκρινε καὶ κατεδίκασε τὸ ψευδές καὶ ἀδίκον ὡς παρὰ πάντων τοῦτο κοινῶς ὁμολόγηται.

Χωρὶς δὲ τούτων, καὶ διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου ἡ Ἱμ. Σεβασμιότης οὐ μικρὸν συνήργησεν εἰς καταρτισμὸν τοῦ λογικοῦ Αὐτῆς ποιμνίου· αἱ εὐγλωττοὶ καὶ πλήρεις πειθοῦς ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ τῶν Ἀγίων Βικτόρων παρ' Αὐτῆς ἐκφωνηθεῖσαι διδάχαι πρὸς στερεώσιν τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας καὶ προτροπῆν ἐκάστου εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον, ἀντηχοῦσιν εἰσέτι εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν, καὶ τὰ ῥήματα Αὐτῆς βαθέως ἐντετυπωμένα καὶ ἐρριζωμένα ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ παντὸς διατηρηθήσονται καὶ ἀνεξάλειπτα διαμενοῦσιν.

Οὐ μόνον δ' ὑπέρμαχος τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας, ἀλλὰ καὶ τῆς παιδείας προστάτης, ὡς κάτοχος Αὐτῆς οὕσα ἡ Ἱμ. Σεβασμιότης, αἰετοποτε συνήργει ἔργῳ τε καὶ λόγῳ εἰς τὴν τῶν φώτων διάδοσιν, καὶ πάντα λίθον ἐκίνει ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, συνεχῶς τὰ σχολεῖα ἐπισκεπτομένη καὶ διὰ τῆς παρουσίας Αὐτῆς διδάσκοντάς τε καὶ διδασκομένους ἐνθαρρύνουσα. Ἐκπληροῦμεν λοιπὸν ἱερώτατον καθήκον, ἀπευθύνοντες τὴν εὐχαριστήριον ταύτην ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Ἱμ. Σεβασμιότητα, ἧτις τοσοῦτον θεοφιλοῦς καὶ ἀξιεπαίνου πολιτείας τρανὰ δείγματα παρεχομένη, καὶ διὰ τὰς ἀρετὰς Αὐτῆς ἀξία τῆς κοινῆς ἀγάπης καὶ ἐγνωμοσύνης ὑπάρχουσα, παρακαλεῖται ἵνα μηδέποτε ἡμᾶς στερήσῃ τῶν ἱερῶν Αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν, δεομένους τοῦ Ὑψίστου ὑπὲρ τῆς πολυετοῦς Αὐτῆς ὑγείας τε καὶ εὐδαιμονίας. Ὑποφαινόμεθα δὲ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Ἐν Χίῳ, τῇ 30 Ἰανουαρίου 1854.

Τῆς Ἱμετέρας Σεβασμιότητος

εὐπειθέστατος θεράπων

ὁ Προξενικὸς Πράκτωρ Ρωσσίας,

την, ὡς καὶ τὰς κακοβούλως ἐξυφανθείσας κατ' αὐτοῦ συκοφαντίας, μεγάλην τούναντιον ἠσθάνετο ἀγαλλίασιν, ὡς ἐκ τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ οὕτως ἐκδηλωθείσης γενικῆς ἀγάπης καὶ ὑπολήψεως, ἣν μὴ ἀποκρύπτων ἔγραφε, μεταξύ ἄλλων, πρὸς τινα φίλον αὐτοῦ· α . . . Πολὺ λοιπόν, ἀγαπητέ μου φίλε, τῶν ἐνδόξων τούτων ἀνδρῶν εἰμὶ εὐτυχέστερος, διότι καίπερ μακρὰν εὐρισκόμενος ἔχω ὅμως φίλους ἐν Κωνσταντινοπόλει, καὶ φίλους ἐκλεκτούς, τοὺς πολυτίμους ἀδάμαντας τοῦ Ἔθνους μου, τοσοῦτον ὑπὲρ ἐμοῦ ἀγωνιζομένους. Θεέθεν μοι τὸ δῶρον! »

Τὸ πάντοτε ἀσθενὲς καὶ ἐπίνοσον τοῦ σώματος αὐτοῦ, τὸ μὴ κατάλληλον ὡς πρὸς τὴν τῆς υγιείας αὐτοῦ κατάστασιν τοῦ κλίματος τῆς ἐπαρχίας Κασσανδρείας, ἣ ἐν αὐτῇ ἔλλειψις κτιρίου καταλλήλου διὰ μητρόπολιν, ἐξ οὗ ἠναγκάζετο ἵνα τὸν μὲν χειμῶνα ἐν Θεσσαλονίκῃ διαχειμάζῃ, ἅπαντα δὲ τὸν ἐπίλοιπον χρόνον τὴν ἰδίαν παροικίαν περιδεύῃ, οἱ μεγάλοι ἀγῶνες ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς προκοπῆς τῆς ποιμένης αὐτοῦ, ἐν ἧ τὰ σχολεῖα διὰ τῶν δακτύλων ἐμετροῦντο, καὶ τῆς ἐξουδετερώσεως προσηλυτιστικῶν ἀόκνων ἐνεργειῶν ἱεραποστόλων τῆς Δύσεως, καὶ ἄλλα τινὰ κατέθλιβον μὲν ἄλλ' οὐ κατέβαλλον αὐτόν.

Κατὰ τὸν μάρτιον τοῦ 1864 προσκαλεῖται ὡς μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καθήμενου τοῦ γηραιοῦ καὶ εὐκλεῶς νῦν τὰς ἡνίας τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας κατέχοντος κ. Σωφρονίου· τὴν δὲ ἰδ. μαρτίου τοῦ ἔτους 1865 προβιβάζεται, τῇ ἀποτελεσματικῇ προσπάθειά καὶ ἄλλων μὲν ἄλλ' ἰδίᾳ τῇ τοῦ κ. Γ. Ζαρίφη, εἰς τὴν τῶν Δέρκων μητρόπολιν.

Οἱ χριστιανοὶ τῆς τέως πνευματικῆς αὐτοῦ ποιμένης ἅμα τῷ ἀκούσματι τούτῳ ὁμοθυμαδὸν διὰ γενικῶν ἀναφορῶν ἔσπευσαν ὅπως ἐκδηλώσωσι πρὸς τὸν αἰοδιμον τὴν ἀμετρον καὶ ἀπαρμύθητον θλίψιν, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐχαριστήτιν αὐτῶν ἀφ' ἐτέρου ἐπὶ τῷ δικαίῳ καὶ ἐπαξίῳ οὐτοῦ προβιβασμῷ. « Ἡ σκληρὰ εἰμαρμένη, ἔγραψον, » Πανιερώτατε, φρονήσασα, ὡς φαίνεται, τὴν εὐδαιμονίαν ἡμῶν, ἧς ἀπηλαύομεν παρὰ τοῖς φιλοστόργοις καὶ πατρικαῖς ἀγάλαις Αὐτῆς, ποδηγετούμενοι ἀείποτε διὰ τῶν σοφῶν καὶ μελιρρῦτων Αὐτῆς παραινήσεων ἐπὶ τὰ κρείττω,

» σκληρῶς ἀπεχώρισε Σὲ τὸν ποιμένα τὸν κλεινὸν ἀφ' ἡμῶν, οὗς ἠγάπησας ὡς εὐαγγελικὸς ποιμὴν, καὶ οἵτινες μὴ δυνάμενοι παρηγορηθῆναι ἀκαταπαύστως θρηνοῦμεν τὴν στέρησιν τοῦ φιλοστόργου καὶ καλοκάγαθου πνευματικοῦ ἡμῶν πατρός. »

Τὴν νέαν αὐτοῦ ἐπαρχίαν ἐποίμανε μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ. Καίπερ δὲ λίαν καταβεβλημένος, ὡς ἐκ τῆς ἀδιαλείπτου καὶ ἐπιμόχθου διανοητικῆς ἐργασίας ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἐξηκολούθει ἐν τούτοις ἀνενότως ἐν παντὶ ἐκκλησιαστικῷ ζητήματι ἐργαζόμενος. Μικρὸν δὲ μετὰ τὴν ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἀνάρρησιν Ἰωακείμ τοῦ Β'. πάσης ἐργασίας ἀποβάσης αὐτῷ ἀδυνάτου, ἠναγκάσθη μὲν ἐφησυχάζει ἐν τῇ ἐν Θεραπείῳ μητροπόλει αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ τῆς Ἐκκλησίας κατάστασις οὐκ εἶα αὐτὸν ἀμέριμον. Τῆς νέσου δεινωθείσης, ἐπῆλθεν αὐτῷ ἀρωγὸς ὁ μεγάλτιμος καὶ ἀείποτε γενναϊόδωρος κ. Γ. Ζαρίφης (1)· τῇ εὐγενεῖ ὁ αὐτοῦ συνδρομῇ ὡς καὶ τῇ τῶν μεγατίμων ὁμογενῶν κυρίων Χρηστάκη ἐφένδη Ζωγράφου, Σ. Ζαφειροπούλου καὶ Α. Βαλλιάνου, ἠδυνήθη μεταβῆναι, φθίνοντος τοῦ ἰουλίου τοῦ 1874, εἰς

(1) Ἐπὶ τῇ εὐεργεσίᾳ ταύτῃ ἀπηύθυνε πρὸς τὸν κ. Γ. Ζαρίφην τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν:

Εὐεργέτα μοι κύριε Γ. Ζαρίφη!

Βαθεῖα συνεχόμενος συγκινηθεὶς δι' ἡνπερ σήμερον ἡ Ἰμ. περισπούδαστος Εὐγένεια νέαν ἐπεδαφιλεύσατό μοι εὐεργεσίαν, σπεύδω, ἱερῷ ἐπόμενος καθήκοντι, ὅπως καὶ ἐγγράφως διὰ τοῦτο ἐκφράσω αὐτῇ τὴν ἀπειρον καὶ βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην μου. Μὴ δυνάμενος δ' ἄλλως ἀποδοῦναι αὐτῇ ἀντίτροπον τι τῆς τηλικαύτης εὐεργεσίας, χεῖρας ἰκέτιδας αἴρω πρὸς τὸν μισθαποδότην Θεὸν ὅπως ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ περισκέπη καὶ διατηρῇ ἐπὶ μήκιστον τὴν τε Ἰμετέραν περισπούδαστον Εὐγένειαν καὶ ἅπασαν τὴν εὐσεβῆ αὐτῆς οἰκογένειαν, χορηγῶν συνάμα ὅσα ἀγαθὰ καὶ σωτήρια, ὅπερ οὐτ' ἐπαυσάμην οὐδέ γε παύσομαι ἐν ταῖς πρὸς τὸν Ἰψιστον ταπειναῖς ἐντευξέσι μου ἐξαιτούμενος αὐτῇ, ἐλάχισθ' οὕτως ἀντὶ πλείστων ἀποδιδούς. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω κατὰ καθῆκον ἀναπόδραστος, διατελῶ δὲ μετὰ τῆς πρὸς αὐτὴν ἐγκάρδιου καὶ ἰσοβίου εὐγνωμοσύνης μου.

Ἐν Θεραπείῳ, τῇ 7 Ἰουλίου 1874.

Εὐρώπην, χάριν τῆς υγιείας αὐτοῦ, ἔχων ὡς συνέκδημον τὸν γνωστὸν καθηγητὴν τῶν Φυσικομαθηματικῶν κ. Α. Σπαθάρην. Ἐπεσκέψατο δὲ τὴν Βιέννην, τοὺς Παρισίους, τὸ Βερολίνον καὶ τὸ Λονδίνον, ὅπως τὴν τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης ἀρωγὴν ἐπικαλεσθῆ· οἱ τῆς Ἑσπερίας Ἀσκληπιά-
δαι ἀπεφάνησαν ὅτι ἡ κεφαλικὴ νευραλγία ὑφ' ἧς καὶ μόνης (ἐλεγον) ἐπασχεν οὐχὶ σπουδαίως ἠδύνατο ἰαθῆναι διὰ ψυχρολουσίας, διὰ μακρῶν περιπάτων, δι' αὐστηρᾶς ἀποχῆς ἐπὶ τινα χρόνον ἀπὸ πάσης διανοητικῆς ἐργασίας, ὡς καὶ ἀπὸ πάσης ἀφορμῆς δυναμένης ψυχικὴν προκαλεῖται

Ο ΔΕΡΚΩΝ ΝΕΟΦΥΤΟΣ.

ταραχὴν. Καὶ ἐφαίνετο μὲν, μετὰ τὴν ἐκ τῆς Εὐρώπης, ἐνθα ἐπὶ δύο μῆνας διέτριψεν, ἀνάκαμψιν, ἡ υγιεία αὐτοῦ βελτιουμένη, ἀλλ' ἡ βελτιώσις αὐτῆς ἦν παροδική, διότι μετ' οὐ πολὺ, τῇ ε'. αὐγούστου 1875, προηγηθείσης ἐλαφρᾶς ἀδιαθεσίας, ἐν μιᾷ νυκτὶ τὸ ζῆν ἐξεμέτρησε, τὸ 55 ἔτος τῆς ἡλικίας ἄγων.

Καὶ ἐπικηδεῖον μὲν λόγον ἐξεφώνησεν ὁ ἐπίσκοπος Βιερνουπόλεως Φώτιος, ἐπιτάφιον δ' ὁ

ἐκ τῶν τοῦ «Νεολόγου» συντακτῶν κ. Σ. Ι. Βουτυράς.

Κηδευθὲν τὸ σεβαστὸν τοῦ αἰοδίου σκῆνος ἐτάφη ἐντὸς τοῦ τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν κεφαλῇ περὶ τοῦ βίου τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός. Κρίνοντες δὲ καλὸν ἵνα ἐν ὀλίγοις ὡσαύτως ἐπιθεωρήσωμεν καὶ τινὰς τῶν ἐνεργειῶν καὶ σκέψεων αὐτοῦ ἐπὶ τινῶν σπουδαί-

ων τῆς Ἐκκλησίας ζητημάτων λέγομεν τὰ ἑξῆς.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀειμνήστου μητροπολίτου, ὅστις διεκρίθη ἰδίᾳ ἀφ' οὗ χρόνου τὴν τῆς ἐπαρχίας Δέρκων ποιμαντορίαν ἀνέλαβε, πέντε κυρίως μεγάλα ζητήματα τὴν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν συνετάρασσον· ἡ τῶν Κανονισμῶν σύνταξις καὶ ἡ ἀναθεώρησις αὐτῶν, τὸ μοναστηριακόν, τὸ βουλγαρικόν, τὸ σιναϊτικόν καὶ τὸ ἀλεξανδρινόν ζήτημα.

Ὅτε συνετάρασσοντο οἱ Κανονισμοὶ ὁ ἀοίδιμος τὰς ἑαυτοῦ ταπεινός, ὡς ἔλεγε, σκέψεις καὶ κρίσεις ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως συζητούμενων ἢ μελλοντῶν συζητηθῆναι ἐξηκολούθει διαβιβάζων αὐτῇ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, ἄνευ τῆς ἀξιώσεως πάντως ὅτι ταύτας ἀναντιρρήτως καὶ ἄνευ συζήτησεως ἐθεώρει ὀρθάς. « Τὸ κατ' ἐμὲ ἀγαπητέ μοι, ἔγραφεν ἐκ Χίου τῷ 1858 πρὸς » τινὰ αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει φίλον, φρονῶ » ὅτι ὁ σχηματισμὸς τῆς ἐθνικῆς ταύτης Συνε- » λεύσεως (ἢ μᾶλλον ἐθνικῆς Συνόδου,) ὁ τρόπος » τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς, δύναμαι δὲ προβλεπτικῶς » νὰ εἶπω καὶ περὶ τοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς, εἰσὶ » τρία τινὰ ὑπεμφαινόμενα τὸ πλημμελὲς τοῦ » προοιμίου τῆς μεγάλης ταύτης καὶ σπουδαίας » ὑποθέσεως... Ὁ τύπος τοῦ σχηματισμοῦ τῆς » ἐθνικῆς ταύτης Συνελεύσεως δέον ἵνα διαφέρῃ » τῶν καθαρῶς πολιτικῶν Συνελεύσεων (οἷοτι » αὕτη ἐστὶ μᾶλλον Σύνοδος), καθότι καὶ αὐτὰ » τὰ πολιτικὰ πράγματα τοῦ Ἀνατολικοῦ Χρι- » στιανοῦ καὶ τῆς Ὀρθοδοξοῦσης Ἀνατολῆς εἰ- » σιν εἰς στενὸν σύνδεσμον μετὰ τῆς Ἐκκλησίας » αὐτοῦ. Ἰδοὺ ἡ βᾶσις τῆς ἐθνικῆς ταύτης Συν- » ὄδου· ἡ ζήτησις καὶ ὁ κανονισμὸς τῶν διαφό- » ρων κοινῶν ἡμῶν ὑποθέσεων πρέπει ν' ἀπορ- » ρέῃ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου, » οὐχὶ δ' ἐκ τῆς ἀναλογίας (ὡς ἔχει ἡ μετὰ » φρασίς τοῦ ἱεροῦ χατίου) τῆς προόδου τῶν » φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐν τούτοις πρέ- » πει τὰ μέλη τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ὑπὸ τοῦ » αὐτοῦ ἀγνοῦ ζήλου ἐμφορούμενα, καὶ διὰ τῆς » ἐν τῇ τῶν κοινῶν ἡμῶν πραγμάτων ἐπὶ τὸ » βέλτιον διαρρυθμίσει ἱεραῶς ὁμονοίας καὶ ὁμο- » φροσύνης στενωῶς συνδεόμενα, νὰ ἐπιστήσωσι » τὴν προσοχὴν αὐτῶν ὥστε τὸ ἔργον τῆς με- » γάλῃς αὐτῶν ἀποστολῆς νὰ γίνῃ ἐπ' ὠφελείᾳ

» τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, ἀκριβῶς προ- » σέχοντα ἵνα τὰ θεσπιζόμενα συμφωνῶσι πρὸς » τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὰ προνόμια τῆς Ἐκ- » κλησίας. Αὐστηρὰ προσοχὴ μὴ, διὰ τῆς ἄσσε- » ως τῶν ὑπαρχόντων κακῶν, περιπέσωσι τὰ ἡ- » μέτερα εἰς χειρότερα ἄλλην κατάστασιν. Ἡ με- » ταβάσις ἀπὸ μιᾶς καταστάσεως εἰς ἄλλην ἔ- » στι μέγα ἔργον. » Μετὰ δὲ ταῦτα ἐφρόνει ὅ- » πως οἱ Κανονισμοὶ, καίπερ ἀτελεῖς καὶ πολλὰ τὰ μὴ καλῶς ἐν ἑαυτοῖς ἔχοντες, ὡς ἐν παντὶ παρομοίῳ ἔργῳ συμβαίνει, αἰρετώτεροι δὲ πάντως τοῦ ἄνευ τοιούτων διοικηθῆναι τὴν Ἐκκλησίαν, τεῖωσιν εἰς ἐφαρμογὴν, ἵνα, τρανώτερον καταδεικνυμένων τῶν ἐκ τούτου αποτελεσμάτων, μετὰ μειζονος προσοχῆς, κατόπιν μάλιστα πείρας, ληφθῆ γενικῶς πρόνοια καὶ φροντίς ὑπὲρ τῆς ὡς οἶόν τε ἀκριβοῦς καὶ τελείας αὐτῶν ἀναθεωρήσεως.

Ὁ πατριάρχης Σωφρόνιος, εἰς τῶν ἐνθερμοτέρων ὁπαδῶν τῆς τῶν ἐθνοσωτηρῶν λεγομένων τότε Κανονισμῶν ἐφαρμογῆς, ἀναλαμβάνων τὴν τοῦ σκάφους τῆς Ἐκκλησίας διοίκησιν, ἤλπιζεν ὅτι δυνηθήσεται εἰς εὐδὸν καὶ ἀσφαλῆ λιμένα τοῦτο προσεμίσει διὰ τῆς εὐλικρινοῦς καὶ κατὰ γράμμα τηρήσεως τούτων· πλὴν, ὡς μὴ ὤφειλε, διήμαρτε τῶν ἐλπίδων. Οἱ τὴν πορείαν τῶν ἀνελλισσομένων γεγονότων τότε παρακολουθοῦντες ἐκ συμφώνου ἀπέδιδον τὴν ὑρισταμένην ἐκρυθμίαν εἰς τὸ τῶν Κανονισμῶν πλημμελές· ἀλλὰ καὶ ὁ ἀοίδιμος Νεόφυτος διέγνω, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, τὰ πραγματικὰ αἷτια τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπικρατουσῶν ἀνωμαλιῶν. Ἡ ἀνάγκη, ἔλεγε, διακανονίσσεως τινῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ τῆς Ἐκκλησίας διοικητικῷ συστήματι ἐπεβάλλετο οἷον ἐπιτακτικῶς· δυστυχῶς ὅμως οἱ τὸ, ἄλλως τε δυσχερὲς λίαν, ἔργον ἐκεῖνο ἀναλαβόντες οὐ πᾶνυ παρέσχον εἰς ἱστορικὴν τινὰ ἀλήθειαν, εἰς τὸ σοφὸν τοῦ σοφοῦ Λεβιθιτίου, ἡ φύσις οὐ ποιεῖ πηθήματα· ἢ ἀπὸ καταστάσεως εἰς κατάστασιν μετάβασις οὐκ ἔστι δυνατὴ γενέσθαι διὰ μεγάλων ἀλμάτων, καὶ διὰ μόνῃς τῆς συντάξεως αὐτοσχεδίων τινῶν κανονισμῶν ἄνευ κλονισμοῦ τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος. Τὸ σύστημα τοῦ λεγομένου Γερωντισμοῦ, εἰς οὗτινος τὴν κατάλυσιν καὶ αὐτὸς οὐ μικρὸν συνῆργησεν, ἐν παρακμῇ

περιστάν, ἔδει μὲν καταργηθῆναι, ἀλλ' οὐχὶ ἀποτόμως, ὡς συνετελέσθη τοῦτο ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῆς πατριαρχίας τοῦ Κυρίλλου συνελθούσης Ἐθνοσυνελεύσεως, ἀλλὰ βαθμιαίως, ἵνα τὸ Ἔθνος, λίαν ὑπολειπόμενον ἔτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν τῶν καὶ τὴν εὐνομίαν, δυνηθῆ ἀποδεχθῆναι τὴν τοιαύτην μεταβολὴν ἀκινδύνως, ὡς ὁ ἀσθενὴς στόμαχος τὰς τροφάς. Ἐφρόνει ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν κατάστασις οὐδ' ὅπως ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὰς δι' ὧν τὰ κοινὰ ἡμῶν πράγματα ἐμελλον διοικηθῆσαι ὀρισθείσας διατάξεις, τεινούσας μοιραίως εἰς τὴν ἀπαλλοτριώσιν ἐπιρροῆς, ἧς τὰ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα κατεδείχθησαν τρανώτανα ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν μέχρις ἐσχάτων ἔτι. Τὰς ὀρθὰς δὲ ταύτας αὐτοῦ ἰδέας εὐρύτερον ἀνέπτυξε καὶ τρατώτερον ἐξεδήλωσεν, ὅποτε ἐξελέγη πρόεδρος, ἐπὶ τῆς πατριαρχίας Γρηγορίου τοῦ στ', τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν Κανονισμῶν συγκληθείσης Ἐθνοσυνελεύσεως· τότε βλέπων τὴν πλειονοψηφίαν διατιθεμένην ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς ἐπιβλαβῶν ἐν τῇ τῆς Ἐκκλησίας διοικησὶ ἢ δυσεφαρμόστων προτάσεων, διὰ παντοίων μέσων καὶ εὐλόγων ἐπεχειρημάτων ἐπειράτο ἀποσοθῆσαι τὸν κίνδυνον τοῦνον, ὅτε μὲν παρεμποδίζων τὴν τοιαύτην συζήτησιν, προβάλλων καὶ ἀντιτάσσων τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, ὅτε δὲ διακόπτων τὴν συνεδρίασιν καὶ ἀνεπιστήμως πείθων τοὺς συζητούντας ὑπὲρ τοῦ ὀλισθηροῦ τῶν ὑπ' αὐτῶν προτεινομένων, ἄπερ, εἰ ἐπεφρίζοντο, ἐκινδύνευον βλάβην οὐ μικρὰν εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπενεγκεῖν. Τούτων δ' ἕνεκεν προέλεγε μετὰ λύπης ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἐργασιῶν οὔτε προσεχὲς οὔτ' εὐάρεστον ἔβλεπεν.

Μηδεὶς δ' ὑπολάβῃ ὅτι ὁ γεναρὸς μητροπολίτης τοιαῦτα φρονῶν καὶ λέγων ἐνεφερετο ὑπὸ ἰδεῶν στασιμότητος οὕτως εἰπεῖν ἀπεναντίας μάλιστα ἐπεζητεῖ, ὡς εἴρηται, διακαῶς τὴν τῶν μὴ καλῶς κειμένων θεραπειᾶν, ἀλλ' οὐχὶ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς διατάξεων, ἐν αἷς χείρονας συνεπειᾶς ἢ οὐδὲν τὸ ἐπωφελὲς διεώρα· ἀνομολογῶν δὲ τὴν ἀνάγκην διαρρυθμίσεώς τινος, ἐπὶ τῇ τῶν ἀρχαίων τῆς Ἐκκλησίας κανόνων καὶ διατάξεων βᾶσει, τοῦ ὑπαρχόντος διοικητικοῦ αὐτῆς συστήματος, ἐπεθύμει καὶ ἤθελεν ἰδεῖν αὐτὴν ριζικώτεραν, σεβαστὴν δὲ καὶ ἀπαραβίαστον ἀπὸ μέρους ὅλων

τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ ἦν περ καλῶς μελετήσας καὶ καλλιεργήσας ἔριψεν εἰς τὸ μέσον ἰδέα αὐτοῦ περὶ συγκροτήσεως οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὅποτε τοὺς πάντας κατεῖχεν ἀπόγνωσις καὶ ἀπορία περὶ τῆς λύσεως τοῦ τῆς Ἐκκλησίας συνταράσσοντος βουλγαρικοῦ ζητήματος, καὶ περὶ τῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων ἐν γένει διορθώσεως καὶ βελτιώσεως.

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ ἀφ' ἡμῶν μεταστάς ἀείμνηστος μητροπολίτης ΝΕΟΦΥΤΟΣ ὁ Δέρκων.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

—o—o—

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΚΟΣΜΗΜΑΤΩΝ ΚΑΛΛΟΠΙΣΜΟΣ

(Διὰ τὰ Δῶρα τοῦ Νέου ἔτους).

Τὸ κοσμηματοπωλεῖον καὶ ἀδαμαντοπωλεῖον τῶν λίαν γνωστῶν τῷ καθ' ἡμᾶς δημοσίῳ Ἀδελφῶν Τσιτσοπούλων, οἵτινες ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἐπιτυχῶς λίαν ὑπηρετοῦσι τὰς περὶ τὰ εἶδη ταῦτα τοῦ καλλωπισμοῦ ἀπαιτήσεις τοῦ δημοσίου, — καὶ πάλιν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐφρόντισαν ἐγκαίρως καὶ ἐφοδιασαν τὰ καταστήματά των διὰ τῶν τελειότερων καὶ κομψότερων κοσμημάτων, καταλληλοτέρων διὰ δῶρα ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους.

Τὸ δημόσιον, ὅπερ ἔτυχε πολλάκις ἤδη τῆς εὐκαιρίας, ὅπως ἐκτιμήσῃ τὸ ὠραῖον, τὸ κομψόν, τὸ τέλειον καὶ τὸ πολύτιμον τῶν ἐν τῷ καταστήματι τῶν ἀδελφῶν Τσιτσοπούλων κοσμημάτων, ὡς καὶ ἡ πολυἀριθμὸς πελατεία τῶν καταστηματαρχῶν τούτων, ἧτις πάντοτε ἔμεινεν εὐχαριστημένη ἐκ τῶν προμηθειῶν τοῦ καταστήματος τούτου, εἰσὶν εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσωσιν ὁποῖος πλοῦτος καὶ ποικιλία εὐρίσκειται, συνεπειᾶ νέων ἀγορῶν, ἐν τῷ Καταστήματι τούτῳ. Ὅθεν οὕτως ἔχοντος τοῦ πράγματος, θεωροῦμεν ὅπως περιττὸν ὅπως προσθέσωμεν νέας συστάσεις καὶ ἐπαίνους διὰ τὰ νέα ταῦτα κοσμήματα, ἄπερ τὸ κατάστημα τοῦτο διαθέτει πρὸς πώλησιν τῷ δημοσίῳ ὡς κατάλληλα δῶρα ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

κατὰ M. Bouillier.

(Συνέχ. καὶ τέλος· ἴδε τεῦχος ΜΓ'. σελ. 1351).

Οὕτως ἐν τῇ δηλητηριάσει ὑπὸ ἀνθρακικοῦ ὀξέως κατ' ἀρχὰς ἐν μόνον προσβάλλεται στοιχειόν: τὰ ἐρυθρὰ σφαιρίδια τοῦ αἵματος, ἐνῶ οἱ μύες εἰσὶν εἰσέτι συστατοὶ, τὸ νευρικὸν σύστημα ἐπιδεικτικὸν ἐρεθισμού, ὁ στόμαχος ἐξακολουθεῖ τὴν πέψιν, οἱ ἀδένες τὴν ἐκκρίσιν τῶν ὑγρῶν κ.τ.λ.

Ἀναμφιβόλως οἱ συλλογισμοὶ οὗτοι, καίτοι εἰσὶ γεγονότα ἀποδεικνύμενα, δὲν λύουσιν ἐν τούτοις τὸ ζήτημα: καθότι οἱ ζωτικὸδοξοὶ ἀποδεικνύοντες τὴν ἐνότητα τῆς ζωῆς καταστρέφουσιν ἅπαν τὸ οἰκοδόμημα τῶν φυσιολόγων, πάσης μηχανικῆς λύσεως τοῦ ζητήματος οὔσης ἀνεπαρκοῦς ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. Ὁ φυσιολόγος ἀναλύει τὰς λειτουργίας τῆς τροφῆς, τῆς παραγωγῆς, τῆς ἀναπτύξεως κ.τ.λ. δὲν δύναται ὅμως νὰ ἐξηγήσῃ τὴν σύνθεσιν αὐτῶν. Τοῦτο ὅμως ἀποδίδει εἰς τὴν ἀμάθειαν αὐτοῦ, εἰς τὴν ἀτέλειαν τῶν γνώσεών του, ἐπιφυλάσσεται δὲ ἐν τῷ μέλλοντι νομίζει « ὅτι αἱ ἐκδηλώσεις αἱ τοσοῦτον σύνθετοι τῶν ὀργανισμῶν δύνανται διὰ τῆς ἀναλύσεως νὰ ἐλαττωθῶσιν εἰς μικρὸν τινα ἀριθμὸν στοιχείων, συμφωνούντων ἀκριβῶς πρὸς τοὺς νόμους τῆς φύσεως». Προστίθῃσι δὲ « ὅτι ἡ ἰδέα αὕτη ἀπεδείχθη πάντοτε ὡς ὀρθὴ κατὰ τὰς φυσιολογικὰς αὐτοῦ ἐρεῦνας ». Τὸ τρωτὸν τῶν θεωριῶν τῶν ζωτικὸδοξῶν ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι οὗτοι στηρίζονται μᾶλλον ἐπὶ τῆς ἀδυναμίας τῶν θεωριῶν τῶν φυσιολόγων ἢ ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἰσχύος. Ἀποδεικνύουσι κάλλιστα, ὅτι οἱ φυσιολόγοι δὲν ἠδυνήθησαν εἰσέτι νὰ ἐξηγήσωσι τὴν ἀρχὴν τῆς ζωῆς, ἀλλ' ὅμως ὅπως προσκλήσονται ἰσχύον, δεόν νὰ ἀποδείξωσιν, ὅτι οἱ φυσιολόγοι οὐδέποτε θὰ δυνήθωσι νὰ λύσωσι τὸ πρόβλημα τοῦτο. Ἐπὶ πλέον σχολιάζοντες τὰς θεωρίας τῶν ζωτικὸδοξῶν καταλήγομεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι αἱ θεωρίαὶ αὐτῶν ὑπὸ δύο μόνον ὄρους δύνανται νὰ ὑπάρχωσιν: ἢ ὡς ἀποδεικνύουσαι, ὅτι

πᾶσα ἄλλη θεωρία περὶ ζωῆς ἐστὶν ἀδύνατος, ἢ ὡς ἐξηγοῦσαι πάντα τὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς. Ἰδόμεν ἐν τούτοις ἐὰν αἱ τῶν ζωτικὸδοξῶν θεωρίαὶ ἐξηγοῦσι πάντα τὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς.

Ἐν τῶν ἰσχυροτέρων ἐπιχειρημάτων τῶν θεωριῶν τούτων ἐστὶν, ὅτι παραδέχονται μίαν μοναδικὴν ἀρχὴν πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἐνότητος τῆς ζωῆς. Ὁ M. Μπουίλλιερ, ὅστις ὀρίζει τὴν ἀρχὴν τῆς ζωῆς « ὡς μίαν δύναμιν, ἀόρατον, ἄυλον, κινήτην καὶ δημιουργὸν » δὲν ἀγνοεῖ τὰς σπουδαίας ἀντιφάσεις τῶν φυσιολόγων, οἵτινες στηρίζονται ἐπὶ τοῦ διαιρετοῦ τῶν βδελλῶν, τῶν ὑδρῶν, τῶν ἐλμίνθων κ.τ.λ. Καταρρίπτει ὅμως τὰς ἀντιφάσεις ταύτας τῶν φυσιολόγων διὰ τρόπον λίαν ἐπιτηδείου καὶ ἐντέχνου. Τὸ ζῶον τοῦτο, λαγεῖ, ὅπερ τέμνουσι κατὰ τεμάχια καὶ τοῦ ὁποίου ἕκαστον τεμάχιον παραγάγει ζῶον τοῦ αὐτοῦ εἴδους, εἶναι πράγματι ἐν μοναδικῶν ζῶων; Δὲν εἶναι ἄρα γε συμφόρημα, συνάθροισμα, οὕτως εἰπεῖν, ζῶων τῆς αὐτῆς φύσεως, συνδεδεμένων τῶν μὲν πρὸς τὰ δὲ. Κατ' αὐτὸν ὥστε τὸ φαινομενικῶς διαιρετὸν, ὅπερ ἀντιτάττουσιν ἡμῖν, ἐστὶ μᾶλλον ἀποσύνθετος τῶν μικρῶν τούτων ὄντων προσωρινῶς συνηνωθέντων, ἢ τὸ διαιρετὸν τῆς ζωτικῆς δυνάμεως ἐνός μοναδικοῦ ζώου. Φαίνεται ἡμῖν, ὅτι ὁ M. Μπουίλλιερ διαλύει κατὰ μέρος τὰ ἀντιφάσεις τῶν φυσιολόγων, δὲν δύναται δὲ ἐπὶ πολὺ νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν λύσιν ταύτην, διότι ἐν πρώτοις στηρίζεται ἐπὶ ὑποθέσεως, δεύτερον παρουσιάζεται ἡ ἐξῆς περίπτωση: Ὁ βιάτραχος εἶναι ἀναμφισβητήτως ἂν ἔχον ἐνότητα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, ὡς καὶ τὰ μαστοφόρα, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, καίτοι κατὰ βαθμὸν τινα κατώτερον. Ἐπάρχει λοιπὸν ἐν αὐτῷ ἀρχὴ μία καὶ ἀδιαίρετο. Ἐν τούτοις πειράματα πολλὰ ἀπέδειξαν, ὅτι ἐὰν ἀποκόψωμεν τὴν οὐρὰν νεογνοῦ βιατράχου, τὸ μέρος τοῦτο ἀναπτύσσεται ὡς εἰ δὲν ἀπεχωρίζετο ἐκ τοῦ κορμοῦ. Ὁποῖαν ἐξήγησιν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τὸ γεγονός τοῦτο καὶ εἰς ἕτερα ἀνάλογα συμφώνως πρὸς τὰς θεωρίας τῶν ζωτικὸδοξῶν; ὁ βιάτραχος δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς συνάθροισμα ζῶων διαφόρων, οὐδὲ δυνάμεθα νὰ προβάλωμεν ὡς ἀντιλογίαν τὸ ἀτελὲς τῆς φύσεως αὐτοῦ ὡς προκειμένου περὶ τῶν πολυπόδων. Πρὸς τούτους ἔ-

καστον ἀνατομικὸν στοιχεῖον ζῆ, περὶ τούτου οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία: δεόν λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν ἐν αὐτῷ μίαν μοναδικὴν καὶ ἀδιαίρετον ἀρχὴν. Τὸ ζῶον πάλιν λαμβανόμενον ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ ζῆ, δεόν λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν ἐν αὐτῷ ἕτεραν μοναδικὴν ἀρχὴν καὶ ἀδιαίρετον. Οὕτως ἤθελον ὑπάρχει ἐν τῷ αὐτῷ ζῷῳ ἐνότητες καὶ ἐνότης, τοῦθ' ὅπερ λίαν σκοτεινὸν φαίνεται ἡμῖν. Καὶ ἐν τούτοις πρέπει οἱ ζωτικὸδοξοὶ ἢ νὰ παραδεχθῶσι τὴν ἰδέαν ταύτην ἢ νὰ ἀρνηθῶσι τὴν ζωὴν ἐν ἐκάστῳ ἀνατομικῷ στοιχείῳ. — τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιτρέπουσι τὰ πράγματα — ἢ νὰ μὴ ἐμβλέπωσιν ἐν τῇ ὅλῃ ζωῇ παρά τὴν συνέπειαν, τὴν ἀρμονίαν πολλῶν δυνάμεων συνεπιβαλλομένων ἐπὶ τῷ αὐτῷ — τοῦθ' ὅπερ πάλιν ἤθελεν εἶσθαι δι' αὐτοὺς ἴσον τῷ νὰ ἀρνηθῶσιν αὐτοὶ οὗτοι τὰς θεωρίας των

Ἀδύνατον νὰ ἐπεκταθῶμεν ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν ζητημάτων, ἅπερ προβάλλονται ἐναντίον τῆς θεωρίας τῶν ζωτικὸδοξῶν, ἀποδιδόντων τὴν ζωὴν εἰς μίαν μοναδικὴν καὶ ἀδιαίρετον ἀρχὴν. Ἄλλ' ὅμως ἐνισχύει ἔτι τὴν θεωρίαν ταύτην ἡ διατήρησις τοῦ τύπου ἐν τῷ ζῷῳ. Ὁ τύπος αὐτοῦ ὑπάρχει πάντοτε ἀμετάβλητος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς, ἐν μέσῳ τῆς διηνεκῶς ἐπιτελουμένης συνθέσεως καὶ ἀποσυνθέσεως τῶν ὀργάνων. Δυσχερὲς καθίσταται νὰ παραδεχθῶμεν τὴν τάσιν ταύτην πρὸς τι τυπικὸν σχῆμα χωρὶς νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ὑπαρξίν πραγματὸς τινος ἀπὸ ἑποῖον δεσπόζει, τὸ ὁποῖον κανονίζει, τὸ ὁποῖον συναρμόζει, τὸ ὁποῖον συγκρατεῖ ἅπασαν ταύτην τὴν κίνησιν τῶν μορίων· πραγματὸς τινος τὸ ὁποῖον ὑποτάσσει ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς νόμους καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς πάντοτε συνδυασμοὺς τὸ σύνολον τοῦτο τῆς ὕλης τὸ ὁποῖον συντίθεται καὶ ἀποσυντίθεται. Οἱ συλλογισμοὶ οὗτοι εἰσὶ λίαν σοφοί. Ἐν τούτοις ἡ ἐναντία Σχολὴ χωρὶς νὰ ἀπαντᾷ κατηγορηματικῶς, ἀντιτάσσει, ὅτι ἡ κρυστάλλωσις ἐν τῷ ἀνοργάνῳ κόσμῳ εἶναι ὡσαύτως γεγονός μυστηριώδες.

Πόσα ζητήματά εἰσιν ἄλυτα ἔτι ἐμβάλλοντα εἰς ἀμηχανίαν ἐκείνους, οἵτινες ἐμβριθῶς καὶ ἐπισταμένως ἐπιχειροῦσι νὰ ἐξετάσωσιν αὐτά! — Πόθεν ὡσαύτως προέρχονται ἡ μεταβολὴ τοῦ τύπου, αἱ τερατωδεῖαι ἐκεῖναι, αἵτινες ἀποτε-

λοῦσιν οἶονεὶ τὴν αἰσχύνην τῶν διεπουσῶν δυνάμεων; Τὰ ἀποτελέσματα τῶν τερατωδεῶν φαίνονται μάλιστα ἐν ἄκρῳ διαφωνίᾳ πρὸς τὴν ἐνότητα τῆς ζωῆς. Παρὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Ζουφφρουὰ Σαιντ-Πλαίρ, ὅστις φρονεῖ ὅτι τὰ τέρατα παράγονται ἐκ τῆς συγχωνεύσεως δύο ὄντων εἰς ἐν σήμερον παραδέχονται ἐν γένει, ὅτι εἰσὶ τὰ προῖον τῆς καταστροφῆς τοῦ σπέρματος.

Τὸ σύστημα τῶν φυσιολόγων ἐξηγεῖ κάπως τὰ ζητήματα ταῦτα. Ἡ ἐμβρυολογία, καίτοι ἐν ταῖς ἀρχαῖς αὐτῆς εὐρίσκειται ἔτι, προσεπάθησε νὰ ἐξηγήσῃ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν ζώντων ὄντων ὁ σχηματισμὸς τοῦ τύπου παράγεται, διατρέχων πάντοτε τὸν κίνδυνον τοῦ θανάτου καὶ τῆς τερατωδεῖας. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἠδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ τὰς τροποποιήσεις καὶ τοὺς μετασχηματισμοὺς, οὓς ὑφίσταται τὸ σπέρμα μέχρι τῆς τελείας αὐτοῦ ἀναπτύξεως, καὶ τοὺς κινδύνους, οὓς διατρέχει κατὰ πᾶσαν περίοδον τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ. Ἐὰν οἱ ὄροι τῆς γεννήσεως ἐκτελεσθῶσιν ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐμβρυακὴν περίοδον τὸ σπέρμα λαμβάνει ὑπαρξίν, ἐὰν δὲ λάθῃ χώραν τροποποιήσις τις τότε προξενεῖται διαστροφή τοῦ σώματος καὶ γεννᾶται τὸ τέρας. Ἐὰν δὲ δὲν ἐκτελεσθῶσιν οὐδόλως οἱ ὄροι οὗτοι, τότε προξενεῖται ὁ θάνατος.

Οὕτως, ἐνὶ λόγῳ, τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἐναντίων καὶ αἱ δυσχερεῖαι, ἃς οὗτοι διεγείρουσιν ἐν τῷ ζητήματι αὐξάνουσι περιέργουσαι ἡμᾶς εἰς μεγίστην ἀμηχανίαν καὶ ἀπορίαν. Τὸ δὲ σύστημα τῶν ζωτικὸδοξῶν φαίνεται πως ὑποχωροῦν, καθὼ εὐρισκόμενον συνδεδεμένον πρὸς μεγάλην δυσκολίαν. Ὑποτίθῃσι δύναμιν μεμονωμένην καὶ ἀνεξάρτητον πάσης ὑλικῆς ὑπεστάσεως. Ὅθεν, ἐπειδὴ ἐν τῷ ἀνοργάνῳ κόσμῳ οὐδέποτε ἀπαντᾶται δύναμις ἀνευ ὕλης οὐδὲ ὕλη ἀνευ δυνάμεως ἔπεται, ὅτι τὸ σύστημα τῶν ζωτικὸδοξῶν δὲν δύναται εἰμὴ νὰ παραδεχθῇ, ὅτι ἡ ὀργανικὴ ὕλη ἐξαιρεῖται τοῦ νόμου τούτου. Ὁ M. Μπουίλλιερ ἐν τούτοις αἶρει καὶ τὴν δυσκολίαν ταύτην ἐπιφέρων καταλληλοτάτην λύσιν, ἣτις ἀνάγεται εἰς τὸ ψυχολογικὸν μέρος τοῦ συγγράμματός του, περὶ οὗ ὀλίγα μόνον τινὰ θὰ εἴπωμεν ἐνταῦθα.

Ἡ μία καὶ ἀδιαίρετος ἀρχὴ τῆς ζωῆς κατὰ τὸν Μ. Μπουίλλιέρ οὐχὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καὶ ὕλικοις φαινομένοις θεὸν ὅπως ἀνοζητηθῆ. Εἶναι ὁμοία τῇ ψυχῇ, ἣτις ἐν τῇ φύσει αὐτῆς δὲν εἶναι οὔτε αἰσθησις, οὔτε θέλησις, οὔτε διάνοια, ἀλλὰ δύναμις. Ἡ λύσις αὕτη ἣτις ἐστὶν ὄλιως πνευματικὴ, κατεπολεμήθη καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ σχολῇ εἰς τὴν ὁ Μ. Μπουίλλιέρ ἀνήκει· ἀντεπεξῆλθον κατ' αὐτοῦ, ὡς θελήσαντος « νὰ ἀνατρέψῃ τὴν θεωρίαν τῆς δυάδος τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ζωῆς ». Οἱ πολέμιοι αὐτῷ, πιστοὶ ὁπαδοὶ τοῦ Ζουφφρουά, λέγουσιν: « ὀνομάζομεν ψυχὴν τὴν ἀρχὴν, ἣτις ἐν ἡμῖν ἔχει συνειδήσιν ἑαυτῆς. Πᾶν ὅ,τι εἶναι ἐκτὸς τῆς συνειδήσεως εἶναι φυσιολογικόν. Ἐκ τούτου ἔπεται, ὅτι ἐπειδὴ αἱ ζωικαὶ λειτουργίαι, ὡς ἡ πέψις, ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος, ἡ τροφή, ἡ ἀνάπτυξις κ.τ.λ, εἶναι ἀσυνειδήτοι, ἐκτὸς κατὰ τινὰς παθολογικὰς περιστάσεις, ἡ ψυχὴ οὐδὲν ἔχει νὰ παρατηρήτῃ ἐν αὐταῖς, εἶναι δὲ παράλογον νὰ τὰς ἀποδίδωμεν εἰς αὐτήν ». Ἄλλ' ἐὰν, ὡς ὁ Μ. Μπουίλλιέρ ὀρίσωμεν τὴν ψυχὴν, ὡς λειτουργοῦσαν, ἐὰν θεωρήσωμεν αὐτὴν ὡς φύσει κινουμένην καὶ κατὰ περιστάσεις συνειδυῖαν, εἶναι λογικὸν νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ὑποστηρίξωμεν, ὅτι παράγει τὴν ζωὴν, οὕτως ὥσπερ καὶ τὴν νόησιν, διότι πᾶσα λειτουργία μόνον διὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς νοήσεως λαμβάνει χώραν.

Ἐν Γαλλίᾳ παρατηρεῖται ἀνταγωνισμὸς τις μεταξὺ τῶν πνευματιστιῶν φιλοσόφων, οἵτινες εἰς δύο ἀφισταμένους ἀπ' ἀλλήλων τάσεις χωρίζουσι τὸν πνευματισμὸν, ὧν ἡ μία ὑπερισχύει κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον τῆς ἐτέρας. Ὑπάρχει ὁ πνευματισμὸς τοῦ Κουζέν, ὅστις πηγάζει ἐκ τῶν θεωριῶν τοῦ Δετκάρτου, καὶ ὁ πνευματισμὸς τοῦ Μπιράν, ὅστις πηγάζει ἐκ τῶν θεωριῶν τοῦ Λεϊπνίτζ· ὁ πρῶτος ὑποστηρίζει, ὅτι διηγετικὴ ὑφίσταται πάλη μεταξὺ ὕλης καὶ πνεύματος· ὁ δεύτερος τὰ πάντα ἀποδίδει εἰς ἀνωέραν καὶ ἰσχυράν δύναμιν.

Ὁ Μ. Μπουίλλιέρ συντάσσεται βεβαίως τῷ Λεϊπνίτζ, οὕτινος ἡ θεωρία πλησιάζει μᾶλλον πρὸς τὴν τὰ νῦν ἐπικρατοῦσαν θεωρίαν περὶ ζωῆς τῶν ἐνοργάνων ὄντων ἢ ὁ γεωμετρικὸς μηχανισμὸς τοῦ Δετκάρτου. Ἐκαστον ὄν ἔχον ζωὴν

εἶναι συνάθροισμα πολλῶν ἄλλων ὄντων ἐπίσης ζώντων. Ἐκαστον ἀνατομικὸν στοιχεῖον ἔχει ἰδίαν ζωὴν. Ἡ ἀλήθεια αὕτη, ἣτις στηρίζεται ἐπὶ ἐπιστημονικῶν πειραμάτων δὲν ἐξεφράσθη μὴπως ὑπὸ τοῦ Λεϊπνίτζ ὑπὸ μορφὴν μεταφυσικὴν, εἰπόντος: « ὅτι ἕκαστον μέρος τῆς ὕλης θεὸν νὰ θεωρῆται ὡς κήπος πλήρης φυτῶν ἢ ὡς δεξαμενὴ πλήρης ἰχθύων. Ἄλλὰ ἕκαστον κλωνάριον τοῦ φυτοῦ, ἕκαστον μέλος τοῦ ζώου, ἕκαστη σταγὼν τῶν χυμῶν αὐτοῦ εἶναι ἐπίσης ἕτερος κήπος, ἑτέρα δεξαμενὴ, ἐν ἣ εὐρίσκονται πληθὸς ὄντων ζώντων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μικρῶν »· ὁ Λεϊπνίτζ πρῶτος ἐξήτασε κατὰ βάθος τὰ σκοτεινὰ ταῦτα φαινόμενα, δι' ἃ ὁ Μ. Μπουίλλιέρ ἀριέρωσε δύο ὀλόκληρα κεφάλαια τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ, ἅπερ ἐπιγράφει: *Ἀρτιλήψεις ἀναίσθητοι καὶ Συνειδήσεις τῆς ζωῆς*. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ἀρνηθῆ τὰ φαινόμενα ταῦτα. Τὰ συγγράμματα, ἅπερ ἐδημοσιεύθησαν τελευταίως ἐν Γαλλίᾳ, ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ ἀπέδειξαν τὴν ψυχολογικὴν σπουδαιότητα τῶν λίαν εἰσέτι σκοτεινῶν τούτων φαινομένων.

Ἄλλ' ὅμως ἡ ψυχοκρατεία, ἐνὶ λόγῳ, καθ' οἷονδὴποτε τρόπον ὑπερασπισθῶμεν αὐτήν, μένει πάντοτε ἀπλοῦν σύστημα θεωριῶν ὑποκείμενον πάντοτε, ὡς εἶδομεν, εἰς πολλὰς ἀντιφάσεις καὶ ἀσυμφωνίας· ἐξ ἄλλου, ἡ μηχανικὴ λύσις τοῦ τῆς ζωῆς προβλήματος, ὅσῳ σύμφωνος κἄν ἦ πρὸς τὴν ἐπιστήμην, ἀφίνει ἐν τούτοις πολλὰ πράγματα καὶ φαινόμενα ἀνεξήγητα. Ὅθεν δὲν δυνάμεθα οὔτε νὰ συνταχθῶμεν πρὸς τὸν Μ. Μπουίλλιέρ, οὔτε ἀντεπεξῆλθωμεν κατ' αὐτοῦ. Ἀνάγκη λοιπὸν πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ εὐχαριστήσωμεν αὐτὸν, καθότι ἐν τῷ λαμπρῷ αὐτοῦ συγγράμματι ἐναπεταμίευσε πάσας τὰς θεωρίας τοῦ ζητήματος καὶ συζητεῖ ἀπάσας τὰς προβαλλομένας ἀντιφάσεις καὶ διαφωνίας. Ὁ ἀναγνώστης εὐρίσκει ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ πάντα τὰ στοιχεῖα τοῦ ζητήματος. Ἐκτὸς τῆς τελικῆς αὐτοῦ λύσεως, ἣν ἐπὶ πολὺ ἔτι θὰ ἀγνοῆ, ἴσως δὲ καὶ διὰ παντός.

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ πολιτικοῦ καὶ φιλολογικοῦ περιοδικοῦ τῶν Παρισίων).

Th. Ribot.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Ἡ πόλις αὕτη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας κεῖται ἐν τῇ Μολοσσίᾳ γῶρᾳ τῆς Ἡπείρου εἰς πλάτος 39ο 42 καὶ εἰς μῆκος 48ο 43! Περὶ τῆς ἀνωδρύσεως τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὀνόματος αὐτῆς ὑπάρχουσι διάφοροι γνῶμαι, ὡς βεβαιότερον ὁμῶς θεωρεῖται ὅτι ἐκτίσθη πρὸ τῆς Ζ'. ἑκατονταετηρίδος Μ. Χ. Παραδεκτότερον δὲ φαίνεται ὅτι ἡ πόλις αὕτη ὀνομάσθη οὕτω ἐκ τῆς κατὰ τὸ δυτικὸν σκόπελον ἡ ἀκρωτηρίου ποτῆ ἑρᾶς μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου *Ἀγρωάρινα Ἀγιωάρινα* καὶ κατὰ συκοπηὴν *Γιάρρεια καὶ Γιάρρινα Ἰωάρινα*.

Περὶ δὲ τῆς παρ' αὐτὴν λίμνης, οὐδὲν ὑπάρχει προηγουμένον ὄνομα, μόνον δὲ συγγραφεὺς τις ὀνομάζει αὐτὴν *ἐκατοστάπηγον*, ἔνεκα τῶν ἀφθόνων ὑδάτων ἅπερ πηγάζουσιν ἐκ τῶν προπόδων τοῦ Μιτσεκελίου, ἀφ' ὧν ἐσχηματίσθη βαλμηδὸν καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν αὐτῆς, καὶ ἣτις διαιρεῖται εἰς μεγάλην καὶ μικράν. Τῆς μὲν μεγάλης τὰ ὕδατα χωνεύονται εἰς τὰς ὑπὸ τὸ ὄρος τῆς Ναστρίτζας χωνεύτρας ἢ καταβόθρας τῆς δὲ μικρᾶς ἢ τῆς Λαψίντης, χωνεύονται πλησίον τοῦ Ραδοτοβίου διὰ τῆς καταβόθρας τοῦ ὀποῦ ἐξερχόμενα ἐνοῦνται μετὰ τοῦ Θουάμιδος (Καλαμά, ἐνῷ τὰ τῆς πρώτης, τῆς μεγάλης, ἐξέρχονται εἰς τὴν θέσιν Χανόπουλον δύο ὥρας ἀπέχον τῆς Ἄρτης.

Χριστιανικοὺς ναοὺς τὰ Ἰωάννινα νῦν ἔχουσιν ἐξ τῶν ἀριθμῶν, ἦτοι: α.) τὸν τοῦ Ἀρχιμανδρείου τιμώμενον εἰς τὴν μνήμην τῆς Κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, μονὴν ἀρχαιοτάτην πρὸ τῆ ὁποῖα ὑπῆρχον καὶ τὰ Ἰουδαϊκὰ μνήματα. β.) τὸν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, τὸν σήμερον μητρόπολιν. γ.) τὸν τῆς Περιβλέπτου, πρὸς τιμὴν καὶ τοῦτον τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. δ.) τὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Λουτροῦ, κτισθέντα κατὰ πρῶτον περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 16^{ης} ἑκατονταετηρίδος. ε.) τὸν τῆς Ἁγίας Μαρίνης, καὶ στ.) τὸν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, ὑπαγόμενον ὑπὸ τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν τοῦ ὄρους Σινᾶ. Μουσουλμανικὰ δὲ τεμένη ὑπάρχουσιν ἐν Ἰωαννίνοις δέκα καὶ ἑννέα, καὶ δύο Ἰουδαϊκὰ συναγωγαί, ἡ μὲν

ἐντὸς τοῦ φρουρίου, ἡ δὲ ἐκτὸς αὐτοῦ ἐν τῇ Ἰουδαϊκῇ συνοικίᾳ.

Περίεργον κτίριον ἐν Ἰωαννίνοις ὑπάρχει τὸ ὑπὸ τοῦ Τεπελενλῆ Ἀλῆ Πασσᾶ ἀνεγερθὲν πρὸ τὸ ΒΑ τῆς πόλεως φρούριον, κεχωρισμένον τῆς πόλεως διὰ χάνδακος πλευστοῦ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ μεγαλοπρεπῆ οἰκήματα, ὧν τὰ πλεῖστα κατέρρευσαν ἤδη, ἢ ἐγένοντο παρανάλωμα τοῦ πυρός, ὡς καὶ αἱ καταχθόνιαι φυλακαί. Προσέτι δὲ καὶ ὁ εἰς τὴν θέσιν Λιθαρίσια εὐρύτατος στρατῶν ἐν τῷ φρουρίῳ μόνον Μωάμεθανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι κατοικοῦσι.

Τὸ κλίμα τῶν Ἰωαννίνων ἐστὶν εὐάερον, καίτοι κεκλιμένων αὐτῶν παρ' ἐλώδη λίμνην, καὶ ὑπάρχει ἐκ τῶν ὑγιεινοτέρων τῆς Ἡπείρου, συντελεῖ δ' εἰς τοῦτο ἡ κίνησις τῶν ὑδάτων αὐτῆς. Τὰ πόσιμα ὕδατα εἰσὶν ἄφθονα ἐκ τε τῆς λίμνης καὶ ἐκ φρεάτων, τῶν εἰς τὰ ὑψηλότερα μάλιστα τῆς πόλεως εὐρισκόμενων. Αἱ ἐπικρατοῦσαι ἀσθένειαι εἰσὶν αἱ συνάγχει καὶ αἱ πυρετοί.

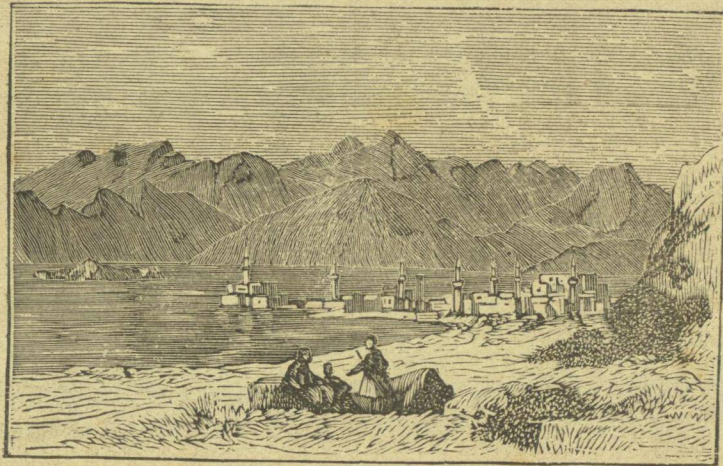
Τὰ Ἰωάννινα εὐμοιροῦσιν ἀφθόνων καὶ παντὸς ἐκλεκτοῦ εἶδους τροφίμων, προερχομένων ἀδιαλείπτως ἀπὸ πάσης Ἡπείρου, Θεσσαλίας, Μακεδονίας καὶ Κερκύρας. Ἡ λίμνη ἐξάγει τεσσάρων εἰδῶν ἰχθύς, τὰ Μορίτσια, τοὺς Τιλιανούς, τὰ Τσιμία καὶ ἐξαίρετους ἐγγέλεις προσέτι δὲ καὶ καρβίδας ἐν ἀφθονίᾳ.

Ἀκριβῆς ἀπαρίθμησις τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης δὲν ὑπάρχει, ὑπολογίζεται δ' ἀνερχόμενος ἤδη ὁ πληθυσμὸς εἰς 30—32,000, ἐξ ὧν περὶ τὰς 4,500 Μουσουλμάνοι, 3,000 Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ λοιποὶ χριστιανοί, ἅπαντες τοῦ ὀρθοδόξου ὁγμάτος. Ἀπὸ δύο δ' ἐτῶν ὁ πληθυσμὸς καίτοι προσωρινῶς, ὑπολογίζεται ἀνερχόμενος εἰς ἀνώτερον ἀριθμὸν. Ἐν Ἰωαννίνοις ὑπάρχουσι Σχολεῖα Ἑλληνικὰ, τὸ Γυμνάσιον, ἡ Ζωσιμαία Σχολή, τέσσαρα ἀλληλοδιδακτικά, τρία παρθεναγωγεῖα, ἐν οἷς φοιτῶσιν ὑπὲρ τοὺς 1500 μαθητὰς, μεταξὺ τῶν ὀπίων εἰσὶ δεκτοὶ καὶ Μουσουλμάνοι καὶ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐν ὀρφανοτροφείῳ, διὰ τὰ ὀποῖα δαπανῶνται ὑπὲρ τὸ ἐν ἑκατομμύριον γροσίων. Μουσουλμανικὰ Σχολεῖα ὑπάρχουσιν ἐξ, φοιτώμενα ὑπὸ 200 περίπου μαθητῶν, καὶ δύο Ἰουδαϊκὰ, φοιτώμενα ὑπὸ 80 μαθητῶν. Ἐπικρατοῦσα γλώσσα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐστὶν ἡ Ἑλληνικὴ παρ' ὅλοις τοῖς κατοίκοις.

Πρωτεύουσαι τέχναι εἰσὶ ἡ γουνοποιία, ἡ βυρσοδεψικὴ, ἡ τσαρουχοποιία, ἡ κηροποιία, ἡ χρυσοχοικὴ, ἡ μεταξοκλωστικὴ καὶ χρυσομεταξοκλωστικὴ, ἡ χρυσοκενητικὴ, ἡ φλοκαταραπτικὴ καὶ ἄλλαι μικρᾶς ἀξίας καὶ ἀμοιβῆς. Ἐκ τῶν ἐπιστημόνων οἱ ἱατροὶ καὶ οἱ φαρμακοποιοὶ πλεονάζουσιν ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ.

Οἱ Ἰωαννῖται εἰσὶν ἄνδρες φιλόθησκοι, φιλόκαλοι, παιδρὸι πάντοτε, πολύλογοι, ἐρασταὶ τῶν διασκεδάσεων καθ' ὑπερβολὴν μάλιστα. Αἱ δὲ

γυναῖκες ἀμφιρέπουσι μεταξύ προτερημάτων καὶ ἐλαττωμάτων. Εἰσὶν εὐφυεῖς, φιλόκαλοι, ἐπίται, αὐαίσθητοι, ἀλλὰ καὶ μικρολόγοι, φιλοκατήγοροι, καλλωπίστριαι. Δυστυχῶς δὲ τὸ κάλλος αὐτῶν ἀμαυροῦται καὶ φθείρεται ὡς ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς χρήσεως τοῦ ψιμμουθίου, ὡς καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν. Αἱ νεάνιδες ὑπερβάσαι τὸ ὠιδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν κρύπτονται ἀπὸ τὰ ξένα ὄμματα, ἐν καιρῷ δὲ τῆς Μεταλήψεως μεταβαίνουνσιν εἰς τὰς ἐκκλησίας ὄρθρου βαθέως

Ἡ λιμνη τῶν Ἰωαννιῶν.

ἵνα κοινωνήσωσι, παρισταμένου μόνου τοῦ ἱερέως ἐν τῷ ναῷ. Ἡ ἐν ταῖς οἰκίαις πολυτέλεια, ἰδίως μεταξὺ τοῦ ἀρχοντολογίου, ὑπερβαίνει πᾶν ὄριον.

Ἡ νῆσος τῶν Ἰωαννίνων κατοικεῖται ὑπὸ 100—200 περίπου οἰκογενειῶν, τῶν ἀνδρῶν ἀσχολουμένων εἰς τὴν ἀλιείαν, διαπόρθμευσιν διὰ τῶν περαμάτων αὐτῶν καὶ τὴν ψιαθοποιίαν, τῶν δὲ γυναικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ὑφαντικὴν. Ἡ ἀγορὰ τῶν Ἰωαννίνων μετὰ τὴν τελευταίαν μεγάλην πυρκαϊάν ἐπλατύνθη ἀρκούντως καὶ διε-

τέθη ἐν εὐθυγραμμίᾳ. Παρ' ὀλίγον νὰ λησμονήσω ὅπως εἶπω, ὅτι τὰ κελλία τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀρχιμανδρείου κατοικοῦνται ὑπὸ καλογραϊῶν, ἀσχολουμένων, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἐπιτηδείως εἰς τὴν ὑφαντικὴν καὶ χρησιμεουσῶν ὡς προαγωγῶν τῶν κυριῶν ἐν τε ταῖς ἐκκλησίαις, τοῖς γάμοις κ.τ.λ.

Τοιαῦται ὑπάρχουσι καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας, ὀλίγα ὄμως.

Γ. ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΑΔΗΣ.

ΟΙ ΟΡΚΟΙ ΤΟΥ ΚΥΡ ΠΕΤΡΟΥ

ΔΙΗΓΗΜΑ

(Κατὰ παράφρασιν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Ἀγαπητέ μοι Δημήτριε,

Γνωρίζεις πόσον ἀγαπῶ τὸ κυνήγιον . . . Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ὁ κοινός μας φίλος Θωμᾶς θέλων

νὰ μοὶ εὐχαριστήσῃ μὲ παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὅπου ἐπρόκειτο ὅπως ἀποδουθῶμεν εἰς τὸν προσφιλῆ καὶ ἀγαπητὸν ἡμῖν τοῦτον ἀγῶνα!

Τὴν τελευταίαν ὄμως ἡμέραν τῆς ἐκδρομῆς μας ταύτης θὰ ἀφήτῃ ἀνεξίτηλον ἐκ τῆς μνήμης μου σπουδαῖόν τι ἐπεισόδιον, δι' ὃ καὶ ἐπιχειρῶ νὰ σοὶ γράψω τὴν παρούσαν.

Ἄμα ἡ ροδοδάκτυλος αὐγὴ ἤρξατο διὰ τῶν ροδόχρων αὐτῆς δακτύλων στέφουσα τὴν Ἀνατολήν, ἐγκατελίπομεν τὴν οἰκίαν τοῦ φίλου μας . . . ἀφ' οὗ ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν ἐθηρεύσαμεν, τοῦ δὲ πλήρους κυνηγετικοῦ θυλακίου μας μαρτυροῦντος ἀρκούντως περὶ τῶν ἀνδραγαθημάτων μας ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ, ὁ φίλος Θωμᾶς, τοῦ ὁποίου γνωρίζεις τὸν ὄλως ἀλλόκοτον καὶ ἀποφασιστικὸν χαρακτήρα, μὲ κτυπᾶ ἀποτόμως ἐπὶ τῶν ὤ-

μων καὶ μοὶ λέγει :

— Εἰπέ μοι εὐλοκρινῶς, ἀγαπητέ μοι, δὲν εἶσαι παρὰ πολὺ κουρασμένος;

— Ἡ ἐρώτησίς σου αὐτὴ προσβάλλει τὴν φιλοτιμίαν μου ὡς κελῶς κυνηγοῦ, τῷ λέγω, ἀλλ' ἔπτω . . . Μάλιστα, φίλε μου, εἶμαι ὀλίγον κουρασμένος.

— Δὲν εἶται ἐπίσης καὶ πεινασμένος;

— Ἀφοῦ ἔλαβες ἀπέναντί μου θέσιν πνευμα-

ΠΑΤΑΓΙΑ.

τικοῦ πατρὸς εἰς ὃν ὄφειλον νὰ ἐξομολογηθῶ τὰ πάντα, τί νὰ κάμω, θὰ σοὶ ἐμπιστευθῶ καὶ τοῦτο.

— Πολὺ καλὰ! Ἴδου τώρα τί σοὶ χρειάζεται. Μία καλύβη ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ ἀναπαυθῆς, μερικά περδικόπουλα καὶ μία καλὴ ὀμελέττα . . .

— Μερικαὶ φιάλαι καλοῦ οἴνου, ὀλίγα σιγαρέττα καὶ μία κλίνη διὰ τὸν μεσημβρινὸν ὕπνον μας.

— Τὰ πάντα δύναιμι νὰ σοὶ προμηθεύσω, ἀγαπητέ μοι, ἐκτὸς ὄμως τῆς κλίνης, τὴν ὁποίαν δὲν τολμῶ νὰ σοὶ ὑποσχεθῶ διὰ λόγους ἰδιαιτέρους.

— Ἔστω· σβύνω ἐκ τοῦ καταλόγου τὴν κλίνην.

— Πολὺ καλὰ . . . Παρατήρησον ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου τώρα . . . Βλέπεις τὴν στήλην ἐκείνην τοῦ καπνοῦ, ἡ ὁποία ἐξέρχεται ἐκ τοῦ σωροῦ ἐκείνου τῶν δένδρων, καὶ ἐλικοειδῶς ἀνυψουμένη συστρέφεται;

— Μάλιστα!

— Λοιπὸν! . . . Ἐκεῖ εὐρίσκειται ὁ οἰκίσκος, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ διευθυνθῶμεν . . . Τὰ λοιπὰ θὰ ἐλθωσιν μόνα των. Ἐμπρός! . . .

Μετὰ παρέλευσιν δέκα λεπτῶν εἰσληρχόμεθα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν λαμπρᾶς καὶ θελκτικῆς χωρικῆς οἰκίας.

Β'.

Δὲν ἀμφιβάλλω, φίλε μου Δημήτριε, ὅτι ἔχεις ἰδέας περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μιᾶς ἀγροτικῆς οἰκίας.

Όταν τις ἔχη τὴν τύχην, ὡς σὺ, νὰ ἦναι ἐκατομμυριούχος, γνωρίζει τὰ πάντα, τὰ πάντα βλέπει, τὰ πάντα μανθάνει. . . . Σκιαγράφησον, λοιπὸν, ἐν τῇ φαντασίᾳ σου, διὰ τῆς γραφίδος ἐκείνης, ἣν ἀποκαλοῦμεν μνήμην, τὸν σκελετὸν, ὡς λέγουσιν οἱ ζωγράφοι, τῆς ὥραιας καὶ μαγευτικῆς εἰκόνας τῆς ἀγροτικῆς ταύτης οἰκίας.

Αἴθουσα μεγάλη καὶ χαμηλὴ, τῆς ὁποίας τὴν ἐξοχικὴν λαμπρότητα καὶ ἀπλότητα λαμπρύνουσι καὶ καθιστῶσιν ἐτι μᾶλλον θελκτικὴν αἰ συνεχεῖς φρονιίδες τῆς ἄκρας καθαριότητος τῆς οἰκοδοσοποιήσεως. Ἐπιπλά τινα πολὺ παλαιὰ, τὰ ὅποια ὅμως, ὡς ἐκ τῆς πολλῆς αὐτῶν καθαριότητος καὶ τῆς περιποιήσεως, ἦς τυγχάνουσι, φαίνονται σχεδὸν νέα. . . . Ἐκεῖ, εὐρίσκεται τράπεζα τις μικρὰ ἐκ ξύλου ὀρυός, ἐφ' ἧς κεῖνται διάφορα ἀνὴ τεχνητὰ ἐκ πορσελάνης ἠδύοντα τὸν ὀφθαλμόν. Ἐδῶ ἀρμάριον, ἐν ᾧ φυλάττεται ὁ ἄρτος καὶ λοιπά. Παρεκεῖ, ὁ κόκκυξ, οὔτινος ἡ βραχεῖα καὶ μονότονος φωνὴ ἐξέρχεται ἐκ τῶν περιφραγμάτων τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἐκ καρύας φυλακῆς. Εἰς τὴν γωνίαν ἐκείνην, τέλος, κλίνη κεκαλυμμένη διὰ τινος πλατέος σκεπάσματος κεντημένου καὶ ὑποκρυπτομένου διὰ μεγάλων παραπετασμάτων ἐκ λεπτοῦ τινος πρασίνου σκεπάσματος, ἅτινα πίπτουσι τετραγώνως μέχρι γῆς. Πρὸς κόσμον δὲ, ὑπάρχουσιν ἀνηρημένα ἐκ τοῦ τοίχου καὶ τινες εἰκόνες μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ἡ τοῦ Ἰησοῦ, πρὸ τῆς ὁποίας πρῶτῃ καὶ ἐσπέρας γονυπετοῦσι καὶ προσεύχονται κατὰ τὴν προσδιορισμένην ὥραν τῆς προσευχῆς. . . .

Τοιαύτη ἦτο ἡ οἰκία, εἰς ἣν εἰσῆλθομεν, ἀγαπητέ μοι Δημήτριε, ἐγὼ καὶ ὁ φίλος Θωμᾶς.

Κεκλιμένη πρὸ τῆς πυρᾶς εὐρείας ἐστίας, ἐπὶ τῶν λαμπρῶν πυροσθεστῶν τῆς ὁποίας ἐφλέγετο μέγας σωρὸς φρυγάνων, γυνὴ τις χωρική μετ' ἐλπίμα εἰλικρινές, ἀπλοῖκόν καὶ λαμπρὸν καὶ ὄψιν ὥραιαν, ἐξάφριζεν ἰσχύως βράζον κρέας, τοῦ ὁποίου ἡ ὀρεκτικὴ κνίσσα παρεῖχε πλήρεις εὐχαρίστους ὑποσχέσεις εἰς στομάχους κενούς, ὡς τοὺς ἰδικούς μας.

Ὁ μακρὰν τῆς χαριέσεως ταύτης γυναικὸς δύο παιδία εὐτραφῆ ἔπαιζον συρόμενα ἐπὶ τοῦ ἐκ πλίνθων ἐστρωμένου πατώματος. Ἄμα παρετήρησαν ἡμᾶς εἰσερχομένους, φοβηθέντες βεβαίως

ὡς ἐκ τῆς κυνηγετικῆς ἐνδυμασίας ἡμῶν, ἔδραμον καὶ περιστάλησαν ἐντὸς τῶν φορεμάτων τῆς μητρὸς των, ἧτις ἀμέσως ἐστρεψεν πρὸς ἡμᾶς τὸ φαιδρὸν καὶ γέλθεν αὐτῆς πρόσωπον.

Γ'.

Ὁ Θωμᾶς ἐπροχώρησε πρῶτος:

— Καλὴν σας ἡμέραν κυρὰ Θεοδώρα! λέγει ὁ φίλος ἀποκαλυφθεὶς με ὕψος ἀνθρώπου γνωστοῦ εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡὼς ἔχετε;

— Ὡς βλέπετε, κύριέ μου. . . ἀπήνηται ἡ χωρική, ἧς τὸ ἀνηρὸν καὶ ροδόχρουν χρῶμα ἐφαίνεται οἶονε περιφρονῶν τὴν ἀσθένειαν. Ἄλλὰ Θεέ μου, πόσον εἴθε κουρασμένος! φαίνεται, ὅτι ἔρχεσθε ἀπὸ πολὺ μεμακρυσμένον τόπον. Εἴθε κατάβερεκτος ὑπὸ ἰδρωτός. . .

— Μάλιστα, κυνηγοῦμεν ἀπὸ τῆς πρῶτης ταύτης, κυρὰ Θεοδώρα, ἐπανελάθεν ὁ Θωμᾶς. Σᾶς παρουσιάζω δὲ ἕνα τῶν φίλων μου, ὅστις, πιστεύω, δὲν θὰ δυσαρεστηθῆ οὐδόλως ἐν γευματίῳ καὶ οὗτος ἐκ τοῦ βράζοντος τούτου κρέατός σας.

— Εἶμαι παρὰ πολὺ εὐχαριστημένη διὰ τὴν τιμὴν, ἣν μοι κάμει ὁ κύριος ἐπισκεπτόμενός με, καὶ τὸν εὐγνωμονῶ καθὼς καὶ ὑμᾶς, κύριε Θωμᾶ, ἐπὶ τὴν λαμβάνει ἡ κυρὰ Θεοδώρα μετὰ τὸ μεδιάμα εἰς τὰ χεῖλη, πλήρης εὐπροσηγορίας καὶ εὐγενείας. Ἄλλὰ τὸ βραστόν μας. . . εἶναι ὀλίγον, καὶ. . .

— Ὅχι, σᾶς παρακαλῶ, κυρὰ Θεοδώρα, λέγει ὁ Θωμᾶς, νὰ μὴ ἀνησυχῆτε οὐδόλως. . . ἔχομεν τὸ ἐπίλοιπον τοῦ γεύματος ἐντὸς τοῦ σάκου μας.

Ἀκολουθῶς μετὰ μικρὰν σιωπὴν ἐπαναλαμβάνει:

— Ἄ! ἀλλὰ. . . ποῦ εἶναι λοιπὸν ὁ παλαιός μου φίλος Πέτρος τὸν ὁποῖον δὲν βλέπω πλέον;

— Ἰδοῦ, ἰδοῦ. . . λέγει αἴφνης χωρικός τις, ὅστις εἶχεν ἀκούσει τὴν ἐρώτησιν τοῦ Θωμᾶ καὶ ὅστις ἀμέσως ἐνεφανίσθη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς αἰθούσης.

Μετὰ ταῦτα τοποθετήσας ὀπισθεν τῆς θύρας τὸ κηπουρικὸν αὐτοῦ λισγάριον καὶ τὸ ξύστρον αὐτοῦ, ἄπερ ἔφερον ἐπὶ τῶν ὤμων, ἐπροχώρησε πρὸς ὑμᾶς καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Θωμᾶ.

Ὁ Θωμᾶς ἔσφιγγε τὴν χεῖρα τοῦ χωρικοῦ τούτου περιπαθῶς ἀνταλλάξας δὲ λόγους τινὰς μετ' αὐτοῦ, με παρουσιάζει εἰτα εἰς τὸν οἰκοδεσπότην.

Ἡ ὑποδοχὴ αὐτοῦ ὑπῆρξε ἀπλή καὶ φιλόφρων, ὡς καὶ ἡ τῆς συζύγου του. Προφασιζόμενος, ὅτι χρειάζεται ὀλίγος ἐτι χρόνος, ὅπως ἐτοιμασθῆ τὸ γεῦμα, μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τὸν κῆπὸν του, ὅστις ἔκειτο ὀπισθεν τῆς οἰκίας· ἐνῶ δὲ συνδιελέγετο περὶ καλλιεργείας καὶ θερισμοῦ μετὰ τοῦ Θωμᾶ, ὅστις ὡς γνωρίζεις, εἶναι ἀριστος γεωλόγος, ἐγὼ ἐπωφελήθην τῆς εὐκαιρίας ὅπως ἐξετάσω ἰσχύως καὶ ἀκριβῶς τὸν κύρ Πέτρον.

Δ'.

Ἦτον ἡλικίας περίπου τεσσαράκοντα μέχρι τὸ πολὺ τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν. Ἀναστήματος ὑψηλοῦ· τὰ μέλη τοῦ σώματος του εὐκαμπτα καὶ νευρώδη, τὸ δὲ ὕψος του καὶ ἡ ὄλη στάσις του σοβαρὰ καὶ ἐπιβλητικὴ. Ἡ ἐνδυμασία αὐτοῦ ἦτον ἡ συνήθης ἐνδυμασία τῶν χωρικῶν, ἀλλὰ ὑπεδείκνυεν ἐπ' αὐτοῦ μεγάλην τάξιν καὶ καθαριότητα, ἧτις συνεβάδιζε λίαν πρὸς τὴν τῆς γυναικὸς του καὶ τῆς οἰκίας του.

Τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦτο γλυκὺ καὶ ἐκφραστικόν, οὐχ ἦτον ὁ κύρ Πέτρος ἐφαίνοτο ἀνθρωπος λίαν ἐνεργητικὸς καὶ εἶχε καὶ τινα χαρακτηριστικὰ εὐγενοῦς ὑπερφανεῖς. Ἡ εἰλικρινὴς καὶ ὑποχρεωτικὴ αὐτοῦ φυσιογνωμία εἴλκυεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸν ἐπισκεπτόμενον αὐτὸν ἀμέσως δὲ ἠγνόει, ὅτι ἐντὸς τοῦ ὥραιου καθ' ὅλα τούτου σώματος ἐμφωλεῖτο καρδία γενναία καὶ τιμια.

Τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ δὲν ἦσαν πάντως τέλεια καὶ κανονικά· αἱ δὲ ρυτίδες τοῦ μετώπου καὶ ἡ ἦδη ὑπόλευκος αὐτοῦ κόμη, ὡς καὶ ἡ καλύπτουσα τὰ μῦλα τῶν παρειῶν του ὠχρότης ὑπεδείκνυον οἶονε τὰ ἔχγη παλαιᾶς καὶ ἀποσθεθείσης ἦδη θλίψεως καὶ τὴν ἔκφρασιν ἐσωτερικῶν ταραχῶν πρὸ πολλοῦ καταθασανίζουσῶν αὐτόν. Τοιοῦτον ἦτο τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις λίαν φιλοφρόνως ἐξένιζεν ἡμᾶς ἐν τῇ οἰκίᾳ του.

Ἡμίσεια σχεδὸν ὥρα παρῆλθεν ἐνῶ ἐπεριδιεβάζομεν συνομιλοῦντες περὶ διαφορῶν ἐπιστημονικῶν ζητημάτων ἐν τῷ κῆπῳ. Ὁ κύρ Πέτρος ἦτον ἀνθρωπος νοήμων πάντοτε προσπαθῶν νὰ αὐξάνῃ τὰς γνώσεις του. Μετὰ παρέλευσιν δὲ τοῦ

χρονικοῦ τούτου διαστήματος, ἡ κυρὰ Θεοδώρα ἐνεφανίσθη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας τοῦ κῆπου καὶ μᾶς ἐκάλει μακροθῆν.

Ἀμέσως ἐσπεύσαμεν εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς κυρᾶς Θεοδώρας μετὰ τῆς σπουδῆς ἐκείνης, ἣν ἐμπνέει κενὸς στόμαχος.

Ἐκαθήσαμεν εἰς τὴν τράπεζαν.

Ε'.

Ἐνταῦθα, φίλε μου Δημήτριε, ἀρχεται τὸ κύριον μέρος τῆς διηγήσεώς μου. . . Ὁ φιλοξενῶν ἡμᾶς κύρ Πέτρος ἐκάθησε μεταξύ τῶν δύο αὐτοῦ ξένων ἀπέναντι αὐτοῦ ἔχων τὸ κενὸν ἐτι καθίσμα τῆς συζύγου του, τὸ ὁποῖον ἐχώριζον ἀπὸ ἡμᾶς τὰ δύο χαριέστατα αὐτοῦ τέκνα—δύο θελκτικὰ ἀγοράκια, τὰ ὅποια δὲν ἀπαντᾶ τις παρὰ μόνον εἰς τὰς ἐξοχάς. . .

Ὡς ἐξ ἐρόδου ἐπεπέσαμεν καὶ κατεβροχίσαμεν τὸν παρατεθέντα ἡμῖν ζωμόν, ἐνῶ ἡ κυρὰ μας ἠτοίμαζεν ἐτι ἐν τῷ μαγειρίῳ τὴν ὀμελέτταν, τὴν ὁποίαν ἠκούσαμεν κοχλάζουσαν ἐπὶ τῆς ἐστίας.

Ὀλίγον κατὰπετούσης τῆς πρώτης ὀσμῆς τῆς πείνης ἡμῶν ὑπὸ τοῦ ὥραιου ἐκείνου ζωμοῦ, τὸ γεῦμα ἐξηκολούθησεν, ἀλλὰ μετὰ βραδύτητος ποικιλλόμενον, οὕτως εἶπεῖν, ἐν τῷ μεταξύ καὶ καθιστάμενον ἰδὺ διὰ τῆς συνδιαλέξεως, ἧτις ἐπανελήθη καὶ οὕτως περὶ νέα ὄλως ἀντικείμενα περιστρεφόμενη.

Ἡ κυρὰ Θεοδώρα ἦλθε καὶ κατέλαβε τὴν θέσιν τῆς ἐν τῇ τραπέζῃ, καίτοι δὲ ἐνητχολεῖτο πάντοτε περὶ τῶν τέκνων τῆς, οὐχ ἦτον δὲν ἐλειπεν ὅπως φαίνεται ἀξιαγάπητος καὶ περιποιητικὴ καὶ πρὸς τοὺς συνδαιτυμόνας αὐτῆς.

Ἐν συντόμῳ ἐφθάσαμεν ἀνεπαισθητῶς εἰς τὸ τέλος τοῦ γεύματος, ἦτοι εἰς τὰ ἐπιδόρπια, ἅτινα συνέκειντο ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν καρπῶν, τοὺς ὁποίους εἶχον συνάξει ἐκ τῶν καρποφόρων δένδρων τοῦ κῆπου τοῦ φιλοξενούντος ἡμᾶς.

Ὁ φίλος Θωμᾶς ἦτο λίαν εὐθυμὸς καὶ ζωηρός. Τὸ τοιοῦτον δὲν πρέπει νὰ σὲ ἐκπλήττη. Γνωρίζεις, ὅτι με τίποτε ἀλλάσσει ὄψιν καὶ γίνεσθαι φαιδρός. Ὁ δὲ οἶνος τοῦ κύρ Πέτρου ἦτο πράγματι λίαν εὐχάριστος σύντροφος. Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ θὰ σὲ ἐκπλήξει περισσότερον εἶναι, ὅτι ὁ ὑποφαινόμενος οὐδόλως ἀντεπεκρίνετο πρὸς

τὴν εὐθυμίαν τοῦ εὐφυοῦς ἡμῶν φίλου.

Θὰ σὲ ἀφήσω νὰ ζητήσης ὀλίγον μόνος σου τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος· καὶ δὲν θὰ σοὶ τὴν εἴπω παρά τότε μόνον ὅτε παραιτηθῆς τοῦ μαντεῦσαι αὐτήν. . . κρίνω δὲ κάλλιον νὰ σοὶ ἐκθέσω ἀμέσως ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μᾶς ἠησύχει καὶ μὲ ἠησύχει μάλιστα πάρα πολύ.

Ἴδου δὲ τοῦτο: Ὁ κύρ Πέτρος εἶχε κατ' ἀρχῆς πληρώσει τὰ ποτήριά μας οἴνου, κατόπιν δὲ τὸ ἰδικόν του· ἀλλὰ, ἀντὶ νὰ μᾶς δώσῃ τὸ παράδειγμα κενόνων πρῶτος τὸ ποτήριόν του, ὁ χωρικός ἔλαβε παρακειμένην φιάλην καὶ μετὰ τινος φαινομενικῆς λύπης κατέπιε τὸ ἐν αὐτῇ διαυγὲς ὕδωρ.

Ἡμῖν ἔτοιμος νὰ ἐρωτήσω τὴν αἰτίαν τῆς ἀλλοκοτου ταύτης πράξεώς σου, ὅτε ὁ κύρ Πέτρος στραφεῖς πρὸς με:

— Πῶς εὐρίσκειται τὸν οἶνον τοῦτον μοὶ λέγεις;

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀπεκρίθη ἀμέσως, σπανίως ἀπαντᾶται τοιοῦτος οἶνος.

— Μάλιστα! Εἶναι ἐκλεκτότατος οἶνος, κύριε, ὡς βλέπετε. . . Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν μοὶ μένουσι παρά ὀλίγαι μόνον φιάλαι ὡς ἐκ τούτου δὲ εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ μὴ τὰ καταδαπανῶ ἀφθόνως.

Ἐπωφελοῦμενος δ' οὕτω τῆς εὐκαιρίας ταύτης τῶν περὶ τοῦ οἴνου πρᾶκτῆρέων του, ἀπευθύνομαι πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ λέγω:

— Σᾶς ἐξέφρασα, κύριε, τὴν περὶ τοῦ οἴνου τούτου γνώμην μου, μοὶ ἐπιτρέπετε τώρα νὰ σᾶς κάμω μίαν ἐρώτησιν;

— Μάλιστα, κύριε, διατί ὄχι;

— Ἐν πρᾶγμα μὲ ἐκπλήσσει: Καίτοι φαίνεσθε ἐραστῆς τοῦ οἴνου δὲν ἐκενώσατε ἔτι τὸ ποτήριόν σας, ἐνῶ πολλὰκις ἤδη ἐπληρώσατε τὰ ἰδικά μας.

Νέφος ἀναμνήσεων παρελθουσῶν θλίψεων διήλθεν ἐκ τοῦ μετώπου τοῦ κύρ Πέτρου· ἀλλ' ὅμως ἡ γαλήνη ἐπανῆλθε ταχέως καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

— ὦ! τὸ ἐπατηρήσατε. . . λέγει. Διότι. . . . Εἶναι ὅμως ὀλόκληρος ἱστορία. . .

— Συγχωρήσατέ μοι, κύριε, ἀνταπαντῶ τότε, εἰάν ἐν ἀγνοίᾳ μου διήγειρον ἐν ὑμῖν τὸν πέπλον θλιβερῶν ἀναμνήσεων.

— ὦ ὄχι, λέγει, ὁ χωρικός. . . θέλω νὰ κρί-

νητε ἀφοῦ πρῶτον σᾶς ἀφηγήθῃ τὸ πρᾶγμα καθὼς ἔχει.

Καὶ μετὰ τινος ἀπλοϊκότητος καὶ ἀρελείας πλήθους χάριτος μᾶς ἀφηγεῖται τὴν ἀκόλουθον ἱστορίαν:

ΣΤ'.

Πρὸ δέκα περίπου ἐτῶν, κύριοι, ἔζη ἐν τῷ χωρίῳ Α. Σ. . . τὸ ὅποιον πέντε μίλλια ἀπέχει ἐπιτεῦθεν μικρὸς τις ἐργάτης λίαν γνωστός ὑπὸ τὸ ὄνομα: Πέτρος ἡ Κρασσοκανάτα. Οἱ φίλοι του τῷ εἶχον δώσει τὸ γελιοῖον τοῦτο ἐπώνυμον, ἕνεκα τοῦ ἀπεχθοῦς καὶ ἀποτροπαίου πάθους, ὅπερ κατέφθειρε τὸν νέον τοῦτον, τοῦ ἐρωτός του δηλ: πρὸς τὰ ποτὰ ἐν γένει καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὸν οἶνον.

Περὶ τὸν νομίζω, κύριοι, νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ὁ πρὸ δέκα ἐτῶν Πέτρος ἡ Κρασσοκανάτα καὶ ἐγὼ ὁ κύρ Πέτρος, εἴμεθα ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἤμην περίπου τριάκοντα ἐτῶν· μόλις δὲ πρὸ δύο ἐτῶν εἶχον νυμφευθῆ. Τὸ ἐπάγγελμά μου, καίτοι ἤκιστα ἐπικερδές, ἐν τούτοις ἐπῆρκει, μὲ τὸ προῖον ἐνός ἀγροῦ, τὸν ὅποιον ἐκληρονόμησα ἀπὸ τὸν πατέρα μου, εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας μου. Ἡθέλομεν τέλος ζῆ καλῶς καὶ ἐν εἰρήνῃ ἐάν κακὸς δαίμων δὲν ἤρχετο νὰ μᾶς διαταράξῃ.

Τὸ νὰ σᾶς ἐξηγήσω τίνι τρόπῳ ἤρχισα νὰ ἀγαπῶ τὸ ποτὸν καὶ δὲν ἠδυνάμην πλέον νὰ ζήσω χωρὶς αὐτὸ εἶναι πρᾶγμα εὐκόλον, ἄλλως τε ὅτε καὶ εὐκατανόητον. Καθ' ἐκάστην πρωτὴν οἱ φίλοι μου εἶχον τὴν συνήθειαν—τὴν πολὺ κακὴν συνήθειαν, κύριοι—νὰ πίνωσι καθαρὸν οἶνον πρὸ τοῦ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν ἐργασίαν των. Συχνάκις παρέσυρον καὶ ἐμὲ μετ' ἑαυτῶν καὶ μὲ ἠναγκάζον νὰ πῖω ἐπανεπιλημμένως. Ὅτε δὲ ἐπλήθρονον τὸ μεριδίον μου καὶ ἤγειρόμην διὰ νὰ ἀναχωρήσω, μοὶ ἔλεγον:

— Αὔριον πάλιν.

Τοιουτοτρόπως δὲ μοὶ ἐδίδαξαν τὴν ὁδὸν τοῦ οἰνοπωλείου, καὶ τόσον καλῶς ἐδιδασκόμεν καὶ υἱοθέτουσαν τὰ μαθήματα τῶν διδασκάλων μου, ὥστε μετ' ὀλίγον ἐγὼ ἐδίδον εἰς αὐτοὺς νέα μαθήματα.

(ἀκολουθεῖ).

ΠΕΡΙΟΔΙΑΙ ΕΝ ΠΕΡΣΙΑ

Ἴδε τεῦχος ΜΓ' σελ. 1368).

τριγώνων ἢ πενταγώνων.

Περὶ τῶν θεμελιωτῶν τῆς πόλεως ταύτης ὑπάρχουσι διάφοροι παραδόσεις παρ' ἀρχαίοις, ἐπισημότεραι ὧν εἶναι ἡ τοῦ Ξενοφῶντος (Κύρ. ἀνάβ. ΣΤ'. α'. 15) καὶ τοῦ Ἀρβιανῶ (Περὶ πλ. 14, 5), ἀποκαλούντων τὴν Σινώπην ἀπλῶς Μιλησίαν ἄποιον. Μία τῶν παραδόσεων τούτων ἦν ἀναφέρει καὶ Σκύμνος ὁ Χίος ἐν ἀποσπάσμασιν αὐτοῦ (στ. 204) εἶναι ὅτι ἡ πόλις αὕτη λαβοῦσα τὸ ὄνομα ὑπὸ τινος τῶν Ἀμαζόνων κατωκείτο τὸ πάλαι ὑπὸ εὐγενῶν Σύρων (Λευκοσύρων). Μετὰ δὲ τούτους κατελήφθη, ὡς λέγουσιν οἱ ἐπ' Ἀμαζόνων διαβάντες τῶν Ἑλλήνων ἀρχηγῶντος τοῦ Ἡρακλέους, ὑπὸ Αὐτολύκου, Δηλέωντος, καὶ Φλόγεω τῶν Θετταλῶν. Εἶτα δὲ ὑπὸ Ἀμβρόνιος Μιλησίου τὸ γένος, ὃς φαίνεται ὅτι ἐφρονεῖτο ὑπὸ τῶν Κιμμερίων καταλαβόντων τὴν χώραν. Μετὰ δὲ τούτους ὑπὸ Μακρίτιου Κώου, ὃς μετὰ τοῦ κατόπιν του Κριτίνου διωχθεὶς ὑπὸ Μιλησίων συνέφυκε τὴν πόλιν ταύτην ὅποτε ὁ στρατὸς τῶν Κιμμερίων κατέδραμε τὴν Ἀσίαν. Τὸ βέβαιον πάντων ὅμως εἶναι ὅτι καίτοι ἡ πόλις αὕτη ὄκειτό ποτε ὑπὸ τοῦ τὴν περίξ πᾶσαν χώραν οἰκοῦντος φύλου τῶν Λευκοσύρων καὶ δὲν ἐκτίσθη ὑπὸ Μιλησίων, τοῦλάχιστον ἐμεγεθύνθη ὑπὸ τῶν ἐγκαταστάτων ἐν αὐτῇ κατὰ τὸν ἑβδομον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα Μιλησίων χάριν ἐμπορίου μετὰ τῶν Ἀσίων τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου καὶ τῶν Σαρματῶν τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου. Περὶ δὲ τῆς Συρικῆς τῶν πρώτων χρόνων καταγωγῆς φέρεται καὶ μῦθος παρὰ Πλουτάρχῳ καθ' ὃν οἱ τὴν Σινώπην κατέχοντες ποτε Σύροι κατήγοντο ἀπὸ Σύρου υἱοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Σινώπης θυγατρὸς τοῦ Ἀσωποῦ (Πλούτ. Β'. 525, 10). Εἶναι δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῶν πολλῶν τῶν τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς φιλοτιμίας παραδειγμάτων, περὶ τοῦ παράγειν οὐχὶ μόνον ἐλληνικὰ φύλα, ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρα ξένα ἔθνη ἐξ ἐλληνικῶν θεῶν καὶ ἡρώων. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Σύροι ἢ Λευκόσυροι Ἀραμαῖοι ὄντες τὸ φύλον καὶ ἡ λέξις Σινώπη δυσπαράγωγος οὔσα ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ φαίνεται ὅτι παρήχθη ἐκ τοῦ ἀραμαϊκοῦ *Sanab*, δηλ. οὐρά, πέρας, ἄκρα. Ἀραβιστὶ *Sinaboun*, διὰ τὸ ἀκροειδὲς τοῦ ἀκρωτηρίου ἢ μάλλον τῆς μικρᾶς Χερσονήσου ἧς ἐπὶ τοῦ αὐχένος κατὰ Στράβωνα ἔκειτο ἡ πόλις (ΙΒ'. 3. 11).

Ἡ Σινώπη ὑπῆρξε κατὰ τὸν γεωγράφον τοῦτον ὑπὸ τε τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης θαυμασίως διατεθειμένη καὶ τετειχισμένη καλῶς, ἔχουσα ἐκατέρωθεν τοῦ ἰσθμοῦ λιμένας καὶ ναύσταθμον καὶ παλαμυδεῖα θαυμαστά ἐξ ὧν ἐπορίζετο πολὺ μέρος τοῦ πλούτου, καὶ χώραν εὐγειον, καθωραϊσμένην ἀγροκηπίοις, μάλιστα δὲ κατὰ τὰ προάστεια αὐτῆς. Ἡ ὑτονομεῖτο δ' ἔκπαλαι διατηρήσασα τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς μέχρι Φαρνάκου προγόνου Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος ὅστις ἐκυρίευσεν αὐτὴν διὰ πολιορκίας. Ἐκτοτε διετέλεσεν ὑπὸ τοὺς ἐξ ἐκείνου καταγομένους βασιλεῖς τοῦ Πόντου, ὧν ὑπῆρξε καθέδρα, ἕως ὅτου ἐπὶ Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος ἐάλω ὑπὸ Λουκούλλου τοῦ στρατηγῶ τῶν Ῥωμαίων (Ἀππιαν. Μιθριδατικὰ 390, 43). ὅστις τὰ μὲν λοιπὰ κοσμήματα τῆς πόλεως διετήρησεν, ἀφεῖλε δὲ μόνον τὸν ἀνδριάντα τοῦ Αὐτολύκου, ἀριστούργημα τοῦ περιώνυμου Σθένειδος (Πλούτ. Β'. 524, 23—525, 3) καὶ τὴν πιθανῶς κατὰ τὸ Ἐρατοσθένους σύστημα κατεσκευασμένην σφαῖραν τοῦ μαθηματικοῦ καὶ ἀστρονόμου Βιλλάρου. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον χρόνον ὁ υἱὸς τοῦ Μιθριδάτου Φαρνάκης ἐπωφελοῦμενος τὸν μεταξὺ Πομπηίου καὶ Καίσαρος ἐμφύλιον πόλεμον ἐπανεκτίσασα αὐτήν· ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι καὶ αὐτὸς διαταγῇ τοῦ Καίσαρος πέμφαντες τὸν Δομίτιον διὰ συνθήκης διαλαμβανούσης τὴν ἀναχωρήσιν τοῦ Φαρνάκου μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν κατέλαβον τὴν πόλιν τῷ 45 Π. Χ. (Ἀππιαν. Μιθριδ. 424, 27—422, 8), ἐγκαταστήσαντες ἐν αὐτῇ ἰσχυρὰν ἀρχὴν (Πλίν. ΣΤ'. 24).

Ἡ Σινώπη ὑπῆρξε ἡ διασημοτάτη, ἰσχυροτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη ἐκ τῶν ἐν Πόντῳ εὐρισκομένων ἐλληνίδων πόλεων συστήσασα καὶ διαφόρους ἀποικίας, ἐν αἷς τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ τῆς Τραπεζοῦντος, καὶ προσήνεγκε γενναίαν φιλοξενίαν εἰς τοὺς ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα μυρίους Ἑλλήνας (Ξεν. Κύρ. ἀνάβ. ΣΤ'. α'. 15). Ἐν αὐτῇ ἐγεννήθησαν ὁ κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου ἀκμάσας, Διογένης ὁ Κυνικός φιλόσοφος ὅστις κρεῖττον παντὸς ἄλλου κατέδειξε τὸ μάταιον τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων καὶ Τιμόθεος ὁ Πατριῶν, ὁ κωμικός ποιητὴς Δέφιλος, ὁ ἱστορικός Βάτων ὁ πραγματευθεὶς περὶ τῶν Περσικῶν (Στράβ. ΙΒ'. 3. 14).

καὶ ὁ ἀσπονδότητος τῶν Ῥωμαίων ἐχθρὸς Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ τε καὶ Διόνυσος ἐπικληθεὶς ὅστις εἰς Κελτοὺς ὦν, μετὰ τῶν ὁποίων πρὸ πολλοῦ εἶχε συνάψει φιλικὰς σχέσεις, συλλαμβάνει τὸ σχέδιον νέας κατὰ τῆς Ἰταλίας στρατείας. Ἐνῶ δὲ ἦτο ἔτοιμος νὰ ἀναζεύξη τὸν στρατὸν, αἰφνης φοβερὰ ἐκρήγνυται στάσις ἐν αὐτῷ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Φαρνάκου ματαιώσασα πᾶσαν παραιτέρω ἐλπίδα τοῦ γέροντος βασιλέως, ὅστις ἐγκαταληφθεὶς ἤδη ὑπὸ πάντων πέμπει τινὰς τῶν πιστῶν αὐτοῦ σωματοφυλάκων πρὸς τὸν Φαρνάκην, ἐξαιτούμενος παρ' αὐτοῦ φυγὴν ἀσφαλῆ. Ὅτε δὲ οὐδεὶς τῶν πεμφθέντων ἐπέστρεψεν, ἀπελπισθεὶς περὶ τῆς σωτηρίας του καὶ φοβούμενος μὴ τοῖς Ῥωμαίοις παραδοθεὶς τὸν τοῦ Πομπηίου ἀκολουθήσῃ θρίαμβον, ἀπεφάσισε νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὸν πολυτάραχον αὐτοῦ βίον ἄξιον τῆς μεγαλοψυχίας του. Κατὰ πρῶτον ἐπειράθη νὰ ἐκτελέσῃ τοῦτο διὰ τοῦ φαρμάκου, ὅπερ ἔφερε πάντοτε περὶ τὸ ξίφος του διὰ τὰς ἐπικινδύνους περιστάσεις, μεταδούς αὐτοῦ συγχρόνως καὶ πρὸς τὰς δύο θυγατέρας του Μιθριδάτιν καὶ Νύσσαν, αἵτινες μὴ καταλιποῦσαι τὸν πατέρα αὐτῶν μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἤθελον ἤδη νὰ συμεισθῶσι καὶ τῆς ἐσχάτης αὐτοῦ τύχης· καὶ αὗται μὲν λαβοῦσαι τὸ φάρμακον παραχρῆμα ἀπέθανον. Εἰς τὸν Μιθριδάτην ὅμως λῆαν ὄντα ἠτκημένον εἰς τὴν χρῆσιν ἄλλων φαρμάκων δι' ὧν προϋφλάσσετο κατὰ τῆς ἐξ ἐπιβουλῆς δηλητηριάσεως δὲν ἐνήργησε τὸ δηλητήριον. Ἐν τοιαύτῃ λοιπὸν διατελῶν ἀμηχανίᾳ ἐστράφη πρὸς τὸν ἀκολουθοῦντα αὐτῷ ἀρχηγὸν τῶν Κελτῶν Βίτιον παρακαλῶν αὐτὸν νὰ τῷ παράσχη τὴν ἐσχάτην καὶ μεγίστην ἐκδούλευσιν ἀφαιρῶν τὴν ζωὴν του. Ὅθεν συγκινηθεὶς ὁ τῶν Κελτῶν ἀρχηγὸς ἐκ τῶν παρακλήσεων τοῦ βασιλέως ἐξετέλεσε τὴν αἴτησιν αὐτοῦ, δούς οὕτω τέλος τῷ τὸ 68 ἄγοντι ἔτος τῆς ἡλικίας καὶ 57 τῆς βασιλείας αὐτοῦ Μιθριδάτη (63 Π. Χ.). Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ τῇ μεσιτείᾳ τοῦ υἱοῦ τοῦ Φαρνάκου ἐπὶ τοιήρους ἐπιθιβάσθεις μετηνέχθη καὶ ἐτάφη μετὰ βασιλικῶν πομπῶν καὶ παρατάξεων ἐν τῇ γεγεθλίᾳ αὐτοῦ γῆ παρὰ τοὺς τάφους τῶν προγόνων αὐτοῦ (Ἀππιαν. Μιθριδ. 416, 5-17). Ἐν αὐτῇ δὲ πρὸς τούτοις τῇ πόλει κακωθεὶς ὑπὸ τῶν

κατοίκων τῆς πόλεως ὁ Πρωτόκλητος καὶ ἐνδοξος Ἀπόστολος Ἀνδρέας ὅτε ἐκήρυττε τὸν θεῖον λόγον τοῦ Εὐαγγελίου ἀπώλεσε τὸν ἕνα δάκτυλον τῆς χειρὸς του. Εἶτα ἡ Σινώπη ὑπέκυψεν εἰς τοὺς βυζαντινοὺς αὐτοκράτορας, μετὰ ταῦτα δὲ εἰς ὀθωμανοὺς δυνάστας ὧν πρῶτος ὁ Ἀζεδὶν Κεϊκαβούς, ὅστις ἐκυρίευσεν πλὴν αὐτῆς τῷ 1214 καὶ τὴν Ἀπτάλειαν τὴν καταληφθεῖσαν ὑπὸ τῶν Φράγκων τῆς Κύπρου καὶ τὸ ἐν Ἀρμενίᾳ φρούριον Λουλουέ. Τοῦτον διεδέχθη ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ Μέγας Ἀλαεδδὶν ὁ Α'. ὅστις διεξήγαγε πολλοὺς πολέμους πρὸς τὸν Τσιγγίς-Χάν καὶ ἐνίκησε Ἰλαμπράν νίκην μετὰ κρατερὰν μάχην καθ' ἣν καταπολεμήσας τὸν Σάχην τῆς Χωρασμίας ἀπηλευθέρωσε τὸ Ἀχλάτ, οὗ τοποτηρητὴν συνέστησε τὸν ἀνεψιὸν του Ἀλαεδδὶν· ἀτυχῶς ὅμως καίτοι ὑπῆρξεν ἐπὶ δέκα καὶ ἑπτὰ ὅλα ἔτη ὁ μέγιστος καὶ εὐτυχέστατος τῶν Σελδζούκων κυριαρχῶν τοῦ Ροῦμ τὸ τέλος τοῦ βίου του οἰκτρὸν ὑπῆρξε, διότι ἐφαρμακεύθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ υἱοῦ Γαϊσσεδδὶν Κεϊχοσρέφ τοῦ Β'. ὅστις οὐ καλλίονος ἔτυχεν θανάτου ἀπαγχονισθεὶς ὑπὸ τῶν Μογγόλων ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του. Διεδέχθη δὲ τοῦτον ὁ ἀνεψιὸς του Γαζῆ Τσελεμπῆς ὁ τοῦ Μεσοῦδ ὅστις διαμείνας ἐπὶ ἡμίσειαν ἑκατονταετηρίδα (κύριος τῆς Καστομονῆς ἢ Παφλογονίας καὶ τῶν ἀνατολικωτέρων μερῶν τῆς Βιθυνίας, τέλος δὲ καὶ τῆς παραλίας τῆς Σινώπης καὶ τῆς Ἡρακλείας ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος ἀπόγονος τῶν Σελδζούκων. Ἀμέσως δὲ μετ' αὐτὸν ἦ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔρχονται οἱ υἱοὶ τοῦ Οὐμούρ-βέη καὶ οἱ τοῦ Ἰσφενδιάρ. Ἐξ αὐτῶν ὁ Κιουτρούμ Βαγιαζίδ ἡ γωλός, ἡγεμὸν τῆς Καστομονῆς καὶ Σινώπης, δὲν ἠδύνατο ν' ἀντιστῆ πρὸς Βαγιαζίδ τὸν Γιλδιρίμ τὸν δορυκτῆτορα πολλῶν πόλεων καὶ ὡς ἐκ τούτου κατέφυγεν εἰς τὰ ἐσχατὰ μέρη τοῦ βασιλείου του εἰς Σινώπην, πόλιν εὐλίμενον καὶ ὄχυράν, ὅθεν διεπραγματεύθη πρὸς τὸν νικητὴν, ὅστις παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν τὴν Σινώπην, ἀπότησεν ὅμως ἵνα παραδῶ αὐτῷ τοὺς υἱοὺς τῶν ἡγεμόνων τοῦ Μενδεσέ καὶ Ἀϊδίν· οὗτοι ὅμως ἀποβληθέντες τῶν πατρικῶν αὐτῶν χωρῶν ὑπὸ τοῦ Βαγιαζίδ τοῦ Γιλδιρίμ κατέφυγον πρὸς τὸν Τιμούρ, πρὸς ὃν μετ' οὐ πολὺ κατέφυγε καὶ αὐτὸς ὁ Ἰσφενδιάρ, ὁ υἱὸς του, ὃς ἐγένετο κυρίαρχος

τῆς Σινώπης διαδεχθεὶς τὸν ὑπὸ τοῦ Βαγιαζίδ Γιλδιρίμ φονευθέντα πατέρα του. Θελήσας δὲ οὕτως νὰ καταστῆ ἀνεξάρτητος ἐπολέμησε πρὸς τὸν διάδοχον τοῦ Γιλδιρίμ Μουράτ, ἀλλ' ὅμως ἀπώλεσε τὴν νίκην ἐκ τινος ἐχθροῦ ὃν εἶχεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τὸν υἱὸν Κασίμβέη ὅστις ἠτομώλησε πρὸς τὸν Μουράτ μετὰ τοῦ πλείστου τοῦ στρατοῦ· πληγεὶς δὲ τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τοῦ ἰδίου του θαλαμηπόλου ἔφυγεν εἰς Σινώπην συνθηκολογήσας μετὰ τοῦ Μουράτ ἵνα παραχωρήσῃ αὐτῷ τὸ χαλκορυχειὸν τῆς Κασταμονῆς καὶ δώσῃ καὶ τὴν θυγατέρα του πρὸς γάμον. Οὕτω δὲ ὁ Μουράτ πορευθεὶς εἰς Ἀδριανούπολιν πρὸς παρασκευὴν τῶν μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἡγεμόνος Ἰσφενδιάρ γάμων του ἐπεμψε πρὸς τὸν ἡγεμόνα πρεσβείαν τὴν σύζυγον τοῦ Χαλίλ πασσᾶ καὶ τὴν τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Κερμάν αἵτινες παραλαβοῦσαι αὐτὴν μετήγαγον εἰς τὸν Μουράτ. Ὁ δὲ διάδοχος τούτου Μωάμεθ ὁ πορθητὴς στρατεύσας τῷ θέρει ἐν Κωνσταντινουπόλει οὐδεμίαν ἀπεδείκνυε διάνοιαν περὶ τοῦ μέρους καθ' οὗ προὔτιθετο νὰ ἐπιτεθῆ. Τέλος ὅμως ἐπιστέλλει πρὸς τὸν κύριον τῆς Σινώπης τὸν Ἰσμαήλ βέην, ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἰσφενδιάρ ἵνα χορηγήσῃ εἰς τὸν ἐν Προύσῃ ὑπὸ τὸν Μαχμούτ πασσᾶν στόλον τὰ ἐπιτήδεια αὐτῷ καὶ ἐν ἀνάγκῃ καὶ χρήματα ἐκ τῶν προσόδων τῶν χαλκορυχειῶν. Διὰ δευτέρας δὲ ἐπιστολῆς ἀπαιτεῖ παρ' αὐτοῦ ἵνα πέμψῃ τὸν υἱὸν του Χασάν εἰς Ἀγκυραν πρὸς προὔπαντησιν αὐτοῦ. Πέμψαντος δὲ τοῦ Ἰσμαήλ-βέη τὸν υἱὸν του, ὑπεδέξατο τοῦτον εὐμενῶς ὁ Μωάμεθ ἀπολύσας τοῦτον μετ' οὐ πολὺ μετὰ τοῦ ἐξῆς ἀγγέλματος « Ἀνάγγειλον τῷ πατρί σου, ὅτι » τὴν Σινώπην βούλομαι· καὶ εἰ μὲν ταύτην ἐλευθέρως παράσχοι, καὶ γὰρ χαριέντως ἀντα» ποδίδω αὐτῷ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Φιλιππουπό» λειως, εἰ δὲ οὐ, ἔρχομαι ταχύ ». Συνάμα δὲ ἀπεδόθη τῷ Κηζιλ Ἀχμέτ ἀδελφῷ τοῦ κυρίου τῆς Σινώπης τὸ πλείστον μέρος τῆς χώρας ἧτοι ἡ ἐπαρχία τῆς Κασταμονῆς ὅτε καὶ ἐγγράφῃ παραχρῆμα τὸ περὶ ταύτης φερμάνιον. Οὕτω λοιπὸν ὁ Μωάμεθ προήλασεν εἰς Σινώπην τῷ 1461 παραδοθεῖσαν ἄνευ ἀντιστάσεως, καίτοι ἦν ὠχυρωμένη φύσει καὶ τέχνῃ καὶ εἶχε πρὸς ἄμυναν τετρακόσια τηλεβόλα καὶ δεσχιλίους τηλεβόλι-

σκους, διότι ὁ Μαχμούδ πασσᾶς ἔπεισε δι' ἐπιστολῶν καὶ ζώσης φωνῆς τὸν κύριον τῆς πόλεως ὅτι πᾶσα ἀντίστασις ἦτο σχεδὸν ματαία καθ' ὅσον τὸ ἥμισυ τῆς πόλεως ἐδόθη εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Εἰς ἐπανόρθωσιν δὲ τῆς βλάβης τῆς ἐκ τῆς στερηθείσης ἐξουσίας ὤρισεν εἰς αὐτὸν τὴν χώραν τοῦ Γενισέρ, Ἀϊνεγὸλ καὶ Ζαρισάρ. Ἐκτοτε ἡ Σινώπη ἀπωλέσασα τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς δόξαν παρήκμασε. Τουρκιστὶ δὲ καλεῖται Σινάπ.

Ἐπὶ ἐνός τῶν πύργων τῶν προρηθέντων τειχῶν τῆς πόλεως ταύτης παρὰ τὴν θάλασσαν εὐρηται ἑλληνικὴ ἐπιγραφή ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπάρχει σταυρὸς τοῦθ' ὅπερ δεικνύει ὅτι τὰ τεῖχη χρονολογοῦνται ἀπὸ τῆς βυζαντινῆς αυτοκρατορίας· εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ αὐτοῦ πύργου ὑπάρχει κοιλότης τις ἐφ' ἧς βλέπεται ἀρχαία κεφαλὴ ἐκ μαρμάρου, τῆς ὁποίας ὅμως σώζονται μόνον ἡ κόμη καὶ ὁ τράχηλος. Φαίνεται ὅτι ἡ κεφαλὴ αὕτη ἀνάγεται εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους ἑλληνικοὺς χρόνους. Ἴσως ἐτέθη ὑπὸ χειρὸς ἀπαιδέτου κατὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ τεύχους θεωρησάσης αὐτὴν ὡς συνήθη λίθον καὶ συντελοῦντα εἰς τὸν σκοπὸν του. Τὸ αὐτὸ δύναμαι εἰπεῖν καὶ περὶ ἀναγλύφου τινὸς τὸ ὁποῖον εἶδον ἐπὶ τοῦ παρὰ τὴν θάλασσαν τεύχους. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο διατηρεῖται ἀρκούντως καλῶς, παριστάνει δὲ γυμνὸν ἄνδρα ἐπὶ κλίνης κρατοῦντα εἰς τὴν χειρὰ ποτήριον καὶ ἀπέναντι αὐτοῦ εὐρίσκειται ἕτερον ἄγαλμα κρατοῦν ἐπίσης ποτήριον· ὀλίγῳ πορρωτέρῳ εὐρίσκειται γυμνὸν παιδίον ἔχον τὰς χεῖρας ἐπὶ ἐγκύου.

Φαίνεται ὅτι ἡ ἀρχαία Σινώπη εὐρίσκειτο ἐπὶ τῆς χερσονήσου μεταξὺ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος φρουρίου καὶ τοῦ ἀνατολικῶς αὐτῇ κειμένου ὄρους. Σήμερον οὐδὲν τῶν τειχῶν περὶ ὧν ὁ Στράβων ἀναφέρει σώζεται (ΙΒ'. β'. 41). Τὰ ὑπάρχοντα νῦν εἶναι εὐρωπαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἢ τοῦλάχιστον ἀνέρχονται εἰς τοὺς χρόνους τῶν τελευταίων ἐλλήνων αὐτοκρατόρων. Τὸ φρούριον κείμενον πρὸς βορρᾶν ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ μόνον τὰ θεμέλια αὐτοῦ φαίνονται ἀρχαιότερα. Αἱ τάφροι κατεσκευάσθησαν ἀπὸ λειψάνων ἐκκλησιῶν καὶ ἀνακτόρων διότι πανταχοῦ παρατηροῦνται κίονες καὶ κιονόκρανα. Οὐδεμίαν ἀμφιβολία ὅτι τὰ λείψανα τοῦ γυμνασίου καὶ τῶν

στοῦν περὶ ὧν ποιεῖται μνεῖαν ὁ Στράβων ἐχρησίμωσαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ φρουρίου τούτου. Οἱ ἄπειροι κίονες, τὰ κιονόκρανα, τὰ λείψανα τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μιθριδάτου καὶ τοῦ γυμνασίου οὐ ποιεῖται μνεῖαν ὁ Στράβων δεικνύουσι τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀρχαίας Σινώπης. Τὸ φρούριον σχηματίζει τὴν χερσόνησον πρὸς τὴν ξηράν. Τὰ τεῖχη αὐτοῦ ὡς καὶ τὰ τῆς πόλεως προσβάλλονται ὑπὸ τῆς θαλάσσης. Διστείνοντο ὅτι ἄλλοτε ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ φρουρίου διώρυξ καὶ ἐπὶ ταύτης γέφυρα ὑπὸ τὴν ὁποῖαν διήρχοντο τὰ πλοίαρια, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα τοῦτο ὑπὸ οὐδενὸς ἀρχαίου συγγραφέως ἀναφέρεται. ὁ Στράβων ὁμιλεῖ μόνον περὶ νεωρείων καὶ τῶν δύο λιμένων τῶν κειμένων ἐκατέρωθεν τοῦ ἰσθμοῦ. Ὁ κυριώτερος τούτων κλειόμενος σχεδὸν πανταχόθεν εἶναι βαθὺς καὶ ἀσφαλής. Τὰ πλοῖα μένουσιν ἐν αὐτῷ κατὰ τὰς τρικυμίας καὶ διαχειμάζουσιν ἀσφαλῶς. Ὁ ἕτερος κείμενος ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς Χερσονήσου χρησιμεύει ὡς ἄστυλον μόνον διὰ τὰ πλοίαρια, διότι εἶναι ἀνοικτὸς εἰς ὅλους τοὺς ἀνέμους· κατέχει δὲ θέσιν τοῦ λιμένος τῆς ἀρχαίας Ἀρμενίας, ἣτις, κατὰ μὲν Ἀρβιανὸν ἀπέχει τῆς Σινώπης τεσσαράκοντα, κατὰ δὲ Στράβωνα πενήτηκοντα στάδια καὶ καλεῖται νῦν ὑπὸ τῶν Τούρκων *Ἀκ-λιμάν*· ἐπ' αὐτῆς ἐβρέθη καὶ παροιμία ἃςτις ἔργον οὐδὲν εἶχεν Ἀρμενίαν ἐτείχιεν » (Στράβ. ΙΒ'. 3. 40).

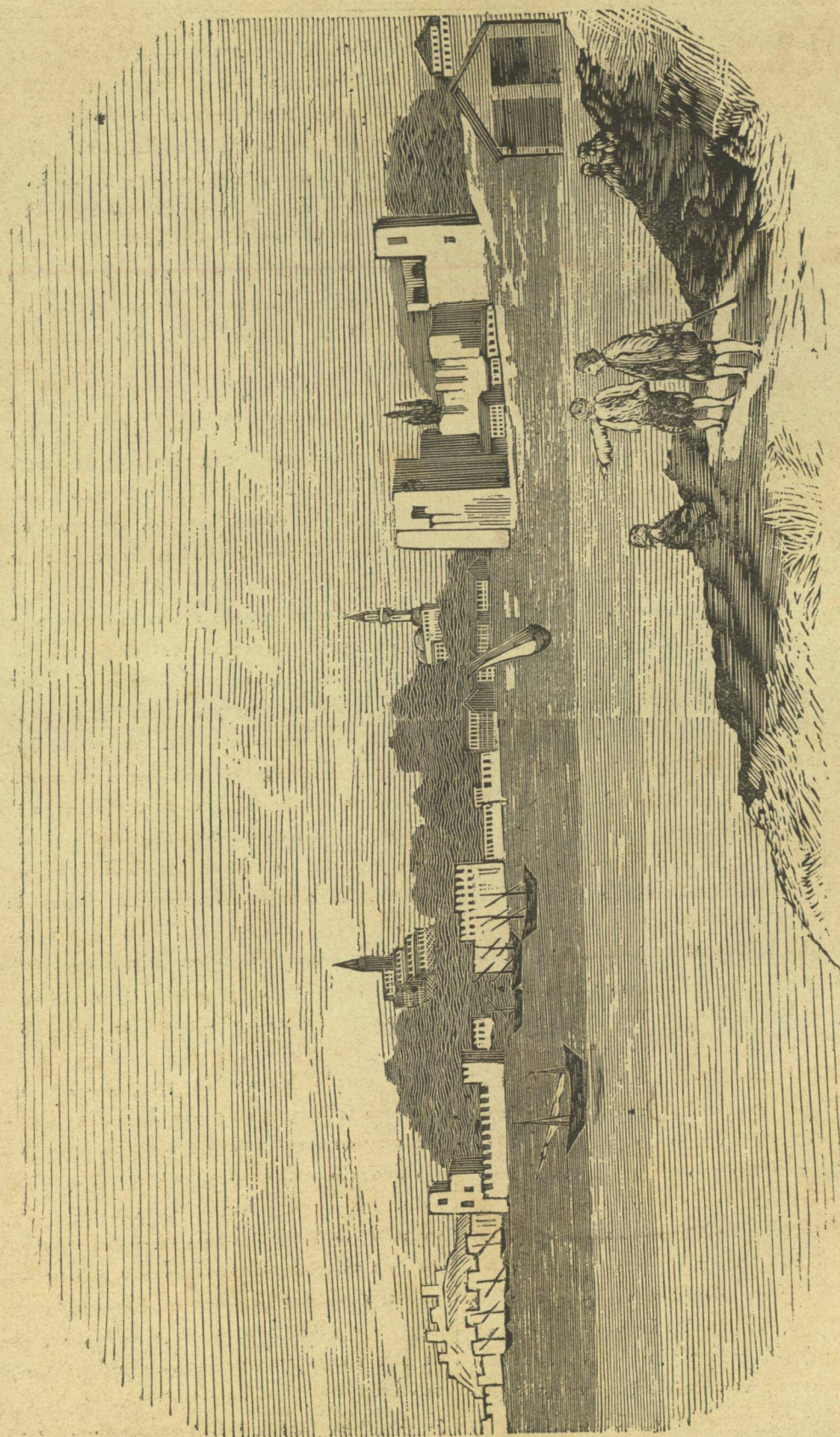
Λόγιοι τῆς Σινώπης τοῦ 17^{ου} αἰῶνος εἰσὶ δύο Παναγιώτης ὁ Σινωπεὺς καὶ Δαμιανὸς Παρασκευᾶς: Τούτων ὁ μὲν πρῶτος ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα μαθήματα ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ὑπὸ Θεοδώρου Τραπεζουντίου. Εἶτα ἤκροάσθη τῶν μαθημάτων τῆς πατριαρχικῆς σχολῆς, ἐντεῦθεν ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς λογικῆς. Μετὰ ταῦτα ἐπαγγελλόμενος τὸν διδάσκαλον καὶ ὁμολογητὰς τὸν καθολικισμὸν ἐστάλη ὑπότροπος εἰς τὸ ἐν Παταύῳ Κουτουνιανὸν Ἑλληνομουσεῖον τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Μελετίου Τυπάλδου. Ἐκεῖθεν προσεκλήθη ὡς διδάσκαλος ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, ἐρχόμενος δὲ κατέπλευσεν εἰς Ζάκυνθον ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῶν κατοίκων διδάσκαλος· γνωσθέντων ὁμῶς τῶν Λατινικῶν φρονημάτων αὐτοῦ, ἐκινδύνευσε νὰ κατασπαρχθῆ ὑπὸ τοῦ ὄχλου καὶ μόλις φεύγων ἐσώθη εἰς Ναύπλιον. Πληροφορηθεὶς ἐνταῦθα τὸν θάνα-

τον τοῦ Κονδυλίου ἀποθανόντος ἐν τῷ μεταξύ ἐδίστασε νὰ μεταβῆ εἰς Πάρον καὶ ἐν Ραυπλίῳ διατρίβων προσεπάθησε νὰ ἐνσπείρῃ τὰς Ῥωμαϊκὰς καινοτομίας, ἀλλ' ἐπειδὴ πάντες ἐξηγέρθησαν κατ' αὐτοῦ, κακὴν κακῶς ἀπῆλθεν εἰς Βενετίαν. Εἶτα ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Τυπάλδου ἐφημέριος τοῦ ναοῦ τοῦ ἀγίου Γεωργίου, μετὰ ταῦτα δὲ μισούμενος παρὰ πάντων ἦλθεν εἰς Βερόνην συστηθεὶς ὡς διδάσκαλος τῆς ἑλληνικῆς τῷ 1720 ἀπῆλθεν εἰς Βριξίαν διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἐπιστρέψως δὲ τῷ 1723 εἰς Βερόνην ἐπανῆλθε μετ' οὐ πολὺ εἰς Βριξίαν ἔνθα ἀπεβίωσε τῇ 2 Ὀκτωβρίου 1736 ὑπερῆκοντούτης. Ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Πιεραντένιος Βαρζάνης ὁ ἐκ Βριξίας ἔγραψεν ἑλληνο-ἰταλιστὶ τὸν βίον τοῦ ἀνδρὸς προσθεὶς καὶ τινὰς τῶν ἐπιστολῶν του, πλὴν τῶν ὁποίων κατέλιπε διάφορα ἐν Βριξίᾳ καὶ Βερόνη χειρόγραφα.

Ὁ δὲ ἕτερος γεννηθεὶς περὶ τὰ τέλη τοῦ 17^{ου} αἰῶνος μετέβη εἰς Γερμανίαν ἔνθα ἤκροάσθη ἐπὶ διειδίαν τῶν ἐν Φραγκφώρτῃ σοφῶν· ἐκεῖθεν ἐφοίτησεν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ἰένης ἐξ ἧς ἀπελθὼν εἰς Πετρούπολιν διωρίσθη ὑπὸ τοῦ μεγάλου Πέτρου ἰατρός τοῦ ναυτικοῦ νοσοκομείου τοῦ Κρονστάδ. Οὗτος ἦν εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, λατινικῆς, ἰταλικῆς καὶ ῥωσικῆς,

Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 8,000 ὧν τὰ 2/3 Τούρκοι, κατοικοῦντες ἐν τῇ κυρίως πόλει, οἱ δὲ λοιποὶ εἰσιν Ἑλληγες καὶ τινες Ἀρμένιοι καὶ κατοικοῦσιν ἐπὶ τοῦ τῆς ἀκτῆς προαστείου. Τούτων οἱ μὲν Ἑλληγες εἰσιν οἱ πλεῖστοι ἀλιεῖς καὶ ἔμποροι, οἱ δὲ Τούρκοι γεωργοὶ καὶ ναυπηγοί.

Τὸ κλίμα τῆς πόλεως εἶναι εὐκραές, τὸ δὲ ἔδαφος κατάλληλον εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐλαίας, ἣτις ἐντεῦθεν τῆς πόλεως ταύτης πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀδύνατον ν' ἀκμάσῃ ἕνεκα τῆς ὑγρασίας τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς ἀκρασίας τῶν ἀέρων. Οἱ ἐν τῷ μεσημβρινῷ μέρει τῆς πόλεως κῆποι παρέχουσι λαμπρὸν θέαμα. Ἐν Σινώπῃ κατασκευάζονται διάφορα λινα ὑφάσματα ἃ περ μεταφέρονται εἰς Κριμαίαν καὶ Κωνσταντινούπολιν. Τὸ τῆς ἐξαγωγῆς ἐμπόριον δὲν εἶναι τόσον ἀξιόλογον σύγκειται δὲ ἐκ κηροῦ, ὀρίζης, λίπους, κανάβως, σανίδων καὶ δερμάτων. Ἐν τοῖς πέριξ μὲν τῆς πόλεως ταύτης εὐρίσκονται πολλαὶ

ένυδρίδες και αλώπεκες ἐν δὲ τῇ ἀκτῇ πτηνά. Ἐξώθεν τοῦ ἑλληνικοῦ προαστείου εἶναι τὸ νεώριον ὅπου ναυπηγοῦνται τὰ πλοῖα τῆς γραμμῆς. Ἡ ἀπαιτούμενη ξυλικὴ ἔρχεται ἐξ Ἀμισοῦ καὶ Σινώπης διότι ἡ χερσονήσος στερεῖται δασῶν. Ἐν τῷ λιμένι τῆς πόλεως ταύτης κατὰ τὸ 1853 ἠττήθη ὁ τουρκικὸς στόλος ὑπὸ τῶν Ρώσων.

Ὁ κ. Fourcade, Γάλλος πρόξενος ἐν Σινώπῃ ἐιράρχηθῃ λίαν ἰδὼν τὸ πλοῖον καταπεῦσαν ἄνευ ἡμῶν. Ὑποθέσας ὅτι ἠρχόμεθα διὰ ξηρᾶς μεμέθῃ εἰς προὔπαντησιν ἡμῶν μέχρι Κέρζεν ἀρχαίας Καρούσης) ἦτοι εἰς ἑκατὸν πεντήκοντα σταδίων ἀπόστασιν καὶ ἔνθα ὑπάρχει κακὸς λιμὴν ἢ ὡς λέγει ὁ Ἀρρίανος σάλος ναυσίν (Περίπλ. 14, 5). Ἐπανελθὼν εὗρεν ἡμᾶς παρ' αὐτῶν καὶ ὑπεδέξατο μετὰ μεγίστης φιλοφροσύνης.

Ἐν ταύτῃ ἐσκέφθημεν καὶ πάλιν περὶ τῆς πορείας. Ἡ ἀκτὴ μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Κερεμπέ (Καράμβεως), ὅπερ ἦν ἀκρωτήριο τῆς Ἑλικῆς ἀπέναντι τοῦ βορρᾶ, εἶναι πλήρης ὑφάλων καὶ ἀκρωτηρίων ὧν δυσκολώτερα εἶναι τὸ Ἰνδζέ βουροῦν (Λεπτὴ ἄκρα), ὁ Στέφανος (Στεφάνη) καὶ τὸ Κίνωλι (Κίνωλις). Ἀπεφασίσαμεν λοιπὸν νὰ ἀπέλθωμεν διὰ ξηρᾶς εἰς Ἰνέπολιν. Ἡ ὁδὸς ἦτο ἀσφαλῆς καὶ τὸ διανυθησόμενον διάστημα τριάκοντα δύο λεῦγαί.

Τὴν 9 Ὀκτωβρίου, ἀπήλθομεν ἐκ Σινώπης μετὰ τοῦ κ. Fourcade, συνοδεύσαντος ἡμᾶς μέχρι τοῦ τόπου, ὅπου ἐπέβημεν τοῦ πλοίου. Μετὰ πορείαν ὀκτώρων καθ' ἣν διήλθομεν λαμπρότατα δάση καὶ κοιλάδας ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ὠραῖον ἑλληνικὸν χωρίον Στέφανος. Τὴν ἐπιούσαν ἡ πορεία ἀπέβη δυσχεροτέρα καθόσον πλὴν τῶν βουνῶν, τῶν ποταμῶν καὶ λοιπῶν ὅσα διηρχόμεθα, διηνοίγαμεν πολλάκις τὴν ὁδὸν διὰ πελέκων ἀνὰ μέσον τῶν πυκνῶν δασῶν· ἀλλ' ἔτι δυσχεροτέρα ἀπέβη τὴν τρίτην ἡμέραν ὅτε ἀπὸ τοῦ χωρίου Ἁγίος Ἀντώνιος μετέβημεν εἰς Ἰνδζέ, χωρίδιον κείμενον παρὰ τὸ ἀκρωτήριο Κινώλεως, τὸ τοσοῦτον περίφημον γενόμενον ἐπὶ τοῖς ἐκεῖ ναυαγίοις. Ἐνταῦθα οὐδαμοῦ ὑπάρχει πάροδος τεχνιτῆ καὶ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὑπάρχει φόβος μήπως πέσῃ τις εἰς τὴν θάλασσαν, τέλος ὀλίγαι χῶραι παρουσιάζουσιν ἀποτομωτέραν ἄποψιν καὶ ἀγριότεραν τῆς ἀκτῆς ταύτης

ἣτις εἶναι πλήρης βράχων καὶ καλύπτεται ὑπὸ ἀρχαιοτάτων δένδρων.

Τὸ ἀκρωτήριο τοῦτο κεῖται ἀντικρὺ εἰς τὸ Καραδζά-βουροῦν τῆς Κριμαίας, τὸ πάλαι μὲν καλούμενον Κριου-Μέτωπον νῦν δὲ κατὰ Μελέτιον Ἰγκερμαν. Κατ' ἀρχαίους τινὰς γεωγράφους ἀμφοτέραι αἱ ἀκταὶ εἰσιν ἀρκούντως ὑψηλαὶ ὥστε ἐν ἴσῃ ἀφ' ἑκατέρας ἀποστάσει εὐρισκόμενός τις ἐπὶ τῆς θλάσσης δύναται εὐκόλως νὰ ἴδῃ αὐτάς. Ὁδεύοντες διὰ ξηρᾶς δὲν ἠδυνάμεθα νὰ πεισθῶμεν περὶ τούτου τοῦ τοσοῦτον σπουδαίου διὰ τε τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν γεωγραφίαν· ἀλλ' ὁμως παρατηρήσαμεν τὸ μέγα ὕψος τῆς κορωνίδος. Γινώσκων ἄλλως τε ὅτι τὸ Κριου-Μέτωπον σχηματίζεται ὑπὸ ὑψηλοτάτου ὠραίου ὄρους καὶ ὅτι ἡ μετὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου καὶ τῆς Κινώλεως ἀπέστασις δὲν ὑπερβαίνει τὰς πεντήκοντα κοινὰς λεύγας, νομίζω ὅτι πράγματι ἐκ τοῦ μέσου τοῦ Εὐξείνου καὶ ἐν καλοκαίρῳ δύναται τις νὰ ἴδῃ ἀμφοτέρας τὰς ἀκτάς.

Ἡ θῆα τῆς χώρας μεταβάλλεται ὅτε καταβῆ τις εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ τῆς Ἰνεπόλεως διαβρεχομένην εὐφορον κοιλάδα. Μικαροὶ ὑψοῦνται εἰς τοὺς ἀέρας ἀνὰ μέσον πολυαριθμῶν λευκῶν αἵτινες ἐπισκιάζουσιν τοὺς κήπους· ἄπειρα ποίμνια βόσκουσιν εἰς τοὺς λειμῶνας, ἐπὶ δὲ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ ἐνυπάρχουσι πλεῖστα ἐργαστάσια. Τέλος ὑπάρχουσι πολλὰ ναυπηγεῖα ἐν οἷς ναυπηγοῦνται διάφορα πλοῖα. Πάντα ταῦτα δεικνύουσιν ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ταύτης εἰσὶ φιλόπονοι καὶ ἐπομένως εὐδαιμονέστεροι πολλῶν ἄλλων οἰκούντων διαφόρους ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας.

Ἡ πόλις αὕτη παρ' ἀρχαίους μὲν καλουμένη Ἀθώνου τεῖχος, ὅπερ ὁ μὲν Στράβων περιγράφει ὡς πολίχνην ὁ δὲ Ἀρρίανος ὡς μικρὰν πόλιν ἔχουσαν καὶ ὄρμον ναυσίν οὐκ ἀσφαλῆ (Περίπλ. 14, 3), ἐπὶ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου μετωνομάσθη Ἰωνόπολις ἐξ οὗ καὶ κατὰ παραφθορὰν προῆλθε τὸ σημερινὸν αὐτῆς ὄνομα Ἰνέπολι. Πατρὶς τῶν ἐνδόξων Κομνηνῶν. Αὕτη ἀποτελοῦσα μέχρις ἐσχάτων ἐπαρχία τοῦ μεγάλου Λογοθέτου μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν ἐπαρχιῶν ἐγένετο μία τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Νεοκαισαρείας. Ἐν αὐτῇ εὐρισκονται διάφορα πρακτορεῖα ἀτμοπλοικῶν διευ-

θύνσεων ἄτινα πρὸ ἐνὸς σχεδὸν ἔτους ἐκτραγεῖσθαι πυρκαϊῶς μετὰ πλείστου μέρους τῆς πόλεως ἐγένοντο παρανάλωμα τοῦ πυρός.

Ὁ διοικητὴς τῆς πόλεως ὑπεδέξατο ἡμᾶς μετὰ φιλοφροσύνης καὶ μάλιστα προστήνεγκε καὶ τὸ πλοῖον αὐτοῦ, ὅπως μετενέγκῃ ἡμᾶς εἰ μὴ εἰς Κωνσταντινούπολιν, τοῦλάχιστον εἰς Κεφκὲν (τόπος κείμενος λίαν πλησίον τῆς ἀρχαίας Κάλπης) ἢ τὸ ὀλιγώτερον εἰς Χιλὴν (παρ' ἀρχαίους Χηλαί), μικρὰ πόλις κειμένη ὀκτὼ λεύγας μακρὰν τῆς πρωτεύουσας. Μετ' ἡμῶν συνεπιβίασθησαν εἰς πλωρεὺς καὶ εἴκοσι κωπηλάται μουσουλμάνοι. Τὴν 15 Ὀκτωβρίου, ἀπεχαιρέτησαμεν τὸν διοικητὴν μετὰ τοῦ κ. Fourcade, ὅστις ἐχορηγίτισε πρῶτος πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Σινώπῃ, καὶ ἐν μέσῳ γαλήνης ἀπέβημεν μετὰ τῶν βράχων ὅτινες σχηματίζουσι τὸ φοβερόν ἀκρωτήριο Κερεμπέ, ὅπερ παρεκάμψαμεν τὴν ἐπαύριον λίαν πρωτῶν. Ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου μέχρι Κίτρος, τὸ παρ' ἀρχαίους Κύτων τῆς Παφλαγονίας, δηλ. διάστημα δυοκαίδεκα ἢ τρισκαίδεκα λευγῶν κατὰ δὲ τὸν Ἀρρίανον διακοσίω ἐβδομήκοντα σταδίων (Περίπλ. 14, 2), ἡ γαλήνη μᾶς ἐπέτρεψε τὴν χρῆσιν τῶν κωπῶν καὶ διήλθομεν ἄνευ κωλύματος τὴν Τεμενέ (τὰ ἀρχαῖα Θόμεια) καὶ τὸ Καρὰ-ἀγάτς, ὅπερ ἀναφέρει ὁ Ἀρρίανος Αἰγιαλοὶ (Περίπλ. 14, 2). Τὴν 18, πρὸς τὸ ἐστέρας, ἠγχυροβολήσαμεν εἰς Κίτρος, λιμὴν ὅστις περιβαλλόμενος ὑπὸ ὑψηλῶν ὄρειων παρέχει ἀσφαλῆ ὄρμον.

Ἡ πόλις αὕτη οὐσα ἐμπορείου τῶν Σινωπέων ἐκλήθη οὕτως ἀπὸ Κυτῶρου υἱοῦ τοῦ Φρίξου ὡς λέγει ὁ Ἐφορος, καταστᾶσα καὶ περὶ ὠνυμος διὰ τὸν ἀξιόλογον πυξὸν ὅστις φύεται μὲν κατὰ πᾶσαν τὴν αὐτοῦ χῶραν ἰδίως δὲ περὶ τὸ Κύτων (Στράβ. 1Β'. 3. 10). Ἐνταῦθα ἄθλιαί τινες καλύθαι ὑπάρχουσι, μάλιστα δυνάμεναι νὰ προσυλλάξωσι τὸν ὑπ' αὐτάς ἀπὸ τῆς βροχῆς.

Ἐκεῖθεν διηυθύνθημεν διηνεκῶς κωπηλατοῦντες πρὸς Ἀμαστριν ἔνθα συνέστησεν ἀποικίαν ἡ Ἀμαστρίς, Ὁζαθρα ἱστορομένη θυγάτηρ μὲν τοῦ Ὁξιάθρου ἀδελφοῦ Δαρείου τοῦ Κοδομανοῦ σύζυγος τοῦ τῆς Ποντικῆς Ἡρακλείας τυράννου Διονυσίου (Στράβ. 1Β'. 3. 40).

Ἡ Ἀμαστρίς τὴν πόλιν ταύτην συνήκισεν ἐκ

τῶν κατοίκων τεσσάρων παρακειμένων πόλεων τῆς Σησόμου τοῦ Κυτῶρου, τῆς Κρώμης καὶ τοῦ Τιείου. Εἶτα ἡ πόλις αὕτη ἠυξήθη ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ἡ ἀρχαία Σήσαμος κατέστη τῆς νέας πόλεως ἀκρόπολις.

Ἡ πόλις αὕτη καίπερ οὐχὶ τοσοῦτον εὐρεία ὡς ἡ Σινώπη εἶναι ἐκτισμένη ἐν εἴδει ἀμφιθεάτρου μετὰ δύο λιμένων, ἀμμοδῶν καὶ μόλις χωρούντων εἴκοσι πλοῖα. Ὁ ἕτερος τούτων παρέχει ἀσφαλῆς ἄσυλον κατὰ τῶν δυτικῶν ἀνέμων καὶ νῶν βευσμάτων τοῦ Βοσπόρου· ὁ δὲ νεώ-Πλίνιος καλεῖ αὐτὴν Ὀφθαλμὸν τῆς οἰκουμένης διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν οἰκοδομῶν τῆς, σήμερον ὁμως καίτοι παρουσιάζει ἐκ τῆς θαλάσσης ὄψιν ἀθλίου χωρίου οὐχ ἦτον ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ πολλὰ ἴχνη ἀρχαιοτήτων, ἰδίᾳ τὰ τεῖχη τῆς ἀκροπόλεως ἄτινα εἰσὶν ἐκ μεγάλων λίθων, ἐρείπια ὑδραγωγείων, ἑλληνικοὶ τινες κίονες, ἐρείπια τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ κατηρειπωμένον τι μέγαρον θεωρούμενον ὡς οἶκος τῆς Ἀμάστριδος.

Φαίνεται ὅτι ἡ Ἀμαστρίς, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν περισηθέντων μαδαλλίων τοῦ Ἀμάστριδος ἐν οἷς καὶ τινα ἀνήκοντα εἰς τὴν οἰκοδομησασαν αὐτὴν, κατεῖχε τὴν πρώτην θέσιν μετὰ τῶν ἀποικιῶν τοῦ Εὐξείνου. Κείμενου μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ Περσίας, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἰσχυροτέρου μονάρχου τῆς Ἀσίας καὶ ἀυξηθεῖσα μετὰ τὰς ἐν Ἡρακλείᾳ ταραχὰς διεδραμάτισε βεβαίως λαμπρὸν πρόσωπον ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

Ἡ πόλις αὕτη ὑπέκυψεν εἰς τὴν σύζυγον τοῦ Λυσιμάχου Ἀρσινόην καὶ εἰς τὸν τοῦ Μιθριδάτου υἱὸν Ἀριοθαράζην, διοικουμένη ἔκτοτε ὑπὸ τῶν τοῦ Μιθριδάτου οἴκου βασιλέων τοῦ Πόντου, ἀλλ' εἶτα μετὰ τὴν ἦτταν τοῦ Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος περιέπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοῦ Λουκούλλου καὶ κατέστη Ῥωμαϊκὴ (Ἀππιαν. Μιθρδ. 390, 13). Τῷ 1210 ἐπὶ Θεοδώρου τοῦ Λασκάρους κατέστη ἐπαρχία τῶν βυζαντινῶν αυτοκρατόρων· μετὰ τὴν πτώσιν ὁμως τοῦ βυζαντινοῦ κράτους ἐγένετο ἐμπορικὴ ἀποικία τῶν Ἑνετῶν τῷ δὲ 1460 ἠλώθη ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Πορθητοῦ. Κατὰ τὸν Μεσαιῶνα ἀπέβη ἐμπορεῖον ἀξιόλογον τῶν Γενοσητῶν, ἀλλ' ἀπὸ δύο σχεδὸν αἰῶνων παρήκμασεν ἐντελῶς. Ἡ ἄλλοτε ἀξιόλογος αὕτη πόλις δὲν εἶναι τὴν σήμερον παρὰ μία

ἀπλή ναυτική κόμη καὶ ἀριθμῆ μόλις 200 οἰκογενειῶν. Τουρκιστὶ καλεῖται *Ἀμάστρα*.

Ἐλυπήθην σφόδρα ἐπὶ τῷ ὅτι ἔνεκα τοῦ ἀνέμου δὲν ἀπέβην εἰς Ἀμαστριν ὅπως ἐπισκεφθῶ τὰ ῥηθέντα ἑλληνικά τε καὶ ῥωμαϊκά ἐρείπια τῆν ἀκρόπολιν (ἀρχαία Σήσαμος), ἐν ἧ καθείργθησαν ἐπὶ τῶν αἰγυπτιακῶν τοσοῦτοι Γάλλοι ἔμποροι καὶ πολιτικοί.

Τὴν 23 Ὀκτωβρίου, ἠγκυροβολοῦμεν ἐν τῷ λιμένι τῷ σχηματιζομένῳ ὑπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Βαρτίν (Παρθενίου), ὅστις πηγάζων ἐκ τῶν νοτιανατολικῶν ὀρέων τῆς Παφλαγονίας καὶ ἔχων πολλοὺς συμβάλλοντας περιβρέχει πολὺ χλοὸν κοιλιάδα καὶ σχηματίζει διαυγῆ νάπην ἐφ' ἧς ἀντανεκλῶνται ὡς ἐνκατόπτρῳ αἱ περιεκείμεναι θελκτικαὶ θέσεις. Οἱ Ἕλληνες ἀπεκάλεσαν τὸν ποταμὸν τοῦτον Παρθένιον ἔνεκα τῆς διὰ χωρίων ἀνθηρῶν αὐτοῦ ἐλευσεως, τῶν ὄροσοβόλων ὀχθῶν καὶ τῶν γλυκέων καὶ ἡρέμων ὑδάτων (Στράβ. ΙΒ'. 3.8). Ὁ ποταμὸς οὗτος καθίστησι τὸ μὲν ἔδαφος γονιμώτατον τὸ δὲ κλίμα εὐάρεστον καὶ θελκτικόν. Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ὁ ποιητὴς εὐρίσκει ἄφθονον ὕλην, πλησσομένη ὑπὸ τῶν ἀναμνήσεων τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Ἀννίβα, τοῦ Μιθριδάτου καὶ λοιπῶν ὅσοι ἐζήσαν ἐν τῇ Ἐλλάσσονι Ἀσίᾳ. Ὁ ἀρχαιολόγος εὐρίσκει ἐκεῖ ἔχνη λαμπρῶν μνημείων, ὁ φυσιολόγος ἀξιοπαρατήρητα φυτὰ καὶ ποικίλα ζῶα, ὁ δὲ φιλόσοφος τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ἡσυχίαν ἧτις τυγχάνει αὐτῷ τὸ ποθεινότερον πάντων τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν. Ἐν τῷ ποταμῷ τοῦτ' λέγεται ὅτι ὑπῆρχε λουτρὸν ἐπιφανέστατον Ἀρτέμιδος.

Μακρόθεν ἀνά μέσον τοῦ φυλλώματος τῶν δένδρων διακρίνεται ἡρειπωμένον περίπτερον, περικυκλούμενον ὑπὸ ἀθλίων καλυβῶν.

Μετὰ τριήμερον διαμονὴν ἐπέβημεν τοῦ πλοίου. Ἀλλὰ τρομερὰ καταιγὶς ἀνῆρπασε τὸ ἱστίον καὶ πολλὰς κώπας, ἄγουσα ἡμᾶς ἄλλοτε μὲν πρὸς ἀνατολὰς ἄλλοτε δὲ πρὸς δυσμὰς, πολλάκις ἰδόντες τὸ πλοῖον μικροῦ δεῖν συντριβόμενον ἐπὶ τῶν ὑφάλων ὧν βρίθει ἢ μεταξὺ Φιλίους καὶ Κιλιμόλι (τὴν παρ' ἀρχαίους Ψύλλαν) παραλία· μόλις δὲ μετὰ 36 ὥρων ἀγωνίαν ἠδυνήθημεν νὰ προσεγγίσωμεν οὐχὶ εἰς Κιλιμόλι ἧτις ἐστὶ πλησιέστερον τῆς Ἡρακλείας ἀλλ' εἰς Φιλίους.

Ἡ παραθαλάσσιος αὕτη χώρα κατέχει τὴν θέσιν τοῖς παρ' ἀρχαίους Τιρείου, καὶ ἦν ὁ μὲν Ἀρβριανὸς (Περὶ πλ. 13, 5) ἀναφέρει ὡς πόλιν ἑλληνίδα Μιλησίων ἀποικόν, ὁ δὲ Στράβων (ΙΒ'. 3. 8) ὡς πολίχνην οὐδὲν ἔχον μνήμης ἄξιον πλὴν ὅτι ἦτο πατρίς Φιλεταίρου τοῦ ἀρχηγέτου τοῦ γένους τῶν τῆς Περγάμου Ἀτταλικῶν βασιλέων.

Ἐν Φιλίοις παρατηθέντες τοῦ πλοῦ κατελίπομεν τὰς ἀποσκευὰς καὶ τοὺς ὑπηρέτας καὶ ἐν μέσῳ βραχδαιστάτης βροχῆς ἐφθάσαμεν, μετὰ ὀκτώρον πορείαν, εἰς Ἡράκλειαν, εἰς ἧς τὸν λιμένα εὐρίσκετο τουρκικὴ φρεγάτα καὶ ἧς ὁ πλοίαρχος ἀνέμενεν ἡμᾶς μόνον, ὅπως πλεύσῃ διὰ Κωνσταντινούπολιν.

Ἡ Ἡράκλεια, κειμένη ἐν τῇ τῶν Μαριανδυνῶν κατὰ τὴν Βιθυνίαν χώρᾳ καὶ κατέχουσα σχεδὸν τὴν παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Λύκου θέσιν τῆς Ἀχερουσιάδος Χερσονήσου, ἦτο πόλις διασημοτάτη καὶ ἀρχαία, καὶ κατὰ μὲν τὸν Ξενοφῶντα (Κύρ. ἀνάβ. ΣΤ'. 6'. 1) καὶ Ἀρβριανόν (Περὶ πλ. 13, 3) Μεγαρέων ἀποικος, κατὰ δὲ Σκύμμον Βοιωτῶν καὶ Μεγαρέων (ἀπόσπασμ. στ. 230), ὅπερ εἶναι ταυτόσημον τοῦ Παισανία (Ε'. 26, 7) λέγοντος ὅτι ἀφικίσθη μὲν ὑπὸ Μεγαρέων, μετέσχον ὅμως τοῦ οἰκισμοῦ καὶ οἱ Βοιωτῶν Ταναγραῖοι, καὶ τέλος κατὰ Στράβωνα (ΙΒ'. 3.4) Μιλησίων κτίσμα· ἐν γένει δὲ ὡς πρὸς τὸν ἐποικισμὸν τῆς πόλεως ταύτης εἶναι μὲν ἀξιοπιστότερος ὁ Ξενοφῶν οὐκ ἔστιν ὅμως ἀπίθανον ὅτι συνεπόκειταν καὶ Μιλήσιοι.

Περὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἐποικισμοῦ τῆς πόλεως ταύτης δὲν ὑφίσταται ἄλλο χωρίον ἀρχαίου συγγραφέως πραγματευόμενον παρὰ τὸ τοῦ Σκύμμου, εἰ καὶ ἱκανῶς ἠκρωτηριασμένον, καθ' ὃ ἡ Ἡράκλεια ἐκτίσθη κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τοῦ Κύρου ἐν Μηδίᾳ ἐπικρατήσεως (αὐτόθι σελ. 230), «Ἡ-» «ράκλεια Βοιωτῶν κτίσις καὶ Μαργῶν ἡγεῖται» «δὲ ταύτην Κυανέων κτίσαντες ὄρηθησαν ἀπὸ» «τῆς Ἑλλάδος, καθ' οὓς χρόνους ἐκράτησε Κύ-» «ρος Μηδίας». Οἱ κάτοικοι τῆς Ἡρακλείας ἐπίστευον ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν ἐκτίσθη κατὰ διαταγὴν χρησμοῦ καὶ θεώρου αὐτὴν ὡς δῶρον τοῦ Ἀργείου Ἡρακλέους, ἐφ' ᾧ καὶ ὁ ἡμίθεος οὗτος ἦν λιὰν σεβαστὸς παρ' αὐτοῖς· τοῦτο δὲ ἐπιμαρτυρεῖ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ πρώτου τῶν Ῥωμαίων κα-

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΤΩΝ ΠΤΩΧΩΝ

Ἴδε τεύχος ΜΓ' σελ. 1372).

Γ'.

ΜΙΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣ.

— Ναί, ἐπανελάβεν ἡ Μαργῶ, διατί νὰ σᾶς εἰδοποιήσω; μήπως οἱ ὄρεινοὶ δὲν ἦσαν μέχρι σήμερον ἐπίσης ἐχθροὶ μου ὡς καὶ οἱ Σουηδοὶ καὶ Γρίζοι; . . . Διατί λοιπὸν νὰ ὑπερασπισθῶ τοὺς μὲν κατὰ τῶν δὲ, ἐνῶ ὑπὸ πάντων περιεφρονούμην καὶ ἀπληκτικίζομην; Μήπως τοῦ λοχαγοῦ οἱ ἄνδρες ὡς καὶ οἱ τοῦ Λεσπινασοῦ δὲν μὲ ἀπεκάλουν ἐπίσης Μαργῶ ἡ μάγισσα; Καὶ ἐν τούτοις διατί οἱ πάντες ἐκ συμφώνου μὲ ἀπεκάλουν οὕτω; εἰς ποῖον ἔπραξα κακὸν ἐγὼ τὸ δυστυχὲς καὶ ἀνίσχυρον πλάσμα; Πῶς ἠδυνάμην νὰ σᾶς εἰδοποιήσω; Ἄν ἐτόλμων νὰ πλησιάσω καθ' ὁδὸν ἐν τῇ πόλει ἢ ἐν τῷ δάσει εἰς τινα τῶν ἀρχηγῶν σας θὰ ἀπληκτικίζομην μετ' ἀπεχθείας· φεῦ γε, μάγισσα, θὰ μοὶ ἔλεγον, μακρὰ νὰ π' ἐμοῦ ὅν τῆς ἀγχόνης καὶ τῆς πυρᾶς ὕπαγε νὰ κρεμάσθῃς ἀλλὰ χόου! Ἄν δὲ ἐτόλμων νὰ εἰσδύσω εἰς τὴν ὀπὴν τῆς Γανγώνης, εἰς ὄρεινὸς αἴφνης θὰ μοὶ προέβαλλε τὸ ὄπλον, ἀγνοοῦσα δὲ νὰ ἀπαντήσω εἰς τὸ τίς εἶ; θὰ ἐπιπτον νεκρὰ θάπτουσα οὕτω ἐν τῇ στήθει μου καὶ τὸ μυστήριον τοῦ Μέλανος Προσωπέου! Ὅχι λοιπὸν, κύριε ἐξημέριε, δὲν ἠδυνάμην νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, δὲν ὤφειλον, δὲν ἠθελον! . . . Σήμερον ἔμωσ ἐξ εὐγνωμοσύνης ἀναλαμβάνω τὸν ἀγῶνα ὑμῶν ψυχῆ τε καὶ σώματι, αἵματι καὶ καρδίᾳ. . . εἶμαι ὑμετέρα ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις διαθέσατέ με ὡς θέλετε! . . .

Ἡ Μαργῶ ἐσιώπησε.

— Παράδοξος γυνὴ! ἐσέφθη ὁ Βαρὸς.

— Ἐχει δίκαιον! ἐψιθύρισεν ὁ Βαρὸς.

— Ἡ οὕτως ὀμιλοῦσα δὲν δύναται νὰ ψεύδεται! . . . ἀνέκραξεν ὁ Λακιουζὸν σχεδὸν ἀκουσίως.

— Καὶ ἐπὶ τῆς τιμῆς μου, καὶ ἐπὶ τῆς μνήμης τοῦ πατρός μου, διαθεβαίω ὅτι λέγει τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν ὁ Ραοῦλ.

— Τί ἀποφασίζεις Κλαύδιε; ἠρώτησεν ὁ Μαρκῆς μετὰ μίαν στιγμὴν.

— Νομίζω τώρα βέβαιον ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη δὲν ἀπατάται, μήτε μᾶς ἀπατᾷ. Νομίζω ὅτι Ἀντίδης ὁ τοῦ Μονταιγοῦ εἶναι προδότης, καὶ ὅτι ἡ Ροδῆ εἶναι ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Ἀετοῦ. . .

— Λοιπὸν; . . .

— Λοιπὸν πρέπει νὰ τὴν σώσωμεν!! πρέπει, ἄνευ ἀναβολῆς μάλιστα, νὰ τὴν ἀποσπᾶσωμεν ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ Μέλανος Προσωπέου. . .

— Καλέσωμεν εἰς τὰ ὄπλα ὄλους τοὺς εὐζῶνους, εἶπε ζωηρῶς ὁ συνταγματάρχης, καὶ βαδίσωμεν μετ' αὐτῶν κατὰ τοῦ μεγάρου τοῦ Ἀετοῦ. . .

Ὁ Λακιουζὸν ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Κακὸν τὸ μέσον, ἀπήντησε.

— Διατί;

— Διότι φανερὸς καὶ ἐντιμὸς πόλεμος κατὰ προδότου καὶ ἀτίμου ἐχθροῦ εἶναι ἀνάρμωστος· ἄλλως διὰ τοῦ μέσου τούτου ἡ Ροδῆ ἀπόλλυται μᾶλλον ἢ σώζεται. . .

— Ἀπόλλυται; . . . ἐπανελάβεν ὁ Βαρὸς.

— Μάλιστα, ἰδοὺ δὲ πῶς· ἡ Ροδῆ εἶναι ὀμηρος ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ ἄρχοντος τοῦ Ἀετοῦ· ὁ Μονταιγοῦ βλέπων τὴν προδοσίαν τοῦ ἀνακαλυφθεῖσαν θὰ κάμει χρῆσιν τῆς δυστυχῆς ποιιδὸς καὶ θὰ μᾶς ἀπειλήσει ὅτι θὰ τὴν κρεμάσῃ ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων τοῦ ὑψηλοτέρου πύργου τοῦ τῆν στιγμὴν τῆς πρώτης ἡμῶν ἐφόδου! . . . Ὡστε διὰ τοῦ ὄλου πρέπει νὰ τὴν βοηθήσωμεν καὶ οὐχὶ διὰ τῆς βίας, εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι θὰ ὑπάγω εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ἀετοῦ καὶ θὰ ὑπάγω μόνος.

— Κρυφίως τότε . . . καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Μονταιγοῦ;

— Μάλιστα.

— Πῶς θὰ εἰσέλθεις εἰς τόσον καλῶς φυλαττόμενον φρούριον;

— Ἀγνοῶ εἰσέτι, ἀλλ' ὁ Θεὸς θὰ μὲ ἐμπνεύσει, καὶ θὰ εὕρω τὸ μέσον. . .

— Τὸ μέσον; ἀνέκραξεν ἡ Μαργῶ τὸ ἔχω ἐγὼ!

— Σεῖς, γύναι! . . . ἐψιθύρισεν ὁ ἐφημέριος ἑκθαμβος.

— Σήμερον, ἐξηκολούθησεν ἡ δῆθεν μάγισσα,

ὄλοι οἱ ἐκμισθωταὶ τοῦ Ἄρχοντος τοῦ Ἄετοῦ, εἶναι δὲ πολυάριθμοι, ἔρχονται πρὸς πληρωμὴν τῶν τελῶν των· ὥστε μέχρις ἑσπέρας θὰ εἶναι φύργδην μύγδην συσσώρευσις ἀνδρῶν, ἀμαξῶν καὶ ζῶων... διατὶ ὁ λοχαγὸς νὰ μὴν εἰσδύσῃ εἰς τὸ μέγαρον, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους τούτου, ἀφοῦ μητεμφισθῆς εἰς χωρικὸν ὄρεινόν καὶ μεταμορφώσῃ τὸ πρόσωπον εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ ἄγνωστος διὰ τοῦ χυμοῦ χόρτων τινῶν τὰ ὁποῖα γνωρίζω;...

— Πρέπει οἱ μισθωταὶ νὰ ᾔναι ἐν γνώσει, παρετήρησεν ὁ Μαρκῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐπικίνδυνον...

— Εἷς μόνος ἀρκεῖ νὰ γνωρίζῃ τὸ μυστικόν, ἀπήντησεν ἡ Μαργῶ, οὗτος δὲ σὰς εἶναι ἐντελῶς ἀφοσιωμένος, διότι εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ Γερβάς μισθωτῆς τοῦ Ἄετοῦ ὡς κατοικῶν ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Μενετροῦ. Εἶναι εὐκολώτατον λοιπὸν νὰ παραλάβῃ τὸν λοχαγὸν ὡς ὑπρέτην τῆς ἐπαύλεως ἀφιχθέντα σήμερον ἀπὸ τὴν κάτω ἐπαρχίαν.

— Ἀληθῶς, εἶπεν ὁ λοχαγὸς, τοῦτο εἶναι καὶ δυνατόν καὶ εὐκολόν, ἀρκεῖ νὰ μὴν ᾔναι ἡδὴ ἀργά!...

— Μόλις ἡ ὥρα εἶναι μία, ἀπήντησεν ἡ Μαργῶ ἡ δὲ παρέλασις τῶν ἀμαξῶν θὰ διαρκέσῃ μέχρις ἑσπέρας.

Ὁ λοχαγὸς ἐξέβαλλε τὸν γνωστὸν ἡμῖν συριγμὸν ὅστις συγχρόνως ἦν καὶ σύνθημα καὶ πρόσκλησις.

Ὁ Γερβάς προσέδραμε.

— Ὁ πατὴρ σου θὰ ὑπάγῃ σήμερον εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ἄετοῦ; τὸν ἠρώτησεν ὁ λοχαγὸς.

— Μάλιστα, λοχαγέ.

— Κατὰ ποῖαν ὥραν;

— Χθὲς μοι εἶπεν ὅτι θὰ ἀπέλθῃ τῆς ἐπαύλεως τὴν τρίτην ὥραν.

— Εἰς ποῖα εἶδη θὰ πληρώσῃ τὰ τέλη;

— Χίλια χιλιογράμματα χόρτον, ἑβδομήκοντα πέντε τάληρα, τέσσαρας σάκκους κριθῆς, τρεῖς σάκκους σίτου...

— Καλὰ, καλὰ, τρέξον, πρόφθασέ τον ἢ κατὰ τὴν ἑξοδὸν ἐκ τῆς ἐπαύλεως ἢ καθ' ὁδόν, εἶπέ τῳ νὰ προσποιηθῇ ὅτι τῳ ἐπῆλθε ἐμπόδιόν τι ὅτι παρ. χάρ. ἐβραύσθη ὁ ἄξων μιᾶς ἀμάξης, ἡ ὅ

ζυγὸς τῶν βοῶν ἢ ἄλλο τι δυνάμενον νὰ τῳ χρησιμεύσῃ ὡς πρόφασις βραδύτητος, καὶ νὰ μὲ περιμένῃ πλησίον τοῦ Σωζιράρου... μὲ ἐννόησες;

— Μάλιστα, λοχαγέ.

— Ὑπαγε καὶ σπεῦδε!

— Μάλιστα, λοχαγέ.

Εἶπε, καὶ χαιρετήσας στρατιωτικῶς ἐξῆλθε.

— Θὰ μετεμφισθῆς; ἠρώτησεν ὁ Βαρύζ.

— Ὅχι, εἶναι περιττὸν ἔχω μέσον βέβαιον τοῦ νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ μέγαρον ἀόρατος.

— Ἔσο φρόνιμος!...

— Μὴ φοβεῖσθε τίποτε! πρόκειται περὶ τῆς Ροδῆς ὥστε θὰ εἶμαι φρόνιμος.

Ὁ Λακιουζὸν ἐξώσθη τὸ ξίφος του καὶ ὠπλίσθη διὰ τοῦ ἐγχειριδίου καὶ τῶν πυροβόλων του.

— Λοχαγέ, τῳ εἶπεν ἡ Μαργῶ δὲν προΐδετε τὰ πάντα...

— Τί ἐλησμόνησα;

— Διὰ τοῦ μέσου τὸ ὁποῖον νομίζω ὅτι μαντεύω θὰ εἰσδύσεται κρυφίως εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ἄετοῦ, ὡς ἐχθρὸς, ἂν ἀνακαλυφθῆτε, ὅπερ πιθανόν, θὰ σὰς μεταχειρισθῶν ὡς ἐχθρὸν... τότε τί θὰ κάμετε;

— Θὰ ὑπερασπίσω βεβαίως ἐμμετόν!

— Θὰ ὑποκύψετε εἰς τὸν ἀριθμὸν.

— Βεβαίως, ἀλλὰ τουλάχιστον θὰ πωλήσω τὴν ζωὴν μου ἀκριβὰ.

— Δὲν ἀμφιβάλλω, ἀλλ' ἀφοῦ ἀποθάνετε τί θὰ γίνῃ ἡ Ροδῆ καθειργμένη;

Ὁ λοχαγὸς δὲν ἀπήντησεν.

Ἡ Μαργῶ μετὰ μικρὰν σιγὴν ἐξηκολούθησε:

— Σὰς χρειάζεται καὶ μέσον τι πρὸς σωτηρίαν σας, μία διέξοδος δηλ. πρὸς φυγὴν ἐν ἀνάγκῃ, σὰς προσφέρω λοιπὸν καὶ τὸ μέσον καὶ τὴν διέξοδον... Μετέβητε πολλάκις νομίζω εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ἄετοῦ;

— Μάλιστα.

— Ἀκούσατέ μου λοιπὸν καὶ κρατήσατε καλῶς ἐν τῇ μνήμῃ ὑμῶν τὰ λεγόμενά μου μεταξὺ τῆς εὐρείας πλατείας ἐφ' ἧς ὑψοῦνται τὰ κτίρια τοῦ μεγάρου, καὶ τῆς ἄκρας τοῦ βράχου ἧτις εἶναι ἡ βᾶσις τοῦ μεγάλου πύργου ὑπάρχει στενὸν τι διάστημα εἶδος ρωγμῆς ἧτις ποτὲ δὲν πληρώθη, ἐπὶ τῆς ρωγμῆς ταύτης εἶναι κτισμέ-

νος θόλος ἐφ' οὗ ὑπάρχει ὀπὴ διὰ τὴν ροὴν τῶν ὑδάτων, κλειομένη διὰ κιγκλίδος, ἧτις δὲν εἶναι προσκολλημένη ἐπὶ τοῦ λίθου. Κιγκλὶς καὶ ὀπὴ κεῖνται βήματά τινα μακρὰν τῆς θύρας τῆς εἰσόδου εἰς τὸν πύργον, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δενδροφύτου ἀναχώματος συγκιωνοῦντος διὰ κλίμακο; ἡμικρήμνου μετὰ ἐσωτερικοῦ τῆς δεξαμενῆς. Ἐννοεῖτε, λοχαγέ, τί θέλω νὰ εἶπω;

— Πληρέστατα.

— Τότε ἐννοεῖτε βεβαίως καὶ κατὰ πόσον δύναται νὰ ὠφελῆθῃ τῆς διεξόδου ταύτης ἀνὴρ δραστήριος κατὰ τὴν στιγμὴν ἐσχάτου κινδύνου εὐρισκόμενος· εἶναι εὐκολόν ἀφαιρῶν τὴν κιγκλίδαν νῆ ὠλισθήσῃ ἐν τῇ ρωγμῇ, ἧτις ἄλλως τε μόλις ἔχει τὸ πλάτος καπνοδόχης, καὶ διὰ τῶν βραχιόνων καὶ τῶν κνημῶν στηριζόμενος νὰ κατέλθῃ μέχρι τῆς βᾶσεως τῶν τειχῶν τοῦ μεγάρου. Γνωρίζω ὅτι ἅπαξ ἐκεῖ κατελθὼν δύναται τις ριψοκινδυλεύων ἐπὶ κατωφερείας σχεδὸν κινθῆτου, νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν πεδιάδα, ἀλλ' εἰς ἀνδρα ὡς ὑμεῖς τὸ πᾶν εἶναι δυνατόν καὶ τέλος πάντων ἐπαναλαμβάνω λέγουσα ὅτι τὸ μέσον τοῦτο δύναται καὶ νὰ σὰς σώσῃ.

— Εὐχαριστῶς γύναι, εἶπε ζωηρῶς ὁ Λακιουζὸν, εὐχαριστῶν ἀλλὰ πῶς γνωρίζετε τὰς λεπτομερείας ταύτας; ἐκατοικήσατε ἄλλοτε τὸ μέγαρον;

— Γνωρίζω τοῦτο ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα, ἀπήντησεν ἡ Μαργῶ, ἀλλὰ, μὴ ἐπιμένετε νὰ ὠώσω τὴν στιγμὴν ταύτην ἐξηγήσατε τὰς ὁποίας δὲν δικαιούσθε νὰ μὲ ζητήσετε... ἴσως μίαν ἡμέραν σὰς ἀποκαλύψω τὰ πάντα ἀλλ' ἡμέρα αὕτη δὲν ἔφθασεν εἰτέτι.

— Φυλάξατε τὰ μυστικά σας, οὐχ ἦτοον ὁ μὲν σὰς εὐχαριστῶ καὶ πάλιν ἐξ ὅλης καρδίας.

— Στραφεῖς δὲ πρὸς τοὺς τρεῖς φίλους του τοὺς ἐθλίψε τὰς χεῖρας καὶ ἀνεχώρησε.

— Γύναι, εἶπεν μετὰ τινος στιγμᾶς ὁ ἐφημέριος, καὶ ἀφοῦ ὁ κρότος τῶν βημάτων τοῦ Λακιουζὸν ἔπαυεν ἀκουόμενος, δὲν πιστεύω νὰ ἐψεύσθητε, ἀλλ' ἐπειδὴ τέλος ὁ Λακιουζὸν ἐτοιμάζεται νὰ ριψοκινδυνεύσῃ καὶ νὰ περιφρονήσῃ ἴσως καὶ παγίδας ἐχθροῦ, τοῦτο δὲ ἐμπιστευθεὶς εἰς τοὺς λόγους σας, ὑποτασσόμενος εἰς τοὺς νόμους τοῦ πολέμου ἀναγκάζομαι, χωρὶς οὐδὲως

νὰ θέλω νὰ προσβάλλω τὴν φιλιτιμίαν σας διὰ τῆς ὕβρεως τῆς δυσπιστίας, νὰ σὰς κρατήσω μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ λοχαγοῦ...

— Μὲ ἄλλους λόγους εἰμί ὑπὸ κράτησιν.

— Ναὶ καὶ ὄχι· θὰ σὰς μεταχειρισθῶμεν μετ' ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην ἀβρότητα ἀλλὰ θὰ μένετε ἐνταῦθα.

— Ἔστω, κύριε ἐφημέριε· μοὶ ἀποδίδετε τὸ κακὸν ἀντὶ τοῦ καλοῦ, ἀλλὰ δὲν παραπονοῦμαι· ὁ Θεὸς εἶναι μέγας ἄλλως δ' ἢ θέλησίς του καὶ οὐχὶ ἡ ὑμετέρα θέλει ἐκπληρωθῆ.

— Τί θέλετε νὰ εἴπητε;

— Τίποτε πλέον ἀφ' ὅ,τι λέγω μὴ μὲ ζητεῖτε νὰ σὰς εἶπω.

Ὁ Μαρκῆς ἐκάλεσε τὸν Σιδηροπόδην.

— Ἀπαγάγετε τὴν γυναῖκα ταύτην τῳ εἶπε, μᾶς ὑπρέτησε σπουδαίως καὶ θὰ διαμένει ἐνταῦθα ἐπὶ τινος ὥρας· δώσατέ τιν νὰ φάγῃ ἂν πεινᾷ ποτίστέ τιν ἂν διψᾷ καὶ χορηγήσατέ τιν νωπὸν καὶ ἀφθονον χόρτον ἂν θέλει νὰ κοιμηθῇ.

Χαμηλοφώνως δὲ:

— Ἐπιτηρεῖτε αὐτὴν προσεκτικῶς θὰ εἴσθε ὑπεύθυνοι ἂν δραπετεύσῃ.

Ἀπελθοῦσα ἡ Μαργῶ εἰς τὸ ἄλλο τμήμα κατεκλίνθη ἐπὶ χόρτου εἰς μίαν γωνίαν τοῦ σπηλαίου καὶ ἐφαίνετο βαθέως κοιμωμένη· δύο ὄρειναι λαβόντες τὴν διαταγὴν νὰ τὴν ἐπιτηροῦν ἔλαβον θέσιν βήματά τινα μακρὰν αὐτῆς καὶ τὴν ἐκράτουν οὕτως εἰπεῖν καθειργμένην.

—ο—ο—

▲.

ΤΟ ΜΕΓΑΡΟΝ ΤΟΥ ΑΕΤΟΥ.

Πρὶν ἢ εἰσάξωμεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸ μέγαρον τοῦτο τοῦ Ἄετοῦ, περὶ οὗ τοσοῦτος ἐγένετο λόγος ἐν τῳ βιβλίῳ τούτῳ ὀφείλομεν νὰ δώσωμεν τοπογραφικὰς τινὰς λεπτομερείας ἀπαραιτήτως ἀναγκαίας πρὸς κατάληψιν τῶν ἐπομένων.

Ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς κοιλάδος τῆς Ἰλαίης ὑψηλοῦ ὄρους ἀρχεται ἡ σειρὰ τῶν βουνῶν τῶν ἀποτελούντων τὸ καλούμενον δεῦτερον τοῦ Ἰούρα ὄροπέδιον.

Τὸ ὄρος τοῦτο ἀποτόμως κατωφερὲς σχηματίζ-

ζεται από σειράν βουνών δι' ὧν διέρχεται ἡ ὁδὸς ἀπὸ Μορέζ μέχρι Σολιέ.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΔ' αἰῶνος Ἰωάννης ὁ τοῦ Σαλῶν ἐκτίσεν τὸ μέγαρον τοῦ Ἄστοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς ὁδοῦ βουνῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν μονὴν τοῦ Βενλιέ καὶ τὰ στενὰ ἄστια ἦσαν πράγματι αἱ **Θερμοπύλαι** τοῦ Ἰούρα.

Ἀπὸ τοῦ βάρους τῆς πεδιάδος μέχρι τῆς βάσεως τοῦ βράχου, δίκην γιγαντώδους τείχους εὐθὺ ἀνυψουμένου, ἀνέρχεται κλιτύς ἀπότομος, ἀμώδης καὶ πλήρης μικρῶν χαλίκων.

Πρὸς τὰ ἀριστερὰ ὑψοῦται μία τοῦ βράχου ἀκίς ὑψίστη καὶ ὀξυτάτη καὶ τοσοῦτον ἀπὸ τοῦ κυρίου ὄγκου χωριζομένη ὡς εἰ χεῖρ κύκλωπος ἐνέπηξεν αὐτὴν ἐκεῖσε.

Ἐπὶ τῆς ἀκίδος ἡ βελόνης ταύτης ἐκτίσθη ὁ κύριος πύργος ὅστις διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπωνομάσθη ὁ **Πύργος τῆς Βελόνης**.

Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς μένει συγκεχυμένος φανταζόμενος τὴν ἀπίστευτον τόλμην ἐκείνου ὅστις πρῶτος συνέλαβε τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ κτίσῃ φρούριον ἐπὶ τοῦ σχεδὸν ἀπροσίτου τούτου βράχου.

Ἰωάννης ὁ τοῦ Σαλῶν ἐζήτησε θέσιν ἀπόρητον· τὸ ὄνειρόν του ἐπραγματοποιήθη ἡ δὲ ἀκρόπολις ἀνέθορον πρὸς τὰ νέφη.

Τὸ ἔργον περατωθὲν ὠνομάσθη τὸ μέγαρον τοῦ Ἄστοῦ· καὶ δικαίως· διότι ὁ ἀνθρώπος ἐξεθρόνισε ὄντως ἐκεῖθεν τὸν ἀετὸν τὸν μόνον μέχρι τότε μονάρχην τῶν φοβερῶν ἐκείνων κορυφῶν.

Τὸ μέγαρον δὲν κατεῖχε τὸ ὄλον ὀροπέδιον, διότι ἐκτὸς αὐτοῦ ὑπῆρχε καὶ ἰσχυρὸς περίβολος τειχῶν ἐν οἷς περιεκλείετο.

Διὰ τὰ φθάσῃ τις εἰς τὸ κέντρον τοῦ φρουρίου ἔπρεπε νὰ διέλθῃ δύο ἀνασπαστάς γεφύρας καὶ ὑπὸ δύο θόλους.

Μετὰ τὰς δύο θύρας καὶ τὰς δύο γεφύρας εἰσῆρχοντο εἰς τὴν πλατεῖαν ἐφ' ἧς ὑψοῦτο τὸ κυρίως μέγαρον λαμπρὸν οἰκοδόμημα συγκοινωνοῦν μετὰ τοῦ πύργου τῆς Βελόνης διὰ δενδροφύτου ἀναχώματος.

Πρὸς τὸ ἀριστερὸν τῆς πλατείας πρὸς τὸ μέρος τῆς ὁδοῦ ὑπῆρχε εὐρὺ κτήριον ἐν ᾧ κατέκρινον οἱ ὀπλίται.

Δεξιόθεν καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν περιπόλων ἔ-

τερον οἰκοδόμημα ὀρισμένον εἰς τοὺς ἵπποκόμους καὶ ὑπηρέτας.

Ὁ ὕψιστος οὗτος τῆς Βελόνης πύργος δὲν εἶχε παρὰ ἓν δωμάτιον εἰς ἐκάστην ὀροφὴν εἰς ἧς ἀνῆρχοντο διὰ κλίμακος ἐν τῷ τείχει ἐκτισμένης.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πύργου ἦν ἀνώγειον μετ' ἐπάλξεων ἐφ' οὗ ἐκυματίζετο ἡ τοῦ ἀρχοντος σημαία· ἀπὸ τοῦ ἀνωγαίου δὲ τούτου, ἀπὸ χιλίων πεντακοσίων δηλαδὴ τοῦλάχιστον ποδῶν ὕψους, τὸ ὄμμα ἐβυθίζετο μέχρι πέραν τῶν κοιλάδων τοῦ Ἐρισσῶνος.

Εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ πύργου εὐρίσκοντο τὰ δώματα τῶν γυναικῶν· τὰ παράθυρα τῆς οἰκοδομῆς ἔβλεπον πρὸς τὴν κοιλάδα.

Ἐπειδὴ δὲ Ἀντίδης ὁ τοῦ Μονταιγοῦ ἦν ἄγαμος τὸ τμήμα τῶν γυναικῶν ἦν ἐγκαταλειμμένον καὶ ἐν φθορᾷ· διὰ τὰ μεταβῆ δέ τις ἐκεῖ διήρχετο προέκτασιν τινα τοῦ ἀναχώματος χωριζομένου εἰς δύο διὰ κιγκλίδος κλειομένης μὲν ἀλλὰ συνή'ως ἀνοικτῆς οὔσης.

Διὰ κλίμακος ἧς τὸ ἄνω μέρος διὰ βαρείας ἐπίσης ἐκλείετο κιγκλίδος, ἀνῆρχοντο εἰς αὐτὴν μετὰ τῶν γυναικείων δωματίων καὶ τοῦ τείχους τοῦ περιβόλου κειμένην, καὶ αὐτὴ τῆς Δεξαμενῆς ὠνομασθεῖσαν διότι πράγματι ἐν τῷ κέντρῳ αὐτῆς ὑπῆρχε τότε μεγάλη δεξαμενὴ, ἣν ἀνθρώπινος χεῖρ ἔσκαψεν ἐν τῷ βράχῳ ἵνα δέχεται τὰ ἐκ τῆς βροχῆς ὕδατα.

Διὰ στενῆς καὶ ἡμισεσηπιῦας θυρίδος τὰ δώματα τῶν γυναικῶν συνεκoinώνουν μετὰ τῆς αὐτῆς ταύτης ἧτις ἦν ἐν τῇ αὐτῇ ὀριζοντεῖ γραμμῇ μετὰ τῶν μαγειρίων, σιταποθηκῶν, ἀχυρόνων καὶ ἄλλων τέλος μερῶν ἐν οἷς ἐσώρευον τὰ εἰς πραγματείας πληρονόμιστα τέλη.

Διὰ θολωτῆς διόδου ἀπὸ τῶν μαγειρίων καὶ σταύλων εἰς τὴν αὐτὴν ἀγοῦσιν οἱ ὑπηρέται ἤρχοντο ἀντλεῖν ἀπὸ τῆς δεξαμενῆς ὕδωρ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ μεγάρου.

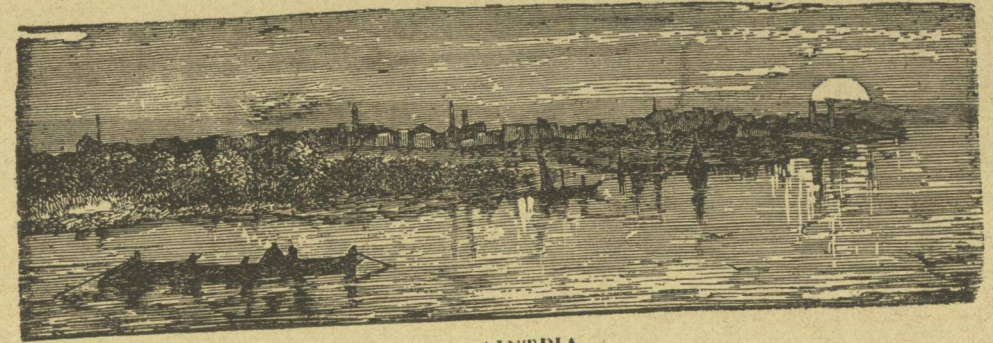
Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸ μέγαρον· ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰ τοῦ Ἀντίδου τοῦ Μονταιγοῦ, οἱ μὲν ὄρεινοί, οἱ ἄνδρες τῶν εὐζωνικῶν ταγμάτων πάντες τέλος οἱ μὲ τὰ ὄπλα εἰς τὰς χεῖρας τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐπαρχίας ὑπερασπίζοντες τὰ βέλτιστα περὶ αὐτοῦ ἐφρόνου, διότι ὄντως, ὡς καὶ ὁ Λακιοῦζὸν ἄλλοτε πρὸς τὸν Ραοῦλ τοῦ Σαν-

τιβέρ εἶπεν, ἦτον ὁ ἰσχυρότερος καὶ ἐνθερμότερος τῶν τῆς χώρας ὑπερασπιστῶν, τρέφων καὶ προστατεύων τὴν μητέρα, τὴν ἀδελφὴν, ἢ τὴν θυγατέρα τοῦ χωρικοῦ στρατιώτου, ὃν αὐτὸς οὗτος ἐκ τῶν φορολογουμένων του εἰς τὰ εὐζωνικὰ προσέφερε τάγματα, καὶ καθιστῶν τὸ μέγαρόν του κέντρον τῶν στρατιωτικῶν ἐργασιῶν ὄλου τοῦ ἄνω ὄρους! . . .

Ἄλλ' οὐχ οὕτως ἐφρόνου καὶ τὰ πλήθη τῶν γεωργῶν, διότι ἐπὶ ζημίᾳ αὐτῶν ὁ πλούσιος ἄρχων ἐδείκνυε ἀφοσίωσιν εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα.

Ναί, ἐπρομήθευε ζωοτροφίας καὶ ὄπλα εἰς τοὺς ἄνδρας τοῦ Λακιοῦζόν . . .

Ἐστρατολόγει ἐκ τῶν κτημάτων του καὶ ἐκ τῶν φορολογουμένων του τοὺς ἄνδρας τοὺς ὁποίους ἀπέσπα ἀπὸ τὸ ἄροτρον διὰ τὰ τοὺς κάμη στρα-

ΣΙΑΛΙΣΤΡΙΑ

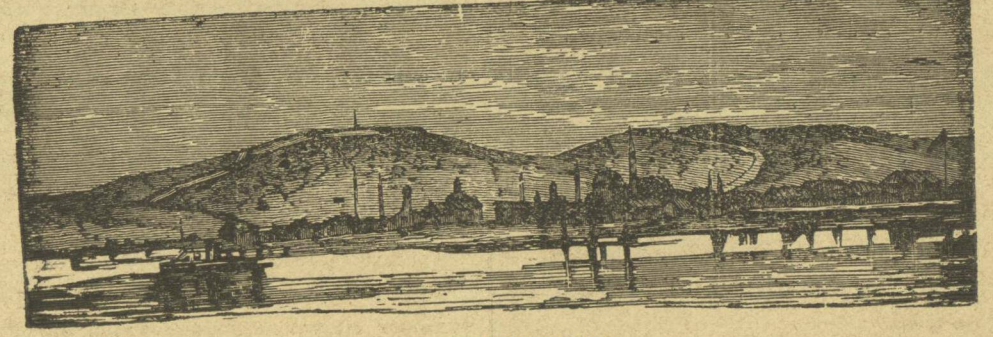
τιώτας . . .

Ἐθεράπευε τὰς ἀνάγκας τῶν θυγατέρων καὶ συζύγων τῶν μαχητῶν τούτων . . .

Ἀπεδείκνυε παντοιοτρόπως ὅτι μένει πιστὸς εἰς τὸν ὄρκον ὃν ἔδωκεν εἰς τὴν Ἰσανίαν, ἢ μᾶλλον εἰς τὴν χώραν ὅτι θὰ ὑπερασπίσῃ αὐτὴν μέχρι θανάτου κατὰ τῶν τῆς Γαλλίας ἐπιχειρήσεων.

Ἄλλὰ συγχρόνως ἤρξθη ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἔκτασιν τῶν ἀχανῶν κτήσεών του, τὸ ποσὸν τῶν φόρων, τὸν χρόνον τῆς ἀγγαρείας, καὶ τὰ βάρη καὶ μέτρα τῶν τελῶν τὰ ὅποια οἱ ἐκμισθωταὶ του τῷ ἐπλήρῳ εἰς εἶδος.

Νέοι φόροι καὶ νέα τέλη προσετίθεντο καθ' ἡμέραν εἰς τοὺς βαρεῖς ἤδη φόρους καὶ τὰ ἀρρή-

ΓΙΟΥΡΓΕΒΟΝ

τα τέλη.

Οἱ ἐπιστάται διέτρεχον τὴν γῶραν, καὶ εἰτέθυσον εἰς τὰς καλύβας τῶν χωρικῶν διὰ τὰ ἐξακριβώσασθαι ὅτι οὗτοι εἰργάζοντο τακτικῶς καθ' ὅλας τὰς ἐργασίμους ὥρας.

Καὶ αὐτὴ ἡ ἐκ τοῦ πολέμου καταστροφὴ δὲν ἐγένετο παραδεκτὴ ὡς ἀποχρῶν λόγος ἀδυνα-

μίας ἢ βραδύτητος! αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ δεσπότης ἤρξαντο μετὰ τῶν δυσχερειῶν.

Καὶ μόλα ταῦτα οἱ φορολογούμενοι τοῦ ἀρχοντος τοῦ Ἄστοῦ ἦσαν πλήρεις ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὸν ἱερόν τῆς Ἐλευθέρας-Κομητείας ἀγῶνα! ἦσαν ἑτοιμοὶ νὰ προσφέρωσιν ὀλοφύχως καὶ τὸν τελευταῖον ἀκόμη ἄνδρα καὶ τὸ τελευταῖον ἔσο-

λόν ὑπὲρ τῆς χώρας! Ἄλλ' ἐπεθύμουν νὰ πληρώνουν ἐλευθέρως τὸν φόρον τοῦτον τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ αἵματος· ἀναγκαζόμενοι δὲ νὰ κλίνουν τὴν κεφαλὴν, ἠγανάκτουν ἐνδομύγως κατὰ τῆς μισαρῆς τυραννίας τῶν κτηνοδῶν καὶ ἀλλεπαλλήλων ἀναξυομένων τοῦ δεσπότη ἀπαιτήσεων.

Πάντοτε μὲ εἶδος ὑποκώζου καὶ συγκαταουμένης ἀγανακτικῆς ἤκουον μὴγνυόμενον τὸ ὄμμα τοῦ Ἀντίδου μετὰ τῶν λατρευομένων καὶ σεβαστῶν ὀνομάτων τοῦ Λακίουζίν, Μαρκῆ καὶ Βαρδὸς, τῶν ἡρώων καὶ τῶν ἐλευθερωτῶν τῆς πατρίδος! . .

Μικρὸν κατὰ μικρὸν τὰ φυσιολογικὰ παθήματα ἐπηρεάσαν καὶ τὸ πνεῦμα· ἐψυθίζον ὅτι περὶ τὸ μέγαρον τοῦ Ἄετοῦ αἰωρεῖται παράδοξος ἀτμοσφαῖρα τρομερὰ περιβάλλουσα μυστήρια. Ἀντίδης ὁ τοῦ Μονταιγού ἔλαβε θέσιν ἐν διηγήμασι μορφῆν μύθων λαβούσι. Παρὰ τοῖς φύσει πρὸς τὸ θαυμάσιον κλίνουν ὄρεινους ὁ τρομερὸς Ἐὐπατριδὸς ἐγένετο πρόσωπον σχεδὸν φαντασιῶδες, μετὰ τρόμου δὲ τὸ φοβερὸν ὄνομα τοῦ ἐπροφέρετο τὰς νύκτας ἐν ταῖς καλύβαις τῶν χωρικῶν.

(ἀκολουθεῖ.)

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΟΓΙΜΟΝ ΣΥΝΤΑΞΙΝ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ ΤΟΥ « ΓΡΑΦΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ».

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

τῶν ἀναγνωσθησομένων ἀναγνωσμάτων ἐν ταῖς τακτικαῖς καὶ εἰδικαῖς συνεδριάσεσι τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου, ἀπὸ τῆς 1^{ης} Κυριακῆς τοῦ Ἰανουαρίου 1882 μέχρι τῆς τελευταίας τοῦ Δεκεμβρίου.

Ὁ μουσικοφιλόσοφος κ. Γ. Γ. Παπαδόπουλος ἀναγνώσεται τὰς ἐξῆς ΚΖ' πρωτοτύπους αὐτοῦ πραγματείας εἰς ὀγδοήκοντα συνεδριάσεις.

Περὶ φῶδης καὶ χοροῦ καθ' Ὅμηρον (εἰς ἑπτὰ συνεδριάσεις).

Περὶ τῆς μουσικῆς χειρονομίας τῶν Ἑλλήνων (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Περὶ τῶν μακαμίων ἢ ἤχων τῆς Ὀθωμανικῆς Μουσικῆς ἐν συγκρίσει πρὸς ἕκαστον ἤχον τῆς

ἡμετέρας Ἐκκλησιαστικῆς (εἰς τρεῖς συνεδριάσεις).

Περὶ τῆς ἀρχαίας χριστιανικῆς ὑμνολογίας κατὰ Ἰουστίνον τὸν φιλόσοφον καὶ μάρτυρα, Κλήμεντα τὸν Ἀλεξανδρέα, τὸν καρδινάλιον Pitra καὶ τὸν Ἄγγλον John Masson Neale (εἰς δύο συνεδριάσεις).

Περὶ τῆς παρὰ τοῖς ἀναχωρηταῖς ἀρχαίας ἀπλῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑμνωδίας κατὰ Θεοδώρητον, Κασσιανόν, Παλλάδιον, Νεῖλον καὶ ἄλλους (εἰς δύο συνεδριάσεις).

Περὶ τῆς πρωϊμώτατα ἐγκαταστάσεως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς τάξεως τῶν κανονικῶν ψαλτῶν, καὶ τῶν κατ' αὐτῶν μορφῶν τῶν Πατέρων τοῦ Δ' καὶ Ε' μ. Χ. αἰῶνος διὰ τὰς ἐν τῇ μουσικῇ τέχνῃ εἰσαχθείσας καταχρήσεις (εἰς τέσσαρας συνεδριάσεις).

Περὶ τῆς σεμνοπρεποῦς καὶ ἐπιδοκιμαζομένης ὑπὸ τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος ὑμνολογίας (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Διατί οὐκ ἐπιτρέπεται ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ Ὀργανικὴ Μουσικὴ (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Περὶ τῆς κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ μουσικῇ χρήσεως δύο εἰδῶν μουσικῶν σημείων κατὰ τὰς ἐπὶ χειρογράφων παρατηρήσεις σοφῶν Εὐρωπαίων (εἰς τρεῖς συνεδριάσεις).

Περὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ κατὰ Σουΐδαν, Κωνσταντίνον τὸν Ἀκροπολίτην καὶ Ἰωάννην τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων (εἰς δύο συνεδριάσεις).

Μελέται ἐπὶ τῆς Ὀκτωήχου τοῦ Δαμασκηνοῦ (εἰς ὀκτὼ συνεδριάσεις).

Περὶ τῆς σημασίας τῶν εἰρημῶν καὶ τροπαρίων τῆς Ὀκτωήχου κατὰ Ἰωάννην τὸν Ζωναράν (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Ἐρμηνεῖται διασαφήσεις καὶ μελέται ἐπὶ τῶν τροπαρίων, ἰδιομέλων, στιχηρῶν καὶ εὐχῶν τῶν εἰς τὸν Δαμασκηνὸν ἀποδιδομένων (εἰς τέσσαρας συνεδριάσεις).

Περὶ τῶν ὀκτῶ ἤχων καὶ μουσικῶν σημείων τῆς ὀκτωήχου (εἰς δύο συνεδριάσεις).

Μελέται ἐπὶ τῶν γνησιωτάτων ἁσματικῶν προῶντων τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὡς τῶν κατόνων τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ α' Ἐσωσε λαὸν

θαυματοργῶν Δεσπότης», τῶν Θεοφανείων τοῦ Κυρίου « Στεῖθει θαλάσσης κυματούμενον σάλψ » τοῦ Εὐαγγελιστοῦ τῆς Θεοτόκου « Ἄκουε Κόρη Παρθένε ἀγνή », τοῦ Πάσχα « Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν λαοὶ », τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ « Ἄσωμεν πάντες λαοὶ », τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου « Τῷ Σωτῆρι Θεῷ τῷ ἐν θαλάσῃ λαόν » τῆς Πεντηκοστῆς « Θεῖον καλυφθεὶς ὁ βραδύγλωστος γνόφω », τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου « Ἀνοίξω τὸ στόμα μου καὶ πληρωθήσεται πνεύματος », καὶ τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου (εἰς δώδεκα συνεδριάσεις).

Περὶ Γεωργίου Πάρδου ἀρχιεπισκόπου Κορίνθου, Θεοδώρου Προδρόμου, Ἰωάννου Ζωναρά, Εὐσταθίου Θεσσαλονίκης καὶ Μάρκου Εὐγενικοῦ τοῦ Ἐφέσου, τῶν ἐρμηνευτῶν τῶν κατὰ τὰς Δεσποτικὰς καὶ Θεομητορικὰς ἐορτὰς κανόνων τοῦ Δαμασκηνοῦ (εἰς πέντε συνεδριάσεις).

Μελέται ἐπὶ τῶν κατὰ τὰς ἐρέυνας τοῦ Ἀλλατίου καὶ Μαῖου κανόνων τοῦ Δαμασκηνοῦ εἰς μνήμας Προφητῶν, Ἀποστόλων, Ἱεραρχῶν, Ὁσίων Μαρτύρων κτλ. (εἰς ἕξ συνεδριάσεις).

Μελέται ἐπὶ τῶν τροπαρίων τῶν ὠρῶν τοῦ Πάσχα, τῶν στιχηρῶν τῆς ἀκολουθίας τοῦ Πάσχα καὶ τῆς ὄλης Διακαινησίμου ἐβδομάδος τοῦ Δαμασκηνοῦ (εἰς τρεῖς συνεδριάσεις).

Περὶ τῶν ἐπιταφίων ἢ νεκρωσίων ἀντιφώνων καὶ στιχηρῶν τοῦ Δαμασκηνοῦ τῶν ἐν ταῖς νεκρωσίμοις ἀκολουθίαις ψαλλομένων (εἰς δύο συνεδριάσεις).

Κρίσεις ἐπὶ τῆς κατὰ Ἀλλάτιον Παρακλητικῆς τοῦ Δαμασκηνοῦ (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Περὶ τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Τυπικοῦ ἢ τοῦ ἀγίου Σάββα τοῦ ἐπιθεωρηθέντος καὶ καταρτισθέντος ὑπὸ τοῦ Δαμασκηνοῦ μετὰ Νεκτάριον τῶν Ἱεροσολύμων κατὰ Συμεὼν τοῦ Θεσσαλονίκης (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Περὶ τῶν ἐν τῇ Ὀκτωήχῳ στιχηρῶν τοῦ Ἀνατολίου πατριάρχου Κ[ό]πλεως (εἰς δύο συνεδριάσεις).

Περὶ τῶν τρίτων ἢ ἀποστίχων Παύλου τοῦ Ἀμμορίου (εἰς δύο συνεδριάσεις).

Περὶ τῶν τριαδικῶν κανόνων Μητροφάνους τοῦ Σμύρνης (εἰς δύο συνεδριάσεις).

Περὶ τῶν ἐωθινῶν τροπαρίων τοῦ Αὐτοκράτο-

ρος Λέοντος τοῦ σοφοῦ (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Περὶ τῶν ἐξαποστειλαρίων Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Περὶ τῶν μετὰ τὴν ἄλυσιν ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν σχολῶν (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Ὁ μουσικολ. κ. Γ. Παιδεσηγὸς πρῶτην πρωτοψάλτης:

Περὶ τονιαίων διαστημάτων (εἰς μίαν συνεδρ.)

Περὶ συστημάτων τοῦ ὀκταχόρδου καὶ πενταχόρδου (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Περὶ τοῦ τετραχόρδου ἢ τριφωνίας τῶν τριῶν γενῶν (εἰς τρεῖς συνεδριάσεις).

Περὶ γενῶν, μαρτυριῶν καὶ συμβόλων τῶν τριῶν γενῶν (εἰς τέσσαρας συνεδριάσεις).

Περὶ φθορῶν τῶν τριῶν γενῶν (εἰς τρεῖς συνεδριάσεις).

Περὶ ἤχων (εἰς ὀκτὼ συνεδριάσεις).

Περὶ τῶν μαρτυριῶν τῶν γραφομένων πρὸ τῆς μελωδίας (εἰς τρεῖς συνεδριάσεις).

Ὁ μουσικολ. κ. Π. Γ. Κηλιτζαρίδης:

Περὶ τῶν μουσικῶν χαρακτήρων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς (εἰς τέσσαρας συνεδρ.)

Περὶ τῶν ἀνακρίθειων τοῦ Θεωρητικοῦ τοῦ Χρυσάνθου (εἰς ἕξ συνεδριάσεις).

Ὁ ἱερολογ. κ. Ἡσυχίος Παπαδόπουλος, ἀρχιδιάκονος τοῦ μητροπολίτου Σκυθουπόλεως.

Μελέται ἐπὶ τῶν μουσουργημάτων Ἰακώβου τοῦ Πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας (εἰς πέντε συνεδριάσεις).

Ὁ μουσικολ. κ. Ἀλεξ. Βοζάντιος:

Περὶ χρόνου καὶ χρονικῆς ἀγωγῆς (εἰς τέσσαρας συνεδριάσεις).

Ἐν Γαλατῶ, τῇ 8ῃ Δεκεμβρίου 1881
(Ἐκ τοῦ γραφείου)

Ὁ κ. Ἀβραὰμ Βαπορίδης ἐφένθη: διωρίσθη δι' αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος ἐπιθεωρητὴς τῶν τυπογραφείων καὶ τῶν ἐλληνικῶν βιβλίων ἐν τῷ Αὐτῶ: Ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Ἡ ἐνταῦθα ἐκδομένη ἡμειπίσημος Γαλλικὴ ἐφημερίς « Τουρκία » ἐξ ἀθηντικῶν πηγῶν ἀρυσμένη τὴν εἶδησιν ταύτην δημοσιεύει τὸν διορισμὸν τοῦ κ. Α. Βαπορίδου συνοδεύουσα αὐτὸν μετὰ πολλῶν κολακευτικῶν ἐπαίνων.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΚΑΡΔΙΑ.

Ἐάν μὲ βλέπῃς νέον πλὴν φεύγοντα τὸν βίον,
ἔάν μακρὰν τῆς τύρβης ἀποχωρῶ, φιλτάτη,
ἂν ἐπαχθὲς μοι εἶναι τοῦ βίου τὸ φορτίον
καὶ λύπη τις κρυφία τὸ στῆθος μου σπαράττη,
τί πταίω ἂν ὁ τάλας, ζητῶ τὴν ἐρημίαν;
Δὲν ἔχω φεῦ! καρδίαν;

Ἐάν πολλάκις κρύφα μὲ ἤκουσας νὰ στένω,
ἔάν τὰ ὄμματά μου δεδακρυσμένα εἶδες,
ἔάν ἀδιακόπως μὲ βλέπῃς γὰ μαραίνω
ὡσεὶ ἀπέπτη ἦδη καὶ ἴθικαι ἐλπίδες,
εἰπέ μοι! ὦ εἰπέ μοι τὴν τρομερὰν αἰτίαν...
Δὲν ἔχω φεῦ! καρδίαν;...

Ἐάν ἐνώπιόν σου, ὡς ἔναντι εἰκόνας
ἀντὶ λαμπάδες καίω νεότητα καὶ βίον,
ἔάν ἐγγύς σοι μόνον διέρχομαι ἀπόνως,
μακρὰν σου δὲ ὁ τάλας ζῶ βίον μαρτυρίων,
τί πταίω ἂν ἠράσθην ὦ! σὲ τὴν οὐρανίαν;...
Δὲν ἔχω φεῦ! καρδίαν;...

Καὶ σὺ, καὶ σὺ, καρδίαν ἂν εἶγες εἰς τὸ στῆθος,
θὰ ἔστρεφες καὶ πρὸς με τὸ βλέμμα ἡρεμαῖον,
ἤπιωτέρα ἴσως θὰ ἦσο εἰς τὸ ἦθος,
καλῶς δὲ θὰ ἠνόεις τὸ πάθος μου τὸ καῖον...
ᾠ! δέχθητι, φιλτάτη, λατρίαν αἰωνίαν,
Ἄποκτησον καρδίαν!...

Θ. Χ. ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΙΑΦΟΡΑ

* * Παρὰ φυλῇ τινι τῆς Ἀμερικῆς ἡ γυνὴ κα-
ταδικάζεται εἰς θάνατον ὡς ἀπιστήτῃ εἰς τὸν
σύζυγον ἢ τὸν ἐραστὴν αὐτῆς ἄνευ τῆς ἀδείας
του· ἀλλὰ τὴν ἀδειαν ταύτην ἐπ' οὐδεμιᾶ προ-
φάσει, δύναται ὁ ἀνὴρ ν' ἀρνηθῆ εἰς τὴν γυναῖ-
κα. Ὁ νόμος οὗτος φαίνεται μοι ὀρθὸς καὶ δι-
καιος. Τὸ μόνον ὅπερ δικαιῶται νὰ ἀπαιτήσῃ
τις παρὰ γυναικὸς εἶναι ἡ καλὴ πίστις ἐν τῇ ἀ-
πιστίᾳ.

* * Ἐκαστὸν ἔθνος ἔχει ζῶν τι τὸ ὁποῖον
θεωρεῖ ὡς ἀνάθαρτον. Οἱ Σουηδοὶ βδελύσσονται
τοὺς κύνες· οἱ Ἴταλοὶ λέγουσιν: «Ὁ χοῖρός μου
μὲ συμπάθει»· ἐν τῇ Ρουμέλιᾳ λέγουσι: «Ἐ-
φαγα μὲ συμπάθει» ἕνα παράξενο — Ἀργυροί —

ἐν δὲ τῇ Ἑλλάδι ἤκουσα χωρικούς λέγοντας: «Ἡ
γυναῖκά μου μὲ συμπάθει».

* * Τὰ κακὰ βιβλία εἰς τὸν αἰῶνα καθ' ὃν ζῶ-
μεν οὐδεμίαν ἔχουσι πλέον ἐπιβλαβῆ ἐπιρροήν.
Ἐκαστος ἡμῶν τοσοῦτους ἤδη καταβρόχθησεν φαρ-
μακευτικῶν τόμους ὥστε ἡ ψυχὴ του κατήτησεν
ἄτρωτος ὡς τὰ δηλητήρια, ὡς ὁ στόμαχος τοῦ
Μιθριδάτου.

* * Οὐδὲν ἀγδέστερον τῆς θέας ὑβριζομένων
γυναικῶν.

* * Ὁ ἀναγνωρίσας τὸν ἑαυτὸν τοῦ μικρὸν εἶνε
μέγας.

* * Πολλοὶ ἐπιθυμοῦσιν ἀμνησθῆναι ἀλλὰ κα-
νεὶς δὲν θέλει νὰ μάθῃ κοπιάζων.

* * Ὁ φοβούμενος τὸν θάνατον εἶνε ἀνάξιος τῆς
ζωῆς.

* * Τὸ ἀληθές φρενοκομεῖον εἶνε ἡ κοινωνία.

* * Ἡ ὑποκρισία εἶνε προσωπεῖον βρωμερὸν καὶ
ἀηδές.

* * Ὁ ὑποκριτὴς εἶνε κακοῦργος.

* * Αἱ καρδίαι τῶν γυναικῶν εἶνε περιτρυγι-
ρισμέναι δι' ὄφρων.

* * Ἡ γυνὴ ποτὲ δὲν λέγει, ὅτι σκέπτεται. δι'
αὐτὸ εἶνε ἀκατανόητος.

* * Βάδιζε καθ' ἡμέραν πρὸς τὰ κοιμητήρια
διὰ νὰ μὴν λησμονῆς τὸν θάνατον.

* * Ὅταν δὲν θέλομεν νὰ ἀγαπήσωμεν ποτὲ
δὲν ἀγαπῶμεν.

* * Πρέπει νὰ ἀναγιγνώσκῃ τις ὅ, τι ἀντίκειται
εἰς τὰς ἰδέας του, διὰ νὰ σκέπτεται καὶ νὰ ὠφε-
λῆται περισσότερον.

* * Ὁ τρομερώτερος ὄφιος εἶνε ἡ γυνὴ.

* * Ὁ φλύαρος εἶνε πάντοτε ψεύστης.

* * Ἐν ἔθνει τὸ ὁποῖον δὲν πολεμᾷ δὲν ἔχει
τὸ δικαίωμα τῆς ὑπάρξεώς του.

* * Οἱ τρελλοὶ νομίζουσι τοὺς ἄλλους τρελ-
λοῦς.

* * Ἡ παρθένος εἶνε ὡς ὁ κρούστης θύρας τι-
νὸς ἅπαντες ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ κρούσωσι ν
αὐτήν.

* * Αἱ γυναῖκες δὲν ἀγαπῶσιν παρὰ τοὺς εὐ-
ήθεις — αὕτη εἶνε σπουδαία ἀλήθεια, κίττοι
μὴ συμβιβασθῶσιν μετὰ τὴν ἀποστροφὴν ἣν ἔχου-
σι πρὸς τοὺς συζύγους των.

* * Αἱ γυναῖκες ἔχουσι τὴν μανίαν τοῦ γράφειν·
οἱ δὲ ἄνδρες τὴν βλακείαν τοῦ ἀπαντᾶν εἰς αὐτάς.